

ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE a.d. Nikšić

Konsolidovani finansijski iskazi za 2018. godinu
u skladu sa računovodstvenim propisima
Crne Gore

i

Izvještaj nezavisnog revizora

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-3
KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI ISKAZI	
Konsolidovani iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)	4
Konsolidovani iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)	5
Konsolidovani iskaz o promjenama na kapitalu	6
Konsolidovani iskaz o novčanim tokovima	7
Napomene uz konsolidovane finansijske iskaze	8-60
KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Društva Elektroprivreda Crne Gore, Nikšić

Izveštaj o konsolidovanim finansijskim iskazima

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih iskaza Akcionarskog Društva Elektroprivreda Crne Gore, Nikšić (u daljem tekstu "Matično društvo") i njegovih zavisnih društava (zajedno u daljem tekstu "Grupa"), koji obuhvataju konsolidovani iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja) na dan 31. decembra 2018. godine i odgovarajući konsolidovani iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha), konsolidovani iskaz o novčanim tokovima i konsolidovani iskaz o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i konsolidovane napomene uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske iskaze

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih konsolidovanih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi konsolidovanih finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovim konsolidovanim finansijskim iskazima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 01/2017) i Međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da konsolidovani finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u konsolidovanim finansijskim iskazima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje konsolidovanih finansijskih iskaza radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije konsolidovanih finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnove za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Osnove za mišljenje sa rezervom

Na dan 31. decembra 2018. godine, nekretnine, postrojenja i oprema iskazani po neto sadašnjoj vrijednosti od EUR 972,030,550 (31. decembar 2017. godine: EUR 828,116,131) uključuju sredstva ukupne neto sadašnje vrijednosti od EUR 39,907,055 (31. decembar 2017. godine: EUR 40,295,664) bez odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu. Shodno tome, nijesmo bili u mogućnosti da utvrdimo da li bi određene korekcije bile neophodne u vezi sa stanjem navedenih sredstava na dan 31. decembra 2018. godine, i na dan 31. decembra 2017. godine, kao i povezanih pozicija u iskazu o ukupnom rezultatu, iskazu o promjenama na kapitalu i iskazu o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Društva Elektroprivreda Crne Gore, Nikšić

Izvještaj o konsolidovanim finansijskim iskazima (Nastavak)

Osnove za mišljenje sa rezervom (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2018. godine, dugoročna rezervisanja za naknade zaposlenima koja se odnose na rezervisanja po osnovu prava na otpis dijela stambenih kredita iznose EUR 5,510,625 (31. decembar 2017. godine: EUR 6,644,703). Grupa priznaje rezervisanja za naknade po osnovu prava na otpis budućih stambenih kredita uzimajući u obzir dužinu radnog staža zaposlenih, kao i da li je zaposlenom u prošlosti već odobren kredit, a ne i ostale relevantne faktore bitne za rješavanje stambenih potreba zaposlenih kao što su: bračni status, broj djece koju zaposleni izdržava, kao i da li je njegovom supružniku u prošlosti već odobren kredit. Zbog nedovoljne dostupnosti ovih podataka koji su neophodni za obračun rezervisanja, nijesmo bili u mogućnosti da utvrdimo iznos potencijalnih promjena na već formiranim rezervisanjima za naknade zaposlenima po osnovu prava na otpis dijela stambenih kredita i neraspoređenoj dobiti na dan 31. decembra 2018. godine i neto rezultatu za godinu završenu na taj dan.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za potencijalne efekte koje na konsolidovane finansijske iskaze imaju pitanja iznijeta u Osnovama za mišljenje sa rezervom, konsolidovani finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Grupe na dan 31. decembra 2018. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja za period od 1. januara do 31. decembra 2018. godine, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i računovodstvenim politikama objelodanjenim u Napomeni 3. uz konsolidovane finansijske iskaze.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na Napomenu 29. uz konsolidovane finansijske izvještaje u kojoj je opisano da je Matično društvo u toku 2017. godine izvršilo smanjenje osnovnog kapitala u iznosu od EUR 148,380,692 i smanjenje akumuliranog gubitka u istom iznosu na osnovu Odluke o smanjenju osnovnog kapitala i izmijenjenog Statuta Matičnog društva usvojenih na sjednici Skupštine akcionara održanoj 30. decembra 2017. godine, a uz pribavljena mišljenja Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore i Ministarstva Finansija - Vlade Crne Gore koji su navedeno potvrdili. Prethodni revizor je u svom Izvještaju od 19. jula 2018. godine izrazio kvalifikaciju na pomenutu transakciju smatrajući da je istu trebalo evidentirati u 2018. godini kada je postala pravno efektivna. Smatrajući da navedena transakcija nema uticaja na Bilans uspjeha, Rukovodstvo Grupe nije vršilo korekcije u finansijskim iskazima za 2018. godinu u skladu sa nalazom prethodnog revizora. Naše mišljenje ne sadrži rezervu po osnovu navedenog pitanja.

Ostala pitanja

Konsolidovani finansijski iskazi za 2018. godinu su bili predmet revizije drugog revizora, koji je u svom izvještaju od 19. jula 2018. godine izdao mišljenje sa rezervom u vezi sa vlasništvom nad imovinom, rezervisanjem za beneficije zaposlenima, obaveze prema A2A S.p.A., Italija i smanjenjem kapitala.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Društva Elektroprivreda Crne Gore, Nikšić

Izveštaj o godišnjem konsolidovanom izvještaju menadžmenta

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje i tačnost godišnjeg konsolidovanog izvještaja menadžmenta u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016). Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg konsolidovanog izvještaja menadžmenta Grupe za 2018. godinu sa konsolidovanim finansijskim iskazima za tu poslovnu godinu i da li je konsolidovani izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Naši postupci u tom pogledu su obavljeni u skladu sa Međunarodnim standardom revizije 720 "Odgovornost revizora u vezi sa ostalim informacijama u dokumentima koji sadrže finansijske izvještaje koji su bili predmet revizije" i ograničeni su samo na ocjenu usaglašenosti godišnjeg konsolidovanog izvještaja menadžmenta sa revidiranim konsolidovanim finansijskim iskazima.

Po našem mišljenju, godišnji konsolidovani izvještaj menadžmenta Grupe za 2018. godinu, po svim materijalno značajnim pitanjima, usklađen je sa revidiranim konsolidovanim finansijskim iskazima Grupe za 2018. godinu i sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Podgorica, 26. jul 2019. godine

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

KONSOLIDOVANI ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine

U EUR

	Napomena	2018.	2017.
POSLOVNI PRIHODI			
Prihodi od prodaje	7	288,890,792	233,796,241
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		91,254	-
Ostali poslovni prihodi	8	1,185,588	556,614
		290,167,634	234,352,855
POSLOVNI RASHODI			
Nabavna vrijednost prodane robe	9	(57,604,636)	(72,971,665)
Troškovi materijala	10	(24,810,905)	(42,777,321)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	11	(57,676,283)	(45,785,571)
Troškovi amortizacije i rezervisanja	12	(50,108,552)	(38,750,136)
Ostali poslovni rashodi	13	(53,449,193)	(49,821,708)
		243,649,569	250,106,401
POSLOVNI REZULTAT		46,518,065	(15,753,546)
Finansijski prihodi	14	6,185,454	7,222,970
Finansijski rashodi	15	(2,599,938)	(2,895,411)
FINANSIJSKI REZULTAT		3,585,516	4,327,559
Ostali prihodi	16	21,772,348	19,875,375
Ostali rashodi	17	(12,829,340)	(3,436,525)
REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI		8,943,008	16,438,850
REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA		59,046,589	5,012,863
Tekući porez na dobit		(4,508,325)	(724,332)
Odloženi poreski prihodi/(rashodi)		2,865,744	(2,779,361)
PORESKI RASHOD PERIODA	18	(1,642,581)	(3,503,693)
NETO REZULTAT		57,404,008	1,509,170
Osnovna zarada po akciji	19	0.4374	0.0115
ZARADA PO AKCIJI		0.4374	0.0115
Neto rezultat koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica		57,590,083	1,649,604
Neto rezultat koji pripada učešćima koji ne obezbeđuju kontrolu		(186,075)	(140,434)

Napomene na stranama od 8 do 60
čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih iskaza

Priloženi konsolidovani finansijski iskazi su odobreni za izdavanje od strane Odbora direktora Društva dana 26. jula 2019. godine i potpisani su u ime rukovodstva Društva od strane:

Lice odgovorno za sastavljanje Finansijskih iskaza	Glavni finansijski direktor	Izvršni direktor
 Vojka Čalasan	 Branislav Pejović	 Igor Noveljić

KONSOLIDOVANI ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (BILANS STANJA)

Na dan 31. decembra 2018. godine

U EUR

	Napomena	31.12.2018.	31.12.2017.
AKTIVA			
Neuplaćeni upisani kapital		3,287	3,287
Stalna imovina			
Nematerijalna ulaganja	20	4,538,231	1,964,912
Nekretnine, postojenja i oprema	21	972,030,550	828,116,131
Investicione nekretnine		-	1,135,779
Učešća u kapitalu	22	4,450,475	4,450,727
Ostali dugoročni finansijski plasmani	22	58,066,251	31,082,441
		<u>1,039,085,507</u>	<u>866,749,990</u>
Odložena poreska sredstva		478,474	365,621
Stalna sredstva namjenjena prodaji	23	2,617,625	710,850
Obrtna imovina			
Zalihe	24	24,425,955	16,737,888
Potraživanja	25	84,187,350	74,821,669
Potraživanja za više plaćen porez na dobit		13,124	2,669,196
Kratkoročni finansijski plasmani	26	91,928,656	201,203,037
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	27	37,224,157	37,327,046
Porez na dodatu vrijednost i AVR	28	2,214,813	4,490,042
		<u>239,994,055</u>	<u>337,248,878</u>
UKUPNA AKTIVA		<u>1,282,178,948</u>	<u>1,205,078,626</u>
PASIVA			
Kapital	29		
Osnovni kapital		855,285,366	855,285,366
Rezerve		33,124,564	(643,298)
Pozitivne revalorizacije rezerve		216,580,838	143,615,802
Negativne revalorizacije rezerve		(8,826)	(8,826)
Neraspoređena dobit		61,099,939	48,135,231
Gubitak		(61,052,835)	(62,569,530)
Otkupljene sopstvene akcije i udjeli		(85,357,436)	-
Učešće koje ne obezbjeđuje kontrolu		5,982,700	6,187,286
		<u>1,025,654,310</u>	<u>990,002,031</u>
Dugoročna rezervisanja i obaveze			
Dugoročna rezervisanja	30	45,894,977	32,303,184
Dugoročni krediti	31	64,093,797	63,753,818
Ostale dugoročne obaveze		7,786,597	-
		<u>117,775,371</u>	<u>96,057,002</u>
Odložene poreske obaveze		46,320,823	43,432,321
Kratkoročne obaveze			
Kratkoročne finansijske obaveze	31	13,379,267	12,283,068
Obaveze iz poslovanja	32	33,923,157	30,433,523
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	33	42,157,862	31,139,836
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda		1,104,765	1,730,360
Obaveze po osnovu poreza na dobit		1,863,393	485
		<u>92,428,444</u>	<u>75,587,272</u>
UKUPNA PASIVA		<u>1,282,178,948</u>	<u>1,205,078,626</u>

Napomene na stranama od 8 do 60
čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih iskaza

KONSOLIDOVANI ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine
U EUR

Opis	Osnovni kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizacije rezerve	Neraspoređena dobit	Gubitak	Otkupljene sopstvene akcije	Manjinski udio	Ukupno
Stanje na dan									
1. januara 2017. godine	1,003,666,058	8,613,641	(163,859)	151,209,211	38,851,470	(219,556,670)	-	6,327,720	988,947,571
Prenos revalorizacionih rezervi tokom godine	-	-	-	(7,597,314)	7,597,314	-	-	-	-
Nerealizovani gubici od hartija od vrijednosti	-	-	-	26,350	-	-	-	-	26,350
Neto prihodi/(rashodi) priznati direktno u kapitalu	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dobit tekuće 2017. godine	-	-	-	-	1,649,604	-	-	(140,434)	1,509,170
Pokriće akumuliranog gubitka	(148,380,692)	(8,613,641)	7,193	-	-	156,987,140	-	-	-
Ostale promjene	-	-	(486,632)	(31,271)	36,843	-	-	-	(481,060)
Stanje na dan									
31. decembra 2017. godine	855,285,366	-	(643,298)	143,606,976	48,135,231	(62,569,530)	-	6,187,286	990,002,031
Prenos revalorizacionih rezervi tokom godine	-	-	-	(7,732,357)	7,732,357	-	-	-	-
Isplata dividende	-	-	-	-	(55,282,227)	-	-	-	(55,282,227)
Dobit tekuće 2018. godine	-	-	-	-	57,608,594	-	-	(204,586)	57,404,008
Pokriće gubitka iz prethodne godine	-	-	-	-	(948,127)	948,127	-	-	-
Otkupljene sopstvene akcije	-	33,507,979	-	-	-	-	-	-	(51,849,457)
Ostale promjene - procjena nekretnina i ostalo	-	-	259,883	80,697,393	3,854,111	568,568	(85,357,436)	-	85,379,955
Stanje na dan									
31. decembra 2018. godine	855,285,366	33,507,979	(383,415)	216,572,012	61,099,939	(61,052,835)	(85,357,436)	5,982,700	1,025,654,310

Napomene na stranama od 8 do 60
čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih iskaza

KONSOLIDOVANI ISKAZ O NOVČANIM TOKOVIMA
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine
U EUR

	2018.	2017.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Rezultat prije oporezivanja	59,032,786	5,012,863
Amortizacija	36,382,453	33,100,082
Promjena zaliha	(4,433,419)	1,453,360
Promjena potraživanja	(5,670,372)	(17,314,305)
Promjena obaveza prema dobavljačima	(8,167,431)	6,482,506
Promjena rezervisanja	7,293,013	(2,932,736)
Plaćene kamate	(1,939,218)	(1,859,954)
Porez na dobitak	-	996
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	(2,418,218)	310,275
Promjena odloženih poreza i drugih nepomenutih stavki koje imaju uticaj na tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	43,260,781	8,839,483
Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	123,340,374	33,092,570
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)	-	26,350
Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	365,382	303,986
Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	132,724,467	21,201,171
Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	418,743	6,093,685
Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)	(51,849,457)	-
Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	(53,460,045)	(29,894,032)
Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	(75,995,637)	(40,285,643)
Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	(47,796,546)	(42,554,483)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Uvećanje osnovnog kapitala	3,818,880	-
Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	9,000,000	7,000,198
Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	291,995	6,386,699
Otkup sopstvenih akcija i udjela	(192,177)	-
Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	(33,283,188)	(24,822,293)
Isplaćene dividende	(55,282,228)	-
Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	(75,646,717)	(11,435,396)
NETO TOK GOTOVINE	(102,889)	(20,897,309)
Gotovina na početku izvještajnog perioda	37,327,046	58,207,640
Pozitivne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	-	18,251
Negativne kursne razlike po osnovu preračuna gotovine	-	1,536
GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (Napomena 26)	37,224,157	37,327,046

Napomene na stranama od 8 do 60
 čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih iskaza

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Elektroprivreda Crne Gore a.d., Nikšić (u daljem tekstu „EPCG“ ili „Matično društvo“) je vertikalno integrisana kompanija čija su osnovne djelatnosti proizvodnja električne energije i snabdijevanje električnom energijom u Crnoj Gori. Osim pomenutog, Matično društvo se bavi izgradnjom i održavanjem elektroenergetskih objekata, projektovanjem i nadzorom, kao i drugim djelatnostima propisanim Statutom EPCG.

Organizacionu strukturu Matičnog Društva čine organi Matičnog Društva i organizacione cjeline (operativne i funkcionalne cjeline). EPCG raspolaže kapacitetima za proizvodnju električne energije ukupne bruto instalisane snage 877.38 MW, od čega se 652.38 MW (74%) odnosi na hidroelektrane „Perućica“, „Piva“ i ostalih pet malih hidroelektrana (HE Podgor, Rijeka Mušovica, Rijeka Crnojevića, Lijeva Rijeka i Šavnik), a 225 MW (26%) na termoelekttranu „Pljevlja“.

Matično Društvo je osnovano 12. februara 1999. godine u skladu sa Odlukom Vlade Crne Gore, broj 1001-2772/1 od 16. oktobra 1998. godine, o programu svojinske transformacije i restrukturiranja javnog elektroprivrednog preduzeća u formu akcionarskog društva. Shodno pomenutoj odluci, kapital EPCG u iznosu od EUR 991,884,419 podijeljen je na 113,887,961 akcija sa pravom glasa. Vlada Crne Gore u čijem je vlasništvu bilo 70% EPCG zadržala je kontrolu nad EPCG dok je preostalih 30% pripalo građanima Crne Gore i institucionalnim akcionarima.

Društvo je registrovano u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici kao akcionarsko društvo (Reg. br. 4-0000330) 30. juna 2002. godine.

U toku 2009. godine izvršena je dokapitalizacija EPCGu iznosu od EUR 87,628,158 na osnovu Ugovora o prodaji dijela akcija zaključenog između Vlade Crne Gore i kompanije A2A S.p.A. - Italija dana 3. septembra 2009. godine, čime je EPCG promijenila vlasničku strukturu kako slijedi: Vlada Crne Gore sa učešćem od 55%, kompanija A2A S.p.A. sa učešćem od 43,7% i manjinski akcionari sa učešćem od 1,3%. U skladu sa ugovorom pravo upravljanja EPCG je imala kompanija A2A.

Tokom 2014. godine izvršeno je povećanje akcijskog kapitala po osnovu Ugovora o uslovima konverzije duga EPCG po osnovu poreza i doprinosa u akcijski kapital u iznosu od EUR 45 miliona, sa Ministarstvom Finansija i Ministarstvom Ekonomije Crne Gore potpisanog dana 21. februara 2014. godine. Ugovor je zaključen na osnovu člana 12 Zakona o budžetu Crne Gore za 2014. godinu (Sl. list CG br. 61/2014). Ovim ugovorom izdato je 5,883,737 akcija u korist Vlade Crne Gore čime je učešće Vlade Crne Gore u akcijskom kapitalu EPCG povećano za 2,02% i iznosi 57,02%.

Ugovor između akcionara A2A i Vlade Crne Gore je istekao 30. juna 2017. godine. U skladu sa mogućnošću koja je data ugovorom, A2A je iskoristilo put opciju 1. jula 2017. godine, kako je komunicirano Vladi Crne Gore 3. jula 2017. godine. U skladu sa time, društvo A2A je prenijelo svoje pravo upravljanja EPCG Vladi Crne Gore efektivno od 20. jula 2017. godine, kada je i ključno rukovodstvo imenovano od strane A2A razriješeno.

Na XIV vanrednoj Skupštini akcionara Grupe, održanoj 23. juna 2016. godine, donijeta je Odluka o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ d.o.o., Podgorica (skraćeni naziv CEDIS d.o.o. Podgorica) radi obavljanja djelatnosti distribucije električne energije. U skladu sa pomenutom odlukom, CEDIS d.o.o. je u 100% vlasništvu Matičnog Društva, na bazi monetarnog uloga u iznosu od EUR 8,500,000, odnosno nemonetarnog uloga u iznosu od EUR 269,601,754. Nemonetarni ulog uključivao je sva sredstva koja se odnose na obavljanje aktivnosti distribucije i koja su iskazana u finansijskim iskazima EPCG za 2015. godinu po fer vrijednosti od EUR 269,601,754. U skladu sa gore navedenom Odlukom, CEDIS d.o.o. registrovan je kod Centralnog registra privrednih subjekata 30. juna 2016. godine pod registarskom oznakom br. 50766918 i počeo je sa radom 1. jula 2016. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

1. OSNOVNE INFORMACIJE (Nastavak)

Nakon početka rada CEDIS d.o.o. Podgorica, Matično Društvo više ne obavlja poslove distribucije električne energije.

Skupština akcionara EPCG donijela je dana 30. decembra 2017. godine Odluku o pokriću akumuliranog gubitka ovog Društva iz sredstava emisije premije u iznosu od EUR 8,613,641 i osnovnog kapitala u iznosu od EUR 148,373,499. Istog dana donešena je odluka o smanjenju osnovnog kapitala Elektroprivrede Crne Gore a.d. Nikšić radi pokrića akumuliranog gubitka.

Na osnovu tačke 5 Odluke o odobravanju ugovora o prodaji uglja između Društva i Rudnika uglja a.d. Pljevlja, sa XVII vanredne sjednice skupštine akcionara održane 1. februara 2018. donešena je Odluka o otkupu akcija nesaglasnih akcionara po pitanju po cijeni od EUR 4.3899 po akciji, koliko je i iznosila prosječna cijena akcija Društva na dan 31. januara 2018. godine. Tom prilikom otkupljeno je 43,777 akcija u ukupnom iznosu od EUR 192,177.

Na XIX vanrednoj skupštini akcionara EPCG održanoj 28. marta 2018. godine donijeta je Odluka o pokretanju postupka dobrovoljne javne ponude za preuzimanje akcionarskog društva Rudnik uglja a.d. Pljevlja. Po navedenoj odluci pokrenut je postupak dobrovoljne javne ponude za preuzimanje 5,064,443 akcija sa pravom glasa akcionarskog društva Rudnik uglja a.d. Pljevlja što čini 100% akcija emitenata sa pravom glasa. Cijena akcija po kojoj je sproveden postupak preuzimanja inosi EUR 6.4 po akciji i utvrđena je u skladu sa članom 17. stav 4 Zakona o preuzimanju akcionarskih društava, elaboratom o procjeni fer vrijednosti akcija Rudnika uglja a.d. Pljevlja koju je sačinio ovlašćeni revizor Deloitte d.o.o. Podgorica. Dana 16. aprila 2018. godine Komisija za tržište kapitala je donijela Rješenje o odobrenju dobrovoljne javne ponude za preuzimanje. Dana 15. juna 2018. godine Komisija za tržište kapitala je donijela Rješenje o okončanju javne ponude za preuzimanje akcionarskog društva Rudnik uglja a.d. Pljevlja čime je Matično društvo postalo vlasnik 96.78% akcija Rudnika uglja a.d. Pljevlja, dok je 19. jula 2018. godine EPCG postala vlasnik 100% akcija Rudnika uglja a.d. Pljevlja.

Na XVI redovnoj skupštini akcionara EPCG održanoj 20. avgusta 2018. godine donijeta je Odluka o odobravanju kupovine sopstvenih akcija po kojoj je Matičnom Društvu odobrena kupovina 13,052,876 sopstvenih akcija od akcionara A2A S.p.A Breša po cijeni od EUR 3.95754012 po akciji.

Organi Matičnog Društva su:

- Skupština akcionara,
- Odbor direktora,
- Izvršni direktor i
- Sekretar Društva.

Matično društvo i njegova zavisna društva čine Grupu EPCG (u daljem tekstu „Grupa“)

Na dan 31. decembra 2018. Grupa zapošljava 3,231 radnika (31. decembra 2017. godine: 2,364 radnika).

Sjedište Društva je u Ul. Vuka Karadžića 2. Nikšić, Crna Gora.

Akcije Društva se kotiraju na Montenegroberzi a.d., Podgorica.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE**Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine****Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno**

1. OSNOVNE INFORMACIJE (Nastavak)

Finansijski iskazi Grupe su predloženi za odobrenje od strane Odbora Direktora Grupe na sjednici održanoj dana 26. jula 2019.godine. Godišnja Skupština akcionara, koja je ovlaštena da odobri ove finansijske iskaze, ima pravo da zahtijeva promjene prije odobrenja. S obzirom da većinski akcionari imaju svoje predstavnike među članovima Odbora Direktora Matičnog društva, koji predlaže finansijske iskaze Skupštini na odobrenje, vjerovatnoća potencijalnih izmjena zahtijevanih od strane Skupštine je mala i takvih izmjena nije bilo u prošlosti.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA**2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza**

Matično društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/2016), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenjuju se za finansijske iskaze koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica („Sl. list CG”, br. 05/2011) koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to zahtijeva u skladu sa MRS 1 - „Prikazivanje finansijskih iskaza“.

Pored toga, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MSFI i MRS zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži i prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih iskaza.

Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Grupe, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Grupa je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa principom istorijskog troška, osim ukoliko je u računovodstvenim politikama drugačije navedeno.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)**2.2. Konsolidacija**

Na osnovu Zakona o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/2016) privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju pojedinačne i konsolidovane finansijske iskaze kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS. Konsolidovani finansijski iskazi su iskazi ekonomske cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica. Osim toga, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, velika pravna lica su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju godišnji izvještaj menadžmenta kao i konsolidovani godišnji izvještaj menadžmenta kad imaju kontrolu nad jednim ili više pravnih lica.

Priloženi finansijski iskazi predstavljaju konsolidovane finansijske iskaze Grupe.

Matično društvo sastavlja i konsolidovane finansijske iskaze, a povezana lica čiji je EPCG vlasnik su:

1. Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o. Podgorica (100%),
2. Zeta energy d.o.o. Danilovgrad (51%),
3. EPCG d.o.o. Beograd (100%),
4. Rudnik Uglja a.d. Pljevlja (100%).

2.3. Zvanična valuta izvještavanja

Finansijski iskazi prezentovani su u eurima (EUR) - zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Grupe, i sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u eurima (EUR), osim ukoliko je drugačije navedeno.

2.4. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine finansijski izvještaji Društva za 2017. godinu sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore koji su bili predmet revizije.

2.5. Nastavak poslovanja

Grupa je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine ostvarilo neto dobit u iznosu od EUR 57,404,008. Na dan 31. decembar 2018. godine obrtna imovina Društva je veća od njegovih kratkoročnih obaveza za EUR 147,565,611 (31. decembar 2017. godine je bila veća za: EUR 261,661,606).

Rukovodstvo smatra da Društvo ima adekvatne resurse da nastavi sa poslovanjem u doglednoj budućnosti. Shodno tome, priloženi finansijski iskazi Društva su pripremljeni po načelu stalnosti poslovanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.1. Nematerijalna ulaganja**

Nematerijalna ulaganja se vrednuju pri početnom priznavanju po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po fer vrijednosti, zasnovanoj na periodičnim, u skladu sa MRS najmanje trogodišnjim a najviše petogodišnjim, procjenama vrijednosti koje vrše nezavisni procijenitelji, umanjenoj za kasniju amortizaciju.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nematerijalnih ulaganja po osnovu revalorizacije iskazuje se u okviru kapitala na računu revalorizacije rezerve. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacije rezerve; sva ostala smanjenja terete bilans uspjeha. Povećanja knjigovodstvene vrijednosti nematerijalnih ulaganja kojima se ukidaju prethodna umanjivanja vrijednosti se priznaju u korist bilansa uspjeha.

Nematerijalna ulaganja se amortizuju u toku korisnog ekonomskog vijeka trajanja i procjenjuju radi obezvrjeđenja kada god postoje indikacije da su nematerijalna ulaganja obezvrjeđena. Period amortizacije kao i metode amortizacije nematerijalnih ulaganja sa ograničenim vijekom trajanja se preispituju najmanje na kraju svake finansijske godine.

Procijenjeni korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja je od 3 do 5 godina.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja.

3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za naknadno akumuliranu ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjivanja, ako ih ima. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove i troškove dovođenja sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nekretnine, postrojenja i oprema se naknadno iskazuju po fer vrijednosti, zasnovanoj na periodičnim, u skladu sa MRS najmanje trogodišnjim a najviše petogodišnjim, procjenama vrijednosti koje vrše nezavisni procijenitelji, umanjenoj za kasniju amortizaciju.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se u okviru kapitala na računu revalorizacije rezerve. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacije rezerve; sva ostala smanjenja terete bilans uspjeha. Povećanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava kojima se ukidaju prethodna umanjivanja vrijednosti se priznaju u korist bilansa uspjeha.

Revalorizacije rezerve se prenose u neraspoređenu dobit u dva slučaja:

- 1) dok su sredstva još uvijek u upotrebi, u iznosu razlike između amortizacije zasnovane na revalorizacionoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije zasnovane na originalnom trošku imovine i
- 2) prilikom otuđenja sredstava, u ukupnom preostalom iznosu.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Grupa u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se isknižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema (Nastavak)**

Zemljište se ne amortizuje.

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po fer vrijednosti, zasnovanoj na periodičnim, najmanje trogodišnjim, procjenama vrijednosti koje vrše nezavisni procijenitelji, umanjenoj za kasniju amortizaciju. Akumulirana ispravka vrijednosti na dan procjene se eliminiše na teret bruto knjigovodstvene vrijednosti sredstva i neotpisana vrijednost se svodi na iznos revalorizovane (procijenjene) vrijednosti.

Matično društvo i zavisno društvo CEDIS su angažovali nezavisnog procjenitelja da izvrši poslednju procjenu fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme proknjiženu u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2018. godine.

Amortizacija drugih sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja, kao što slijedi:

	Procijenjeni vijek trajanja	Stopa amortizacije (%)
Građevinski dio hidroelektrana	30-100	1,00-3,00
Građevinski dio termoelektrana	30-80	1,25-3,33
Građevinski dio distribucija (TS)	20-80	1,25-5,00
Poslovne zgrade	50-80	1,25-2,00
Oprema hidroelektrane	20-60	1,67-5,00
Oprema termoelektrana	12-36	2,78-8,33
Oprema sektora distribucija	10-36	2,78-10,00
Vozila	6-10	10,00-16,67
Kancelarijska i ostala oprema	5-10	10,00-20,00

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti.

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru „Ostalih prihoda/(rashoda)“.

3.3. Investicione nekretnine

Ulaganje u nekretnine namijenjene sticanju prihoda (investicione nekretnine) predstavlja ulaganje u imovinu koja se drži u cilju sticanja prihoda putem izdavanja u zakup ili od povećanja tržišne vrijednosti, ili i jedno i drugo, a ne za korišćenje ili prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstva, kada su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- investicione nekretnine moraju ostvarivati ekonomske koristi;
- investicione nekretnine se koriste za izdavanje u zakup i donose zakupninu ili se prodaju i ostvaruju dobit;
- investicione nekretnine nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju;
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.3. Investicione nekretnine (Nastavak)**

Početno priznavanje investicionih nekretnina je po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost predstavlja nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove nabavke.

Investicione nekretnine se naknadno vrednuju se po njihovoj fer vrijednosti procijenjenoj od strane nezavisnog procjenjivača, a dobit ili gubitak proistekao iz promjene fer vrijednosti priznaje se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom prodaje investicionih nekretnina, iskazuju se u iskazu o ukupnom rezultatu kao dio poslovnih prihoda ili kao dio poslovnih rashoda.

3.4. Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja

Društvo klasifikuje stalna sredstva kao sredstva namijenjena prodaji kada se njihova knjigovodstvena vrijednost može nadoknaditi prevashodno kroz prodaju, a ne daljim korišćenjem. Stalna sredstva namenjena prodaji moraju da budu dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaje takve vrste imovine i njihova prodaja mora biti vrlo vjerovatna.

Stalna sredstva namijenjena prodaji se prikazuju u iznosu nižem od knjigovodstvene i fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Društvo ne amortizuje stalna sredstva dok su ona klasifikovana kao stalna sredstva namijenjena prodaji.

3.5. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vijekom upotrebe ne podliježu amortizaciji i testiraju se na obezvrjeđenje vrijednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na obezvrjeđenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog obezvrjeđenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene obezvrjeđenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva kod kojih je došlo do obezvrjeđenja vrijednosti se revidiraju na svaki izvještajni period zbog mogućeg ukidanja efekata obezvrjeđenja vrijednosti.

3.6. Lizing

Određivanje da li je neki aranžman lizing ili sadrži lizing zasniva se na sadržini aranžmana na dan njegovog nastanka: da li ispunjenje aranžmana zavisi od korišćenja posebnog sredstva ili aranžman sadrži pravo na korišćenje tog sredstva.

Finansijski lizing po kome se Grupi suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad predmetom lizinga kapitalizuje se na početku lizinga po fer vrijednosti sredstava koja su predmet lizinga ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. Minimalna plaćanja lizinga se dijele na finansijski trošak i smanjenje neizmirene obaveze po osnovu lizinga u cilju ostvarenja konstantne periodične kamatne stope na preostali saldo obaveza. Finansijski trošak se iskazuje u bilansu uspjeha.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.6. Lizing (Nastavak)**

Sredstva uzeta na lizing se amortizuju tokom korisnog vijeka upotrebe. Međutim, ukoliko nije sasvim izvjesno da će Grupa steći pravo vlasništva nad sredstvom do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu kraćem od trajanja lizinga ili procijenjenog vijeka trajanja sredstva.

Potraživanja i Obaveze po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao prihodi i rashodi u bilansu uspjeha tokom period trajanja lizinga.

3.7. Zajmovi i ostali dugoročni finansijski plasmani**3.7.1. Klasifikacija*****Zajmovi i potraživanja***

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospeljeća duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

U bilansu stanja Grupe zajmovi i potraživanja obuhvataju potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente i kratkoročne finansijske plasmane u bilansu stanja.

3.7.2. Priznavanje i mjerenje

Zajmovi i potraživanja i ulaganja koja se drže do dospeljeća se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

3.7.3. "Netiranje" finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i iskazuju u neto iznosu u bilansu stanja kada postoji zakonski osnov da se netiraju priznati iznosi i namjera izmirenja na neto osnovi, da se istovremeno realizuju sredstva i izmire obaveze. Zakonsko pravo na netiranje (poravnanje) ne smije biti uslovljeno budućim događajima te mora biti sprovodivo u toku redovnog poslovanja, u slučaju kašnjenja u ispunjenju obaveza i u slučaju stečaja Grupe ili ugovorne strane.

3.7.4. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava***Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti***

Na svaki datum bilansa stanja Grupa procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrjeđeno i gubici po osnovu obezvrjeđenja nastaju samo ako postoji objektivan dokaz o obezvrjeđenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava ("nastanak gubitka") i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procijenjeni.

Grupa prvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o obezvrjeđenju.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.7.4. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (Nastavak)***Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti (Nastavak)*

Iznos gubitka se odmjerava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednost procijenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nijesu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrijednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha.

Grupa može da odmjerava umanjenje vrijednosti na osnovu fer vrijednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cijena koje su dostupne javnosti.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrijednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvrjeđivanja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

3.8. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti**3.8.1. Klasifikacija****a) *Ulaganja u zavisna društva***

Zavisna društva su sva društva nad kojima Grupa ima pravo da sprovodi finansijske i poslovne politike uglavnom na osnovu posjedovanja više od jedne polovine glasačkog prava.

b) *Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju*

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju predstavljaju nederivativna sredstva koja su svrstana u ovu kategoriju ili nijesu klasifikovana ni u jednu drugu kategoriju. Uključuju se u dugoročna sredstva, osim ukoliko rukovodstvo ima namjeru da ulaganja otuđi u roku od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja.

c) *Finansijska sredstva koja se drže do dospijeca*

Finansijska sredstva koja se drže do dospijeca su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospijeca, koja rukovodstvo ima namjeru i mogućnost da drži do dospijeca. U slučaju da Grupa odluči da proda značajan dio finansijskih sredstava koja se drže do dospijeca, cijela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospijeca klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospijeca kraći od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja; tada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva.

3.8.2. Priznavanje i mjerenje

Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada se Grupa obavezala da će kupiti ili prodati finansijsko sredstvo. Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Finansijska sredstva prestaju da se priznaju po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva ili ako je to pravo prenijeto i Grupa je u suštini prenijela sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Ulaganja u zavisna i pridružena društva se računovodstveno obuhvataju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za troškove obezvrjeđenja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti (Nastavak)****3.8.2. Priznavanje i mjerenje (Nastavak)**

Kada su hartije od vrijednosti klasifikovane kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju ili kada su obezvrijeđene, akumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u kapitalu uključuju se u bilans uspjeha kao „dobici ili gubici od ulaganja u hartije od vrijednosti“.

Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cijenama ponude. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno (i za hartije od vrijednosti koje se ne kotiraju), Grupa utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i opciju modela formiranja cijena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta, a uz što je manje moguće oslanjanje na informacije karakteristične za samo Grupu.

3.8.3. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava**a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti**

Na svaki datum bilansa stanja Grupa procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je obezvrijeđena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrijeđeno i gubici po osnovu obezvrijeđenja nastaju samo ako postoji objektivan dokaz o obezvrijeđenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava („nastanak gubitka”) i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procijenjeni.

Kriterijumi koje Grupa koristi da odredi da li postoji objektivan dokaz o gubitku usljed obezvrijeđenja vrijednosti uključuju:

- Značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- Kršenje ugovora, kao što je kašnjenje u plaćanju ili neplaćanje kamate ili glavnice;
- Društvo, iz ekonomskih ili pravnih razloga koji se odnose na finansijske teškoće zajmoprimca, odobri zajmoprimcu garancije/povlastice koje inače ne bi odobrilo;
- Vjerovatnoća stečaja ili druge finansijske reorganizacije dužnika;
- Nestanak aktivnog finansijskog tržišta za to finansijsko sredstvo zbog finansijskih poteškoća; ili dostupni podaci koji ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje u predviđenim budućim tokovima gotovine iz portfelja finansijskih sredstava nakon njihovog inicijalnog priznavanja, iako se pomenuto smanjenje još uvijek ne može povezati sa pojedinačnim finansijskim sredstvima iz portfelja, uključujući:
 - 1) Nepovoljna promjena kreditne sposobnosti dužnika; i
 - 2) Nacionalne ili lokalne ekonomske prilike koje su uzajamno povezane sa kašnjenjem u naplati potraživanja iz portfelja.

Grupa prvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o obezvrijeđenju.

Iznos gubitka se odmjerava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednost procijenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nijesu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrijednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha. Grupa može da odmjerava obezvrijeđenje vrijednosti na osnovu fer vrijednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cijena koje su dostupne javnosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.8. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti (Nastavak)****3.8.3. Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (Nastavak)****a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti (Nastavak)**

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog obezvrjeđenja vrijednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvrijeđivanja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu obezvrjeđenja vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Grupa procjenjuje da li postoji objektivni dokaz da je umanjena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Za procjenu umanjenja vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti Grupa koristi kriterijume navedene u tački (a) gore. U slučaju vlasničkih hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju, značajan ili prolongiran pad fer vrijednosti ispod njihove nabavne vrijednosti smatra se indikatorom da je došlo do umanjenja njihove vrijednosti. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, akumulirani gubitak - utvrđen kao razlika između troškova sticanja i tekuće fer vrijednosti, umanjene za bilo kakav gubitak zbog umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva koji je prethodno priznat u bilansu uspjeha - prenosi se sa kapitala i priznaje u bilansu uspjeha. Gubici zbog umanjenja vrijednosti vlasničkih instrumenata priznati u bilansu uspjeha ne mogu se ukinuti kroz bilans uspjeha.

Ako se u narednom periodu fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju poveća i to povećanje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti u bilansu uspjeha, gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti se ukida u bilansu uspjeha.

3.9. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Finansijsko sredstvo (ili, dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na priliv novca po osnovu tog sredstva;
- društvo je zadržalo pravo na priliv novca po osnovu sredstva ali je preuzelo obavezu da izvrši isplatu po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; ili
- društvo je izvršilo prenos prava na priliv novca po osnovu sredstva i (a) prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili (b) nije niti prenijelo, niti zadržalo sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom ali je prenijelo kontrolu nad njim.

3.10. Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od cijene koštanja i neto prodajne vrijednosti. Cijena koštanja se utvrđuje primjenom metode ponderisanog prosječnog troška. Cijena koštanja materijala obuhvata troškove nabavne vrijednosti i zavisne troškove nabavke. Neto prodajna vrijednost je procijenjena prodajna cijena u uobičajenom toku poslovanja, umanjena za pripadajuće varijabilne troškove prodaje.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto ostvarivu prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se otpisuju.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.11. Potraživanja od kupaca**

Potraživanja od kupaca su iznosi koje duguju kupci za prodatu robu ili izvršene usluge u okviru redovnog ciklusa poslovanja. Ukoliko se očekuje da potraživanja budu naplaćena u roku od godinu dana ili kraćem (ili u okviru redovnog ciklusa poslovanja ako je duži), potraživanja od kupaca se klasifikuju kao kratkoročna. U suprotnom, potraživanja od kupaca se iskazuju kao dugoročna. Potraživanja od kupaca se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjene za rezervisanja po osnovu umanjenja vrijednosti.

Rezervisanje za umanjenje vrijednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Grupa neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose koje potražuje u skladu sa prvobitnim uslovima. Značajne finansijske poteškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac biti nelikvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja (više od 180 dana od datuma dospeljeća) se smatraju indikatorima da je vrijednost potraživanja umanjena, koji se dalje razmatraju od strane menadžmenta za individualna potraživanja.

Iznos rezervisanja predstavlja razliku između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih prvobitnom efektivnom kamatnom stopom. Knjigovodstvena vrijednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos obezvrjeđenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru pozicije „ostali rashodi“. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrijednosti potraživanja. Naknadna naplata iznosa koji je prethodno bio otpisan, iskazuje se u bilansu uspjeha u okviru „ostalih prihoda“.

3.12. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: novac u blagajni, depozite po viđenju kod banaka, druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospeljeća do tri mjeseca ili kraće i prekoračenja po tekućem računu. Prekoračenja po tekućem računu uključena su u obaveze po kreditima u okviru tekućih obaveza, u bilansu stanja.

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka i novčana sredstva oročena kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca, koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

3.13. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se početno priznaju po fer vrijednosti, uvećanoj u slučaju kredita i pozajmica za direktne troškove transakcije.

Finansijske obaveze Grupe uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja, kredite i pozajmice.

Svi krediti i pozajmice inicijalno se priznaju po nabavnoj vrijednosti koja predstavlja fer vrijednost primljenog iznosa umanjenog za iznos troškova povezanih sa pozajmicom. Nakon inicijalnog priznavanja, kamatonosni krediti i pozajmice naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti primjenom efektivne kamatne stope. Amortizovana vrijednost se izračunava uzimajući u obzir troškove, kao i popuste i premije pri izmirenju obaveza. Dobici i gubici se priznaju u bilansu uspjeha (kao prihod ili rashod) pri isknjiženju ili obezvređivanju obaveze, kao i tokom amortizacionog procesa.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.13. Finansijske obaveze (Nastavak)**

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je istekao rok važenja obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.14. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Grupa ima postojeću zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat prošlih događaja; kada je u većoj mjeri vjerovatnije nego što to nije da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, vjerovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta vjerovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, mala.

Rezervisanje se odmjerava po sadašnjoj vrijednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primjenom diskontne stope prije poreza koja odražava tekuću tržišnu procjenu vrijednosti za novac i rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se iskazuje kao trošak kamate.

3.15. Tekući i odloženi porez

Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Poreska obaveza se priznaje u bilansu uspjeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu, u kom slučaju se i poreska obaveza priznaje u kapitalu.

a) Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list CG" br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanj enje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

b) Odloženi porez

Odloženi porez na dobit se priznaje korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim iskazima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.15. Tekući i odloženi porez (Nastavak)*****b) Odloženi porez (Nastavak)***

Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje samo do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski osnov da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit koji propisuje isti poreski organ jednom ili većem broju poreskih obveznika i kada postoji namjera da se računi izmire na neto osnovi.

3.16. Primanja zaposlenih***a) Obaveze za penzije***

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Grupa je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Grupa izdvaja doprinose u društvene penzione fondove na obaveznoj osnovi. Kada su doprinosi uplaćeni, Grupa nema dalju obavezu plaćanja doprinosa. Doprinosi se priznaju kao troškovi primanja zaposlenih onda kada dospiju za plaćanje. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji je moguće refundirati ili u iznosu za koji se smanjuje buduće plaćanje obaveza.

b) Ostala primanja zaposlenih - otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Grupa je obavezna da zaposlenima, pri odlasku u penziju isplati otpremnine u visini šest mjesečnih plata koju bi ostvario za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem se isplaćuje otpremnina, s tim što tako isplaćena otpremnina ne može biti niža od šest prosječnih zarada po zaposlenom isplaćenih u Grupi, za mjesec koji prethodi mjesecu u kome se vrši isplata otpremnine.

Pored toga, Grupa isplaćuje i jubilarne nagrade. Broj mjesečnih zarada za jubilarne nagrade određuju se na osnovu broja godina koje je zaposleni proveo u Grupi.

Definisana obaveza za ostala primanja zaposlenih se procjenjuje na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara, primjenom metode projektovane kreditne jedinice. Sadašnja vrijednost obaveze po osnovu definisanih primanja utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih isplata primjenom kamatnih stopa visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze biti plaćene i koje imaju rok dospeljeća koji približno odgovara rokovima dospeljeća navedenih obaveze. Aktuarski dobici i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promjena u aktuarskim pretpostavkama obračunavaju se na teret ili u korist prihoda i/ili ostalog rezultata tokom očekivanog prosječnog preostalog radnog vijeka zaposlenih.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.16. Primanja zaposlenih (Nastavak)****c) Otpremnine za raskid radnog odnosa**

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu. Grupa priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim, u skladu sa usvojenim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa kao rezultat ponude u namjeri da se podstakne dobrovoljni raskid radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrijednost.

d) Stambeni krediti

Na osnovu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih koji je u primjeni kod Osnivača, vrši se raspodjela sredstava za stambenu izgradnju i to:

- po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade,
- po osnovu poboljšanja uslova stanovanja.

U toku 2014. godine, Grupa je izmijenila Pravilnik uvodjenjem dodatnog zahtjeva da pravo na stambeni kredit imaju samo oni zaposleni koji su u Grupi zaposleni u periodu dužem od deset godina, osim zaposlenih koji obavljaju poslove od posebnog značaja za Grupu.

Kreditna obaveza zaposlenih (po osnovu sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se tako što se za svaku godinu radnog staža obaveza umanjuje za 3,4% odobrenih sredstava, s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25% ukupnog iznosa sredstava dobijenih po osnovu kredita. Kredit se dodjeljuje sa rokom otplate od 20 godina i kamatnom stopom od 1,5% godišnje na preostali iznos kredita.

Zaposleni koji ponudi isplatu ukupnog iznosa dodijeljenog kredita u roku od 1 godine, ima pravo na dodatni popust od 20% i oslobađa se od obaveza plaćanja kamata.

3.17. Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrijednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku normalnog poslovanja Grupe. Prihod se iskazuje bez PDV-a, povraća roba, rabata i popusta.

Grupa priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti, kada je vjerovatno da će u budućnosti Grupa imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Grupe kao što je u daljem tekstu opisano.

a) Prihod od prodaje električne energije

Prihod od prodaje električne energije se priznaje kada Grupa isporuči električnu energiju kupcu, čak i onda kada isporučena energija još uvijek nije fakturisana. Prihod od prodaje električne energije distributivnim kupcima u Crnoj Gori zavisi od cijena električne energije utvrđenih od strane Regulatorne agencije za energetiku Crne Gore, dok se prihod od prodaje električne energije direktnim kupcima i kupcima u inostranstvu zasniva na posebnim ugovorima zaključenim sa kupcima.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.17. Priznavanje prihoda (Nastavak)****b) *Prihod od prodaje usluga***

Prihod od ugovora o uslugama sa fiksnom naknadom priznaje se u periodu kada je usluga izvršena, korišćenjem proporcionalne metode tokom trajanja ugovora.

c) *Prihod od kamata*

Prihod od kamata se priznaje na vremenski proporcionalnoj osnovi primjenom metode efektivne kamatne stope. U slučaju umanjenja vrijednosti potraživanja, Grupa umanjuje knjigovodstvenu vrijednost potraživanja do nadoknadivog iznosa, koji predstavlja procijenjeni budući novčani tok diskontovan po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog instrumenta, i nastavlja da prikazuje promjene diskonta kao prihod od kamate. Prihod od kamate na zajmove čija je vrijednost umanjena utvrđuje se primjenom metode prvobitne efektivne kamatne stope.

3.18. Subvencije

Subvencije od države se priznaju po fer vrijednosti kada postoji razumno uvjerenje da će se Grupa pridržavati uslova povezanih sa njim i da će subvencija biti primljena.

Državne subvencije koje se odnose na troškove se razgraničavaju i priznaju u bilansu uspjeha tokom perioda koji je potreban da se upare sa troškovima koje kompenzuju.

Subvencije koje se odnose na kupovinu nekretnina, postrojenja i opreme se uključuju u ostale dugoročne obaveze i priznaju se u bilansu uspjeha primjenom proporcionalne metode tokom očekivanog vijeka upotrebe odnosnih sredstava.

3.19. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva kojem je obavezno potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju (sredstvo koje se kvalifikuje) kapitalizuju se kao dio nabavne cijene tog sredstva. Kapitalizacija troškova pozajmljivanja nastavlja se do dana kada su sredstva spremna za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju.

Grupa kapitalizuje troškove pozajmljivanja koji bi bili izbjegnuti da nije bio učinjen izdatak za sredstvo koje se kvalifikuje. Kapitalizovani troškovi pozajmljivanja izračunavaju se na osnovu prosječnog troška Grupe koji se odnosi na finansiranje (ponderisani prosjek troškova pozajmljivanja se primjenjuje na troškove po osnovu nabavke sredstva koje se kvalifikuje), osim u mjeri u kojoj su sredstva pozajmljena isključivo za potrebe sticanja sredstva koje se kvalifikuje. Kada do toga dođe, stvarni troškovi pozajmljivanja, umanjeni za svaki prihod od investiranja po osnovu privremenog investiranja tih pozajmljivanja, kapitalizuju se.

3.20. Preračunavanje stranih valuta**a) *Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja***

Stavke uključene u finansijske iskaze Grupe odmjeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Grupa posluje ("funkcionalna valuta"). Finansijski iskazi Grupe pripremljeni su u valuti Euro koja predstavlja funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.20. Preračunavanje stranih valuta (Nastavak)****b) Transakcije i stanja**

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju po osnovu kredita, gotovine i gotovinskih ekvivalenata prikazuju se u bilansu uspjeha u okviru pozicije „Finansijski prihodi / rashodi“.

3.21. Izvještavanje o segmentima

O poslovnim segmentima izvještava se na način koji je konzistentan sa internim izvještavanjem za potrebe glavnog donosioca poslovnih odluka. Glavni donosilac poslovnih odluka koji je odgovoran za raspodjelu resursa i procjenu rezultata poslovanja poslovnih segmenata je identifikovan kao Odbor direktora koji donosi strateške odluke.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Matičnog društva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Računovodstvene procjene i prosuđivanja se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, a koje snose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini, predstavljene su u daljem tekstu:

a) Korisni vijek upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima kao i na širokom broju ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog korisnog vijeka trajanja se preispituje godišnje ili kada postoje indikacije značajnih promjena u pretpostavkama.

b) Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme

Obezvrjeđenje postoji kada sadašnja vrijednost sredstava ili jedinice koja generiše novac prevazilazi nadoknadivu vrijednost, koja je viša između fer vrijednosti umanjenja za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Fer vrijednost se zasniva na nezavisnim prodajnim transakcijama sličnih sredstava ili posmatranim tržišnim cijenama umanjnim za dodatne troškove otuđenja sredstava. Obračun upotrebne vrijednosti se zasniva na modelu diskontovanih novčanih tokova. Nadoknadivi iznos je najosjetljiviji na promjene diskontne stope koja se koristi za diskontovanje novčanih tokova, kao i na buduće novčane tokove koji se očekuju i njihovu stopu rasta koja se koristi za svrhe ekstrapolacije.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)**c) Obezvrjeđenje učešća u kapitalu**

Obezvrjeđenje učešća u kapitalu zavisnih društava se zasniva na najboljoj procjeni nadoknadivog iznosa od strane rukovodstva. Nadoknadivi iznos je veća vrijednost između fer vrijednosti i upotrebne vrijednosti. Dodatne informacije su objelodanjene u Napomeni 22.

d) Porez na dobit

Grupa podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit u skladu sa poreskim propisima Crne Gore. Poreske prijave su predmet odobrenja od strane poreskih organa koji imaju pravo da izvrše naknadne kontrole evidencija poreskog obveznika. Grupa priznaje rezervisanje na osnovu razumnih procijena za moguće efekte pitanja proizašlih iz kontrola poreskih organa. Iznos takvih rezervacija se zasniva na raznim faktorima kao što su iskustvo prethodnih revizija od strane poreskih organa i različitih tumačenja poreske regulative od strane poreskog obveznika i poreskih organa. Takve razlike u tumačenjima mogu na nastanu po osnovu raznih pitanja.

e) Obaveze za otpremnine za odlazak u penziju

Sadašnja vrijednost obaveza za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenja uslova zavisi od brojnih faktora koji se određuju na aktuarskoj osnovi korišćenjem brojnih pretpostavki.. Pretpostavke korišćene prilikom određivanja neto troškova (prihoda) za penzije uključuju diskontnu stopu, kretanje zarada, fluktuacija zaposlenih , tablice smrtnosti. Bilo koje promjene u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrijednost obaveza za penzije.

Grupa određuje odgovarajuću diskontnu stopu na kraju svake godine. To je kamatna stopa koja treba da bude primijenjena prilikom određivanja sadašnje vrijednosti očekivanih budućih gotovinskih isplata za koje se očekuje da će biti potrebne u cilju izmirenja obaveza za otpremnine za odlazak u penziju. Prilikom određivanja odgovarajuće diskontne stope, Grupa uzima u razmatranje kamatne stope visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za otpremnine za odlazak u penziju biti plaćene i koje imaju rok dospeljeća koji približno odgovara rokovima dospeljeća obaveze za penzije.

Dodatne informacije su objelodanjene u Napomeni 29.

f) Obaveze za oprošteni dio duga po osnovu stambenih kredita

Sadašnja vrijednost obaveza Grupe po osnovu budućih umanjenja kreditnih obaveza zaposlenih (odobrenih u postupcima rješavanja njihovih stambenih potreba) zavisi od brojnih faktora koji se određuju na aktuarskoj osnovi korišćenjem raznih pretpostavki. Pretpostavke korišćene prilikom određivanja neto sadašnje vrijednosti navedenih obaveza uključuju diskontnu stopu, kretanje zarada, fluktuacija zaposlenih , tablice smrtnosti. Bilo koje promjene u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrijednost navedenih obaveza.

Grupa određuje odgovarajuću diskontnu stopu na kraju svake godine. To je kamatna stopa koja treba da bude primijenjena prilikom određivanja sadašnje vrijednosti očekivanih budućih gotovinskih isplata za rješavanje stambenih potreba zaposlenih i pripadajućeg dijela odobrenog umanjenja kredita. Pored standardnih aktuarskih pretpostavki koje se koriste i za određivanje obaveza za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenja uslova, prilikom određivanja sadašnje vrijednosti navedenih obaveza koriste se i pretpostavke o vjerovatnoći uzimanja kredita u odnosu na godine radnog staža. Dodatne informacije su objelodanjene u Napomeni 29.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)**g) Sudski sporovi**

Grupa vrši rezervisanje za odlive sredstava koji mogu nastati po osnovu aktivnih sudskih sporova koji se vode protiv Grupe na dan sastavljanje finansijskih iskaza a prema očekivanom ishodu pojedinačnih sudskih sporova. Ako postoji vjerovatnoća veća od 50% da se sudski spor sa negativnim ishodom dogodi, Grupa vrši rezervisanje do iznosa koji je potreban da se izmiri obaveza u cjelosti. Iako Grupa poštuje načelo opreznosti prilikom procjene, s obzirom da postoji velika doza neizvjesnosti, u određenim slučajevima stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. U napomeni 29 i 33 su detaljnije objelodanjene okolnosti u vezi sudskih sporova koji se vode protiv Grupe na dan 31. decembra 2018. godine.

h) Rezervisanja za troškove rekultivacije deponije pepela i šljake

Grupa je procijenila troškove za rekultivacije deponije pepela i šljake. Prilikom utvrđivanja iznosa rezervisanja pretpostavke i procjene koje su izvršene se odnose na troškove uklanjanja, očekivanje i vrijeme nastanka troškova. Dodatne informacije su objelodanjene u Napomeni 29.

i) Obezvrjeđenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Grupa obračunava obezvrjeđenje sumnjivih potraživanja na osnovu procijenjenih gubitaka koji nastaju, jer dužnici nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvrjeđenja za sumnjiva potraživanja, Grupa se oslanja na starost potraživanja, ranijem iskustvu sa otpisom, bonitetu kupaca i promjenama u uslovima plaćanja. Ovo zahtijeva procjene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini. Po mišljenju rukovodstva, nema dodatnih rezervisanja za obezvrjeđenje, koja treba da budu uključena u finansijske iskaze Grupe.

j) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju

Grupa se rukovodi smjernicama MRS 39 da odredi kada je vrijednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju umanjena. Ovo određivanje zahtijeva značajno prosuđivanje. Prilikom prosuđivanja Grupa, među ostalim faktorima, procjenjuje: trajanje i obim do kojeg je fer vrijednost ulaganja manja od nabavne vrijednosti ulaganja; finansijsko stanje primaoca ulaganja i izgleda za okončanje posla u skoroj budućnosti, uključujući faktore kao što su učinak industrije i sektora, promjene u tehnologiji i tokove gotovine iz poslovanja i finansiranja.

5. POSLOVNI SEGMENTI

Odbor direktora Matičnog društva analizira segmente poslovanja. Na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, poslovne aktivnosti Grupe su organizovane u okviru jednog poslovnog segmenta - proizvodnja, distribucija i snabdijevanje električnom energijom, i proizvodnja uglja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE KAPITALOM

Cilj upravljanja kapitalom je da se zadrži sposobnost nastavka poslovanja u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti, kako bi akcionarima obezbijedilo povraćaj (profit), a ostalim interesnim stranama povoljnosti i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Da bi očuvalo odnosno korigovalo strukturu kapitala, Grupa može da izvrši korekciju budućih isplata dividendi akcionarima, vrati kapital akcionarima, izda nove akcije, ili, pak, može da proda sredstva kako bi smanjilo dugovanje.

Grupa, prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti. Ovaj koeficijent se izračunava iz odnosa neto dugovanja Grupe i njenog ukupnog kapitala. Neto dugovanje se dobija kada se ukupni krediti (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u bilansu stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupni kapital se dobija kada se na kapital, iskazan u bilansu stanja, doda neto dugovanje.

Na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što slijedi:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Obaveze po kreditima (Napomena 31)	77,473,066	76,036,887
Minus: Gotovina i gotovinski ekvivalenti (Napomena 27)	<u>(37,223,665)</u>	<u>(37,327,046)</u>
Neto dugovanje	<u>40,249,401</u>	<u>38,709,841</u>
Sopstveni kapital	<u>1,036,241,818</u>	<u>990,002,031</u>
Kapital - ukupno	<u>1,076,491,229</u>	<u>1,028,711,872</u>
Koeficijent zaduženosti	<u>3.74%</u>	<u>3.80%</u>

7. PRIHODI OD PRODAJE

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Prihodi od prodaje električne energije - Domaćinstva i ostali potrošači	194,018,899	188,209,707
Prihodi od prodaje električne energije - Izvoz	52,658,896	21,724,118
Prihodi od prodaje električne energije - Direktni potrošači	27,018,677	19,446,529
Prihodi za pokriće gubitaka u prenosnoj mreži	6,544,620	-
Prihodi od prodaje usluga po osnovu sekundarne i tercijarne regulacije	3,541,572	3,022,963
Ostali prihodi iz poslovanja	4,821,489	1,369,962
Prihodi od prodaje usluga	<u>286,639</u>	<u>22,962</u>
Ukupno	<u>288,890,792</u>	<u>233,796,241</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

8. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi od zakupa	721,335	395,602
Drugi poslovni prihodi	464,253	161,012
Ukupno	1,185,588	556,614

9. NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE

	2018.	2017.
Nabavna vrijednost uvezene električne energije	48,756,361	64,328,759
Nabavna vrijednost električne energije kupljene u zemlji	8,848,275	8,642,906
Ukupno	57,604,636	72,971,665

10. TROŠKOVI MATERIJALA

	2018.	2017.
Troškovi uglja za TE „Pljevlja”	12,553,595	36,552,967
Troškovi rezervnih djelova	2,559,775	1,228,373
Troškovi sirovina i osnovnog materijala	3,805,630	3,082,741
Troškovi goriva i maziva	5,041,589	1,297,155
Troškovi mazuta za TE „Pljevlja”	211,703	360,601
Troškovi hemikalija za TE „Pljevlja”	278,603	255,484
Troškovi materijala za izradu	360,010	-
Ukupno	24,810,905	42,777,321

11. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2018.	2017.
Zarade i naknade zarada	31,768,824	25,020,523
Porezi i doprinosi	18,754,322	17,695,219
Otpremnine za penzije i jubilarne nagrade	934,447	-
Troškovi otkupa radnog mjesta	2,832,985	1,169,100
Naknade zaposlenima za zimnicu	724,348	742,957
Troškovi prireza	514,136	507,766
Troškovi pomoći zaposlenima i članovima porodica	1,501,810	328,720
Troškovi dnevnica na službenom putu	555,929	250,044
Naknada za prevoz zaposlenih	89,482	71,242
Ukupno	57,676,283	45,785,571

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

12. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	2018.	2017.
Troškovi amortizacije:		
Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja	358,903	974,235
Troškovi amortizacije nekretnine, postrojenja i oprema	34,295,084	32,125,840
	34,653,987	33,100,075
Troškovi rezervisanja:		
Troškovi rezervisanja za stambene kredita	5,547	-
Rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogastava	1,393,885	-
Troškovi rezervisanja sudskih sporova	10,446,358	1,668,902
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	3,608,775	3,981,159
	15,454,565	5,650,061
Ukupno	50,108,552	38,750,136

13. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	2018.	2017.
Troškovi nadoknada za korišćenje prenosne mreže	19,966,043	18,876,264
Troškovi nadoknada za gubitke u prenosnoj mreži	3,914,250	3,955,080
Troškovi održavanja	7,385,596	6,631,996
Troškovi poreza	6,298,914	4,558,916
Premije osiguranja	1,317,296	1,144,203
Poštanske usluge - dostavljanje faktura	1,057,055	1,062,794
Troškovi naknada i taksi	1,489,183	3,863,505
Naknade za korišćenje voda	919,305	987,223
Sudski troškovi i naknade sudskim izvršiteljima	752,037	746,729
Troškovi prekomjerno preuzete reaktivne energije	968,855	900,235
Troškovi licenci	548,948	667,672
Troškovi voda i komunalnih usluga	668,388	632,579
Ostale poštanske usluge	770,605	633,289
Naknade operateru tržišta	663,482	1,387,015
Troškovi reklame i propaganda	373,954	279,360
Sponzorstva	758,401	604,337
Obezbeđenje objekata	658,820	501,455
Štampanje računa za el.energiju	240,218	194,376
Troškovi usluga savjetovanja i pravnih usluga	1,122,877	705,003
Troškovi bankarskih provizija	230,814	157,106
Zakup	479,711	484,241
Drugi poslovni rashodi	2,864,441	848,330
Ukupno	53,449,193	49,821,708

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

14. FINANSIJSKI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi od zateznih kamata	2,770,036	2,959,519
Prihodi od kamata na depozite	2,595,494	3,143,004
Svođenje na fer vrijednost-stambeni krediti	-	317,603
Prihodi od kamata po kreditima	778,272	336,460
Drugi finansijski prihodi	41,652	466,384
Ukupno	6,185,454	7,222,970

15. FINANSIJSKI RASHODI

	2018.	2017.
Rashodi po osnovu kamata na kredite	(1,782,873)	(1,998,150)
Rashodi kamata po aktuarskim obračunima	(250,886)	(303,998)
Negativne kursne razlike	(378,905)	(65,380)
Zatezne kamate	(185,457)	(524,658)
Drugi finansijski rashodi	(1,817)	(3,225)
Ukupno	(2,599,938)	(2,895,411)
FINANSIJSKI REZULTAT	3,585,516	4,327,559

16. OSTALI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi od smanjenja obaveza (Napomena 32)	-	11,850,280
Prihodi od ukidanja ostalih dugorocnih rezervisanja (Napomena 29)	1,489,057	715,978
Prihodi od ukidanja donacija	348,442	314,874
Prihodi od ukidanja ispravke vrijednosti potraživanja (Napomena 24)	14,099,873	3,318,639
Ukidanje rezervisanja za sporove (Napomena 29)	1,805,122	2,002,437
Prihodi od ukidanja rezervisanja za godišnji odmor	-	161,842
Prihodi od ukidanja ispravke vrijednosti ostalih potraživanja i avansa	1,456,113	46,260
Dobici od prodaje zaliha	23,703	173,235
Prihodi ranijih godina	870,102	640,326
Drugi nepomenuti prihodi	726,667	452,584
Prihodi od usklađivanja vrijednosti zaliha (Napomena 24)	5,077	193,025
Prihodi po osnovu povraćaja poreza i doprinosa	4,695	5,895
Prihodi od usklađivanje vrijednosti nekretnina	943,497	-
Ukupno	21,772,348	19,875,375

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

17. OSTALI RASHODI

	2018.	2017.
Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti dugoročnih plasmana	2,424	1,008
Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca	1,978,438	1,388,133
Obezvrjedjenje nekretnina, postrojenja i opreme	-	-
Rashod nekretnina, postrojenja i opreme	730,496	112,278
Ispravka vrijednosti zaliha	76,081	63,075
Naknada štete, kazne i penali	948,007	637,410
Rashodi iz prethodnih izvještajnih perioda	326,362	440,652
Rashodi po osnovu usklađivanja nekretnina, postrojenja i opreme	7,236,147	359,104
Rashodi po osnovu usklađivanja stambenih kredita	242,029	129,121
Drugi nepomenuti rashodi	1,289,356	305,744
Ukupno	12,829,340	3,436,525

18. POREZ NA DOBIT

(a) Komponente poreza na dobit

	2018.	2017.
Obračunati tekući porez u toku godine	4,508,325	724,332
Odloženi poreski prihod/(rashod)	(2,865,744)	2,779,361
Ukupno poreski prihod perioda	1,642,581	3,503,693

19. ZARADA PO AKCIJI

	2018.	2017.
Dobit za godinu	57,404,008	1,509,170
Ponderisani prosječni broj akcija	131,229,055	131,229,055
Zarada po akciji u EUR	0.4374	0.0115

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

20. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Koncesije i licence	NU u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost			
1. januar 2017. godine	5,893,583	654,580	6,548,163
Nabavke	-	712,369	712,369
Prenos sa investicija u toku	780,018	(780,018)	-
Stanje na dan			
31. decembra 2017. godine	6,673,601	586,931	7,260,532
Korekcija pocetnog stanja	52,785	(52,601)	184
Stanje na dan			
31. decembra 2017. godine (korigovano)	6,726,386	534,330	7,260,716
<i>Početno stanje RUP</i>	<i>13,446,000</i>	<i>36,974</i>	<i>13,482,974</i>
Nabavke	149	786,404	786,553
Rashod	(478,596)	-	(478,596)
Prenos sa investicija u toku	522,076	(522,076)	-
Obezvrjeđenje po procjeni	(2,688,193)	(100,151)	(2,788,344)
Reklasifikacija	21,808	-	21,808
Stanje na dan			
31. decembar 2018. godine	17,549,630	735,481	18,285,111
Ispravka vrijednosti			
1. januar 2017. godine	4,321,385	-	4,321,385
Amortizacija (Napomena 12)	974,235	-	974,235
Stanje na dan			
31. decembra 2017. godine	5,295,620	-	5,295,620
Korekcija pocetnog stanja	184	-	184
Stanje na dan			
31. decembra 2017. godine (korigovano)	5,295,804	-	5,295,804
<i>Početno stanje RUP</i>	<i>8,403,750</i>	-	<i>8,403,750</i>
Rashod	(455,727)	-	(455,727)
Amortizacija (Napomena 12)	1,597,605	-	1,597,605
Obezvrjeđenje po procjeni	(1,835,377)	-	(1,835,377)
Obezvrjeđenje po diskontu	722,819	-	722,819
Reklasifikacija	18,006	-	18,006
Stanje na dan			
31. decembar 2018. godine	13,746,880	-	13,746,880
Neto sadašnja vrijednost:			
- 31. decembra 2018. godine	3,802,749	735,481	4,538,231
- 31. decembar 2017. godine	1,377,981	586,931	1,964,912

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Zemljište	Građevinski objekti	Mašine i oprema	NPO u pripremi i avansi	Investicione nekretnine	Ukupno
Nabavna vrijednost						
1. januar 2017. godine	161,073,910	609,750,231	1,104,799,182	21,440,323	1,135,779	1,898,199,425
Nabavke	-	-	-	28,933,120	-	28,933,120
Rashod i otuđenja	(86,311)	(54,283)	(669,389)	(11,630)	-	(821,613)
Višak	82,638	695	-	-	-	83,333
Obezbvrjeđenje	-	-	(31,584)	-	-	(31,584)
Prenos sa investicija u toku	60,680	469,749	19,139,147	(19,669,576)	-	-
31. decembar 2017. godine	161,130,917	610,166,392	1,123,237,356	30,692,237	1,135,779	1,926,362,681
<i>Početno stanje RUP</i>	17,436,563	27,532,436	74,603,143	862,682	-	120,434,824
Nabavke	-	-	-	47,627,177	-	47,627,177
Rashod i otuđenja	(40,990)	(843,044)	(11,675,708)	-	-	(12,559,742)
Ukidanje obezbvrjeđenja po popisu	-	219,915	87,800	-	-	307,715
Obezbvrjeđenje po procjeni	-	(30,000)	(6,335,221)	(2,042,030)	-	(8,407,251)
Povećanje vrijednosti po procjeni	15,812,232	5,967,557	660,066	-	-	22,439,855
Prenos sa investicija u toku	260,694	816,649	30,150,479	(31,227,822)	-	(0)
Reklasifikacija	(400)	137,308	(1,460,716)	-	(1,135,779)	(2,459,587)
31. decembar 2018. godine	194,599,016	643,967,213	1,209,267,199	45,912,244	-	2,093,745,671
Ispravka vrijednosti						
1. januar 2017. godine	-	307,897,002	757,469,934	-	-	1,065,366,936
Rashod i otuđenja	-	(8,041)	(373,964)	-	-	(382,005)
Amortizacija	-	8,533,047	23,592,793	-	-	32,125,840
31. decembar 2017. godine	-	316,422,008	780,688,763	-	-	1,097,110,771
<i>Početno stanje RUP</i>	-	7,750,824	62,908,955	-	-	70,659,779
Rashod i otuđenja	-	(389,360)	(11,337,139)	-	-	(11,726,500)
Amortizacija	-	7,508,636	25,771,833	-	-	33,280,470
Obezbvrjeđenje po procjeni	-	(1,559,555)	(66,031,839)	-	-	(67,591,393)
Reklasifikacija	-	941,026	(959,032)	-	-	(18,006)
31. decembar 2018. godine	-	330,673,579	791,041,541	-	-	1,121,715,121
Neto sadašnja vrijednost:						
- 31. decembar 2018. godine	194,599,016	313,293,634	418,225,657	45,912,244	-	972,030,550
- 31. decembar 2017. godine	161,130,917	293,744,384	342,548,593	30,692,237	1,135,779	829,251,910

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

Tokom 2018. godine, kao i tokom prethodnih godina, Grupa je usaglašavala vlasničke listove sa podacima iz Registra osnovnih sredstava. Shodno pomenutom, rukovodstvo je utvrdilo da pojedina dokumenta o vlasništvu i dalje nedostaju. Međutim, Grupa je oduvijek koristila relevantna sredstva evidentirana u okviru Nekretnina, postrojenja i opreme koja su evidentirana u registru osnovnih sredstava i kontrolisalo prilive Grupe po osnovu njihovog korišćenja. Osim pomenutog, u skladu sa kupoprodajnim ugovorom zaključenim dana 3. septembra 2009. godine između Vlade Crne Gore i kompanije A2A S.p.A., Vlada Crne Gore je položila garancije da je na dan zaključenja kupoprodajnog ugovora sva imovina uključena u finansijske iskaze EPCG bila u vlasništvu Grupe.

Shodno pomenutom, rukovodstvo ulaže značajne napore u cilju pribavljanja potrebne dokumentacije o vlasništvu za sredstva čija je sadašnja vrijednost na dan 31. decembra 2018. godine EUR 39,907,055 (31. decembra 2017 godine. EUR 40,295,664).

Nematerijalna ulaganja, građevinski objekti, postrojenja, oprema, investicije u toku i investicione nekretnine Matičnog društva i zavisnog društva CEDIS su procijenjeni na dan 31. decembar 2018. godine od strane nezavisnih procjenitelja. Procjena je izvršena primjenom metode zamjenske vrijednosti zbog toga što su sredstva koja se koriste specifična za poslovanje Društva i njihova upotreba u druge svrhe bi zahtijevala značajna ulaganja. Tržišni pristup je korišćen tamo gdje su bile dostupne uporedne cijene, ali samo kao referentne vrijednosti odnosno faktor promjene vrijednosti izvedene primjenom troškovne metode. Procjena zemljišta izvršena je primjenom tržišne metode.

Pozitivan efekat revalorizacije u ukupnom iznosu od EUR 102,584,603, knjižen je u korist revalorizacionih rezervi u iznosu od EUR 100,353,503; u korist neraspoređene dobiti u iznosu od EUR 47,524,742, za sredstva koja ranije nisu bila iskazana u bilnsu stanja Društva i promjeni na investicionim nekretninama.

Negativan efekat revalorizacije u iznosu od EUR 18,046,496 knjižen je na teret umanjena revalorizacionih rezervi u iznosu od EUR 10,959,420, za sredstva koja su imala revalorizacione rezerve kao rezultat prethodne procjene; na teret fonda obezvrijedjenja građevinskih objekata formiranog u prethodnim godinama EUR 214,393 i na teret bilansa uspjeha u iznosu od EUR 6,872,683. Kao neto rezultat navedenih transakcija, revalorizacione rezerve Društva su se povećale za EUR 80,408,118, nakon umanjena za odloženi porez u iznosu od EUR 8,985,965.

Rukovodstvo Matičnog društva je izvršilo analizu trenutne ekonomske situacije i pokazatelja obezvrijedjenja nekretnina, postrojenja i opreme na dan 31. decembar 2018. i prema IAS 36 - 'Obezvrjeđenje sredstava' uradilo test umanjena vrijednosti.

U svrhu određivanja nadoknadle vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme u toku 2018. godine, korišćen je obračun na bazi budućih tokova gotovine. Matično društvo je bilo posmatrano kao jedna cjelina koja generiše gotovinu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

21. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

Sljedeće pretpostavke su korišćene tokom testiranja tokova gotovine za godinu završene 31. decembra 2018. godine:

Ključne pretpostavke korišćene prilikom obračuna budućih tokova gotovine	Godina završena 31. decembra 2018.
Korišćene informacije	Biznis plan za period 2019. - 2023. godine
Period predviđanja	5 godina (2019. - 2023.)
Preostali vijek trajanja sredstava nakon perioda predviđanja	25 godina (2024. - 2048.)
Predviđena stopa rasta potrošnje distributivnih kupaca	1%
Predviđena stopa rasta u preostalom vijeku trajanja sredstava nakon perioda predviđanja	2%
Diskontna stopa (prosječno ponderisan trošak kapitala) (WACC)	9,95%
Predviđanje tarifa električne energije i kapaciteta u izolovanim energetske sistemima.	Na bazi metodologije obračuna tarifa usvojenog od strane regulatornih organa koji je na snazi od 2017. godine i važećeg Zakona o energetici
Predviđeni rast svih komponenti tarifa	Na bazi procjene budućih trendova industrije od strane rukovodstva Matičnog Društva
Predviđanje obima električne energije i kapaciteta	Na bazi procjene budućih trendova industrije od strane rukovodstva Matičnog Društva
Predviđanje kapitalnih troškova	Na bazi procjene programa rekonstrukcije od strane rukovodstva Matičnog Društva

Vrijednosti dodijeljene ključnim pretpostavkama predstavljaju procjenu budućih trendova u poslovanju od strane rukovodstva i oslanjaju se kako na unutrašnje tako i na spoljašnje izvore.

Kao rezultat testa obezvrjeđenja koji je sproveden uz korišćenje gore navedenih pretpostavki, rukovodstvo je zaključilo da ne postoji gubitak koji je proistekao iz obezvrjeđenja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

22. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	31.12.2018.	31.12.2017.
Učesća u kapitalu	4,450,476	4,450,727
Dugoročni depoziti	45,012,000	18,010,000
Dugoročni krediti	8,953,033	10,288,098
Kreditni zaposlenima	4,101,217	2,784,343
Stanje na dan	62,516,726	35,533,168

22.1. Učesća u kapitalu

a) Učesća u kapitalu zavisnih pravnih lica

Učesća u kapitalu u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Učesća u kapitalu zavisnih pravnih lica	225,674	225,674
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>	<i>(175,679)</i>	<i>(175,679)</i>
	49,995	49,995
Učesća u kapitalu drugih pravnih lica	14,475,829	14,470,204
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>	<i>(10,075,348)</i>	<i>(10,069,472)</i>
	4,400,481	4,400,732
Stanje na dan	4,450,476	4,450,727

Dugoročna finansijska ulaganja zavisna društva odnose se na sljedeća ulaganja:

Naziv društva	Učešće %	31.12.2018.	31.12.2017.
Hotel Montel Glava Zete d.o.o., Nikšić	25%	175,679	175,679
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>		<i>(175,679)</i>	<i>(175,679)</i>
		-	-
Berza električne energije d.o.o. Podgorica	33.33%	49,995	49,995
		49,995	49,995
Stanje na dan		49,995	49,995

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

22. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (Nastavak)

b) Učešća u kapitalu drugih pravnih lica

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

Naziv društva	31. decembar 2018.		31. decembar 2017.		Učešće %	Zemlja osnivanja
	Bruto	Neto	Bruto	Neto		
Prva Banka Crne Gore a.d., - obične akcije	10,363,518	3,528,542	10,357,894	3,527,039	19.76%	Crna Gora
Prva Banka Crne Gore a.d., - preferencijalne akcije	3,000,063	775,486	3,000,063	775,486	100.00%	Crna Gora
Rekreaturs Beograd	870,520	-	870,520	-	2.00%	Srbija
Invest banka Montenegro a.d., Podgorica	112,484	-	112,484	-	1.53%	Crna Gora
Societe Generale Montenegro a.d., Podgorica	96,000	96,000	96,000	96,000	0.20%	Crna Gora
Castelo Montenegro a.d., Pljevlja	29,018	-	29,018	-	1.50%	Crna Gora
Novi Prvoborac a.d., Herceg Novi	1,008	-	1,008	-	1.80%	Crna Gora
Beogradska banka	558	-	558	-	-	Srbija
NLB Montenegro banka a.d., Podgorica	-	-	-	-	0.02%	Crna Gora
Lovćen osiguranje a.d., Podgorica	-	-	-	-	0.02%	Crna Gora
Crnogoracoop u stečaju, Danilovgrad	2,207	-	2,207	2,207	1.54%	Crna Gora
Ostala pravna lica	453	453	452	-		
Ukupno	14,475,829	4,400,481	14,470,204	4,400,732		
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>	<i>(10,075,348)</i>		<i>(10,069,472)</i>			
	4,400,481		4,400,732			

Promjene na ispravci vrijednosti učešća u kapitalu drugih pravnih lica za 2018. i 2017. godinu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Stanje, na početku godine	10,069,472	10,068,012
Obezvrjeđenje u toku godine (Napomena 17)	5,876	1,460
Ukidanje obezvrjeđenja	-	-
Stanje na dan	10,075,348	10,069,472

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

22. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (Nastavak)

22.2. Dugoročni depoziti

Dugoročni depoziti kod banaka na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazani su u sljedećem pregledu:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Prva banka Crne Gore a.d., Podgorica	11,512,000	10,000
Societe Generale banka Montenegro a.d., Podgorica	10,000,000	16,000,000
Erste banka a.d., Podgorica	12,500,000	-
Ziraat banka a.d., Podgorica	-	2,000,000
Addiko Banka a.d., Podgorica	11,000,000	-
Stanje na dan	<u>45,012,000</u>	<u>18,010,000</u>

22.3. Dugoročni krediti

Dugoročni krediti odobreni povezanim pravnim licima na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Subordinirani kredit Prvoj Banci a.d.	6,000,000	6,000,000
Kredit dat društvu CGES a.d.	5,020,408	6,319,504
-Kratkoročni dio kredita (Napomena 26)	(2,067,375)	(2,031,406)
	<u>2,953,033</u>	<u>4,288,098</u>
Stanje na dan	<u>8,953,033</u>	<u>10,288,098</u>

Društvo je sa Prvom Bankom a.d. Podgorica zaključilo Ugovor o subordinisanom dugu 31. marta 2010. Ugovor je aneksiran 4 puta. Aneksom IV od 29. februara 2016. za iznos duga od EUR 6,000,000 definisani su sljedeći uslovi:

- kamatna stopa od 7,50% počev od 1. marta 2016. do 28. februara 2018;
- kamatna stopa 7,25% počev od 1. marta 2018. do 29. februara 2020;
- kamatna stopa 6,28% počev od 1. marta 2020. do 1. aprila 2024.

Navedenim Aneksom je definisan i rok dospeljeća 1. april 2024. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

22. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (Nastavak)

22.1. Učešća u kapitalu (Nastavak)

22.4. Krediti zaposlenima

Kreditni odobreni zaposlenima za rješavanje stambenih potreba na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Kreditni zaposlenima	5,227,523	3,195,981
Minus: Ispravka vrijednosti	<u>(1,126,306)</u>	<u>(411,638)</u>
Stanje na dan	<u>4,101,217</u>	<u>2,784,343</u>

Na osnovu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, vrši se raspodjela sredstava za stambenu izgradnju i to:

- po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade,
- po osnovu poboljšanja uslova stanovanja.

Kreditna obaveza zaposlenih (po osnovu sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se tako što se za svaku godinu ukupnog radnog staža kreditna obaveza umanjuje za 3,4%, s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25% ukupnog iznosa sredstava dobijenih po osnovu kredita. Kredit se dodjeljuje sa rokom otplate od 20 godina i kamatnom stopom od 1,5% godišnje na preostali iznos kredita.

Zaposleni koji ponudi isplatu ukupnog iznosa dodijeljenog kredita u roku od 1 godine, ima pravo na dodatni popust od 20% i oslobađa se od obaveza plaćanja kamata.

Obračun fer vrijednosti stambenih kredita vrši se na kraju svakog obračunskog perioda, tako što se novčani tokovi po osnovu preostalog iznosa glavnice kredita na kraju godine (31. decembar) diskontuju tržišnom kamatnom stopom u godinama kada su krediti odobreni. Efekti po osnovu promjene fer vrijednosti stambenih kredita evidentiraju se u bilansu uspjeha na poziciji finansijskih prihoda i rashoda.

23. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

Na dan 31. decembra 2018. godine, Matično društvo je iskazalo stalna sredstva namijenjena prodaji u iznosu od EUR 2,617,625 (31. decembar 2017: EUR 710,850). Ova sredstva sačinjena su od 13 stanova, stambenog objekta "A"-G.Gorica, poslovnog prostora u Nikšiću i poslovnog prostora u Igalu. Poslovni prostor u Nikšiću, stambeni objekat "A"-G.Gorica, kao i sedam stanova u Nikšiću i jedan stan u Podgorici dan 31. decembra 2017. godine nalazili su se na poziciji investicionih nekretnina i građevinskih objekata u ukupnoj vrijednosti EUR 1,906,775. Na dan 31. decembra 2018. godine izvršena je njihova reklasifikacija na poziciju stalnih sredstva namijenjenih prodaji.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

24. ZALIHE

Zalihe na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazane su u sljedećem pregledu:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Materijal	18,200,451	13,808,526
Rezervni djelovi	9,247,264	6,645,470
Ostale zalihe	1,332,305	470,457
Avansi za zalihe i usluge	611,272	688,457
Minus: Ispravka vrijednosti	(4,965,337)	(4,875,022)
Stanje na dan	24,425,955	16,737,888

Promjene na ispravci vrijednosti zaliha za 2018. i 2017. godinu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Stanje na dan 1. Januar	4,875,022	5,004,972
Obezvrijeđeno u toku godine (Napomena 17)	90,315	63,075
Ukidanje obezvrijeđenja (Napomena 16)	-	(193,025)
Stanje na dan	4,965,337	4,875,022

25. POTRAŽIVANJA

Potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Potraživanja po osnovu prodaje električne energije:		
- potraživanja od domaćinstava	123,166,195	126,968,026
Minus: Ispravka vrijednosti	(100,091,064)	(103,566,755)
	23,075,131	23,401,271
- potraživanja od ostalih potrošača (pravna lica)	49,150,466	47,427,329
Minus: Ispravka vrijednosti	(33,320,843)	(32,027,977)
	15,829,623	15,399,352
- potraživanja od direktnih potrošača	66,337,605	68,873,280
Minus: Ispravka vrijednosti	(46,963,431)	(58,922,963)
	19,374,174	9,950,317
- potraživanja neovlašćena potrošnja	17,345,767	17,118,038
Minus: Ispravka vrijednosti	(16,935,633)	(16,564,753)
	410,134	553,285
- potraživanja za izvoz električne energije	6,648,099	3,940,907
Neto potraživanja po osnovu prodaje električne energije	65,337,161	53,245,132

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

25. POTRAŽIVANJA

	31.12.2018.	31.12.2017.
Ostala potraživanja		
Potraživanja po osnovu kamata	6,675,826	6,133,575
Potraživanja za energiju i pružene usluge	7,102,139	13,996,241
Potraživanja od države po osnovu subvencionisanja potrošača	293,563	223,313
Potraživanja od zaposlenih i za zaposlene	1,593,446	846,277
Potraživanja od države po osnovu preplaćenih taksi, poreza i doprinosa	3,006,195	1,075,966
Potraživanja od povezanih lica	1,123,703	231,833
Ostala potraživanja	884,580	637,105
Bruto ostala potraživanja	20,679,452	23,144,310
<i>Minus: Ispravka vrijednosti ostalih potraživanja</i>	<i>(1,829,263)</i>	<i>(1,567,773)</i>
Neto ostala potraživanja	18,850,189	21,576,537
Stanje potraživanja na dan	84,187,350	74,821,669

Promjene na ispravci vrijednosti potraživanja za 2018. i 2017. godinu prikazane su u sljedećoj tabeli:

	Domaćinstva	Ostala potrošnja	Direktni Potrošači	Neovlašćena potrošnja	Total
2017					
Stanje na početku godine	106,912,541	31,083,822	59,120,733	16,124,836	213,241,932
Ispravka vrijednosti u toku godine (Napomena 17)	-	944,604	432	443,097	1,388,133
Ukidanje ispravke tokom godine (Napomena 16)	(3,318,639)	-	(198,202)	-	(3,516,841)
Direktan otpis	(27,147)	(449)	-	(3,180)	(30,776)
Stanje na kraju godine	103,566,755	32,027,977	58,922,963	16,564,753	211,082,448
2018					
Stanje na početku godine	103,566,755	32,027,977	58,922,963	16,564,753	211,082,448
Ispravka vrijednosti u toku godine (Napomena 17)	-	1,292,866	-	370,880	1,663,746
Ukidanje ispravke tokom godine (Napomena 16)	(3,435,836)	-	(11,959,532)	-	(15,395,368)
Direktan otpis	(39,855)	-	-	-	(39,855)
Stanje na kraju godine	100,091,064	33,320,843	46,963,431	16,935,633	197,310,971

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

25. POTRAŽIVANJA (Nastavak)

Starosna struktura potraživanja od kupaca po osnovu prodaje električne energije bila je kao što slijedi:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Do 3 mjeseca	43,264,363	35,729,558
3 do 6 mjeseci	9,359,603	7,631,937
Preko 6 mjeseci	12,713,195	9,883,637
Stanje na dan	65,337,161	53,245,132

Grupa je na dan 31. decembar 2018. godine iskazala potraživanja od Kombinata Aluminijuma Podgorica (KAP) u bruto iznosu od EUR 43,651,999. Stečajni postupak nad KAP-om je pokrenut u toku 2013. godine, a s obzirom da iznos potraživanja povjerioca značajno premašuje vrijednost njegove imovine, i da potraživanja Grupe nijesu obezbijeđena, Grupa je napravila ispravku vrijednosti dijela potraživanja u iznosu od EUR 38,461,161. Neispravljeni dio potraživanja od KAP-a u iznosu od EUR 5,190,837 predstavlja diskontovani iznos poreza na dodatu vrijednost na nenaplaćena potraživanja, koji će biti naplaćen po okončanju stečajnog postupka KAP-a, a za koji rukovodstvo EPCG procjenjuje da će se okončati u naredne četiri godine. U skladu sa tim, neispravljeni dio potraživanja je diskontovan na period od 4 godina (bruto iznos prije diskonta iznosi EUR 5,614,409). Efekat diskontovanja je iznosio EUR 423,572 (31. decembar 2017. godine: 643,454). Promjena u efektu diskontovanja je knjižena u korist bilansa uspjeha tekuće 2018. godine.

Grupa je na dan 31. decembar 2018. godine iskazala bruto potraživanja od Montenegrobonus-a u iznosu EUR 11,458,597. Na osnovu javno raspoloživih podataka, rukovodstvo Matičnog društva je smatralo da postoje indikatori koji upućuju da je potrebno zadržati obezvrjeđenje dijela ovog potraživanja u iznosu od EUR 2,100,748.

Grupa je na dan 31. decembar 2017. godine iskazala bruto potraživanja u iznosu od EUR 8,133,148 od društva Crnogorski elektroprenosni sistem a.d. Podgorica čiji je većinski vlasnik Država Crna Gora. Navedeno potraživanje naplaćeno je tokom 2018. godine, putem vanskudskog poravnjenja.

Formiranje i ukidanje rezervisanja za gubitke zbog umanjenja vrijednosti potraživanja iskazuje se u okviru ostalih rashoda/ostalih prihoda u Bilansu uspjeha (Napomene 16 i 17). Iznosi knjiženi na teret ispravke vrijednosti otpisuju se kada se ne očekuje da će biti naplaćeni.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

26. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Kratkoročni finansijski plasmani na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Kratkoročni plasmani	89,699,607	199,171,631
Tekući dio dugoročnih kredita datih društvu CGES a.d. - (Napomena 22)	2,067,375	2,031,406
Kratkoročni krediti ostali	1,186,173	1,024,499
Minus: Ispravka vrijednosti	(1,024,499)	(1,024,499)
Kratkoročni krediti i ostali plasmani nakon ispravke vrijednosti	161,674	-
Ukupno	91,928,656	201,203,037

Kratkoročni plasmani se odnose na oročene depozite plasirane kod komercijalnih banaka sa inicijalno ugovorenim rokom dospeljeća od preko tri mjeseca. Oročeni depoziti su plasirani kod sljedećih banaka:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Erste banka a.d., Podgorica	12,750,000	23,000,000
NLB banka a.d., Podgorica	-	3,000,000
Prva banka Crne Gore a.d., Podgorica	25,132,976	50,000,000
Societe Generale banka Montenegro a.d., Podgorica	16,100,000	26,500,000
Hipotekarna banka a.d., Podgorica	6,000,000	16,000,000
Addiko banka a.d., Podgorica	15,916,631	52,671,631
Zapad banka a.d., Podgorica	-	7,000,000
Nova banka a.d., Podgorica	2,000,000	3,000,000
Ziraat banka a.d., Podgorica	6,000,000	15,500,000
Komercijalna banka a.d., Budva	5,800,000	2,500,000
Stanje na dan	89,699,607	199,171,631

Pregled uslova i ročnosti kratkoročnih finansijskih plasmana na dan 31. decembar 2018. godine i 31. decembar 2017. godine je dat u sljedećoj tabeli:

2018	Kamatna stopa %	36 mjeseci	24 mjeseci	14 mjeseci	12 mjeseci	6 mjeseci	Ukupno
Erste banka	0.70-1.10	-	-	-	12,600,000	150,000	12,750,000
NLB Montenegro banka	0.75	-	-	-	-	-	-
Prva banka CG	1.35-1.45	-	-	3,632,976	21,500,000	-	25,132,976
Societe Generale banka	0.80-2.25	-	10,000,000	-	6,100,000	-	16,100,000
Hipotekarna banka	0.90	-	-	-	6,000,000	-	6,000,000
Addiko Banka	1.25-2.00	-	2,000,000	-	13,916,631	-	15,916,631
Komercijalna banka Budva	1.65	-	-	-	5,800,000	-	5,800,000
Zapad banka	2.40	-	-	-	-	-	-
Nova banka	2.05	-	-	-	2,000,000	-	2,000,000
Ziraat banka	1.20	-	-	-	6,000,000	-	6,000,000
Ukupno		-	12,000,000	3,632,976	73,916,631	150,000	89,699,607

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

26. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (Nastavak)

2017	Kamatna stopa %	36 mjeseci	18 mjeseci	13 Mjeseci	12 Mjeseci	6 mjeseci	Ukupno
Erste banka	0.70-1.10	-	-	-	23,000,000	-	23,000,000
NLB Montenegro banka	0,75	-	-	-	3,000,000	-	3,000,000
Prva banka CG	1.35-1.45	-	-	-	50,000,000	-	50,000,000
Societe Generale banka	0.80-2.25	7,000,000	-	-	19,500,000	-	26,500,000
Hipotekarna banka	0.90	-	-	-	16,000,000	-	16,000,000
Addiko Banka	1.25-2.00	-	11,000,000	-	41,671,631	-	52,671,631
Komercijalna banka Budva	1.65	-	-	-	2,500,000	-	2,500,000
Zapad banka	2.40	-	-	-	7,000,000	-	7,000,000
Nova banka	2.05	-	-	3,000,000	-	-	3,000,000
Ziraat banka	1.20	-	-	-	15,500,000	-	15,500,000
Ukupno		7,000,000	11,000,000	3,000,000	178,171,631	-	199,171,631

27. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

Gotovinski ekvivalenti i gotovina na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Tekući računi	35,407,867	31,529,454
Devizni računi	1,735,426	5,793,209
Druga novčana sredstva	75,068	-
Blagajna	5,796	4,383
Stanje na dan	37,224,157	37,327,046

28. POREZ NA DODATU VRIJEDNOST I AVR

Porez na dodatu vrijednost i AVR na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazani su u sljedećem pregledu:

	31.12.2018.	31.12.2017.
PDV	1,873,846	4,021,240
Ostala AVR	340,967	468,802
Stanje na dan	2,214,813	4,490,042

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

29. KAPITAL

a) Akcijski kapital

Struktura akcijskog kapitala Grupe i akcionara na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine, je kao što slijedi:

	Broj akcija	% vlasništva	31.12.2018.
Država Crna Gora	92,073,126	70.16	600,086,599
A2A	24,479,314	18.65	159,543,929
Fizička lica	1,427,602	1.09	9,304,396
EPCG - sopstvene akcije	13,096,653	9.98	85,357,436
Pravna lica	152,360	0.12	993,006
	131,229,055	100.00	855,285,366

Ukupan odobreni broj običnih akcija na dan 31. decembra 2018. godine iznosio je 131,229,055 po nominalnoj vrijednosti od EUR 6.5175 po akciji. Sve emitovane akcije su u potpunosti plaćene.

	Broj akcija	% vlasništva	31.12.2017.
Država Crna Gora	74,820,370	57.02	487,641,761
A2A	54,785,075	41.75	357,061,726
Fizička lica	1,456,521	1.10	9,492,876
Pravna lica	167,089	0.13	1,089,003
	131,229,055	100.00	855,285,366

Ukupan odobreni broj običnih akcija na dan 31. decembra 2017. godine iznosio je 131,229,055 po nominalnoj vrijednosti od EUR 6.5175 po akciji. Sve emitovane akcije su u potpunosti plaćene.

Struktura akcijskog kapitala Grupe akcionara na dan 31. decembra 2017. godine u knjigama Grupe, struktura kapitala na 31. decembra 2017. godine sa izvoda Centralno klirinško depozitarnog društva i struktura kapitala na dan predaje finansijskih iskaza Poreskoj upravi data je u nastavku:

	Broj akcija	Nominalna vrijednost prije smanjenja	Nominalna vrijednost nakon smanjenja	Vrijednost akcija u knjigama Društva na dan 31.12.2017.	Vrijednost akcija sa izvoda CKDD na dan 31.12.2017.	Vrijednost akcija na dan predaje bilansa Poreskoj upravi u knjigama Društva i na izvodu CKDD na dan 31.03.2018.
Država Crna Gora	74,820,370	7.6482	6.5175	487,641,761	572,241,154	487,641,761
A2A	54,785,075	7.6482	6.5175	357,061,726	419,007,211	357,061,726
Fizička lica	1,437,571	7.6482	6.5175	9,492,876	11,139,764	9,492,876
Pravna lica	186,039	7.6482	6.5175	1,089,003	1,277,929	1,089,003
	131,229,055			855,285,366	1,003,666,058	855,285,366

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

29. KAPITAL (Nastavak)

Skupština akcionara Matičnog Društva donijela je 30. decembra 2017. godine Odluku o pokriću akumuliranog gubitka Matičnog Društva iz sredstava emisije premije u iznosu od EUR 8,613,641 i osnovnog kapitala u iznosu od EUR 148,373,499. Istog dana donešena je odluka o smanjenju osnovnog kapitala Matičnog Društva radi pokrića akumuliranog gubitka.

Dana 30. decembra 2017. godine usvojen je, od strane Skupštine akcionara, akt Izmjene i dopune Statuta Matičnog Društva kojim su ove promjene inkorporirane.

Dana 12. januara 2018. godine Matično Društvo je dobilo rješenje od Komisije za tržište kapitala o smanjenju kapitala.

Dana 23. marta 2018. godine Matično Društvo dobilo je Rješenje Centralnog Registra Privrednih Subjekata o brisanju Statuta od 23. juna 2016. godine i registraciji Statuta od 30. decembra 2017. godine, kao i o registraciji smanjenja kapitala.

Odluke o pokriću gubitaka i smanjenju kapitala stupile su na snagu danom donošenja, a što je utvrđeno u samim odlukama, dakle, 30. decembra 2017. godine i da su praktično samo verifikovane odnosno potvrđene u dijelu obaveznosti računovodstvenih knjiženja registracijom izmjena i dopuna Statuta kod Centralnog registra privrednih subjekata. Kao potvrdu ispravnosti navedenog računovodstvenog tretmana rukovodstvo Matičnog Društva je pribavilo mišljenja eksterne internacionalne računovodstvene revizorske firme, Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore i Ministarstva Finansija - Vlade Crne Gore koji su potvrdili da je pravilno računovodstveno evidentirati smanjenje akcijskog kapitala i akumuliranog gubitka na dan kada je odluka usvojena od strane Skupštine akcionara.

Odluka o smanjenju kapitala je donešena 30. decembra 2017. godine i započet je proces izmjene strukture kapitala kod Centralno Klirinško Depozitarnog Društva, koji zahtjeva protok određenog vremena, usljed čega se i javila razlika u strukturi kapitala registrovanog kod Centralno Klirinško Depozitarnog Društva i onog u knjigama Matičnog Društva na dan 31. decembra 2017. godine, što je do dana predavanja bilansa Poreskoj Upravi Crne Gore, odnosno do 31. marta 2018. godine usaglašeno.

30. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Rezervisanje za Deponiju pepela i šljake - Pljevlja	7,980,731	6,586,846
Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	8,055,648	7,112,272
Rezervisanja za jubilarne nagrade	1,088,921	1,242,131
Rezervisanja za stambene kredite	4,822,859	6,009,403
Rezervisanja za sudske sporove	19,766,824	11,236,229
Rezervisanja za ostale vjerovatne troškove	4,179,994	116,303
Stanje na dan	<u>45,894,977</u>	<u>32,303,184</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

	Rezervisanje za Deponiju pepela i šljake - Pljevlja	Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	Rezervisanja za jubilarne nagrade	Rezervisanja za stambene kredite	Rezervisanja za sudske sporove	Ostala dugoročna rezervisanja	Ukupno
Stanje na dan							
1. januara 2017. godine	<u>6,739,999</u>	<u>6,860,978</u>	<u>1,186,083</u>	<u>4,964,430</u>	<u>12,002,838</u>	<u>153,467</u>	<u>31,907,795</u>
Kratkoročni dio na dan							
1. januar 2017. godine	-	355,259	74,350	1,157,901	-	-	1,587,510
Dodatna rezervacija (Napomena 12)	-	-	171,307	3,809,852	1,668,902	-	5,650,061
Ukidanje rezervacije (Napomena 16)	(153,153)	(512,333)	(13,328)	-	(2,002,437)	(37,164)	(2,718,415)
Kamata	-	145,253	25,851	132,894	-	-	303,998
Iskorišćeno tokom godine	-	(17,668)	(144,466)	(3,420,374)	(433,074)	-	(4,039,730)
Aktuarski dobici/gubici	-	183,773	(7,263)	-	-	-	489,412
Kratkoročni dio	-	(191,744)	(50,403)	(635,300)	-	-	(877,447)
Stanje na dan 31. decembra 2017.	<u>6,586,846</u>	<u>7,112,272</u>	<u>1,242,131</u>	<u>6,009,403</u>	<u>11,236,229</u>	<u>116,303</u>	<u>32,303,184</u>
Kratkoročni dio na dan							
31. decembra 2017. godine	-	191,744	50,403	635,300	-	-	877,447
Dodatna rezervacija (Napomena 12)	1,393,885	2,355,974	135,010	3,403,904	10,595,130	4,190,701	22,074,604
Ukidanje rezervacije (Napomena 16)	-	(1,058,156)	(236,164)	-	(1,729,641)	(127,010)	(3,150,971)
Kamata	-	120,485	20,189	110,212	-	-	250,886
Iskorišćeno tokom godine	-	(113,098)	(49,340)	(4,648,194)	(334,894)	-	(5,145,526)
Aktuarski dobici/gubici	-	(259,653)	(38,324)	-	-	-	(297,977)
Kratkoročni dio	-	(293,920)	(34,984)	(687,766)	-	-	(1,016,670)
Stanje na dan 31. decembra 2018.	<u>7,980,731</u>	<u>8,055,648</u>	<u>1,088,921</u>	<u>4,822,859</u>	<u>19,766,824</u>	<u>4,179,994</u>	<u>45,894,977</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

a) Rezervisanje za Deponiju pepela i šljake

Društvo je izvršilo rezervaciju za rekultivaciju zemljišta na kome je locirana deponija pepela i šljake na osnovu procijene iznosa i dinamike troškova rekultivacije prema Idejnom projektu.

b) Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade su data u prilogu:

	2018.	2017.
Diskontna stopa	3,38%	2%
Buduća povećanja zarada	2,80%	1.90%
Fluktuacija zaposlenih	0,22%	0.22%
Smrtnost zaposlenih	Tablice smrtnosti MNE 2010-2012	Tablice smrtnosti MNE 2010-2012
Izmjene starosne granice za penzionisanje	67 godina i za muškarce i za žene	67 godina i za muškarce i za žene

2018.	Otpremnine	Efekat u EUR	Efekat u %	Jubilarne nagrade	Efekat u EUR	Efekat u %
Diskontna stopa 3,38%	2,926,272			403,996		
2,38%	3,193,781	267,509	8.4%	438,688	34,692	7.9%
2,88%	3,054,489	128,216	4.2%	420,702	16,707	4.0%
3,88%	2,807,989	(118,283)	-4.2%	388,449	(15,547)	-4.0%
4,38%	2,698,634	(227,638)	-8.4%	373,957	(30,039)	-8.0%
Povećanje plata 2,80%	2,926,272			403,996		
1,80%	2,695,383	(230,890)	-8.6%	373,525	(30,471)	-8.2%
2,30%	2,806,795	(119,477)	-4.3%	388,292	(15,704)	-4.0%
3,30%	3,054,586	128,313	4.2%	420,715	16,719	4.0%
3,80%	3,192,592	266,320	8.3%	438,535	34,539	7.9%
Fluktuacija zaposlenih 0,22%	2,926,272			403,996		
0,00%	2,982,693	56,421	1.9%	411,366	7,370	1.8%
0,12%	2,951,372	25,100	0.9%	407,278	3,282	0.8%
0,50%	2,855,757	(70,515)	-2.5%	394,744	(9,252)	-2.3%
1,00%	2,737,714	(188,559)	-6.9%	379,150	(24,846)	-6.6%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

b) Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (nastavak)

2017.	Otpremnine	Efekat u EUR	Efekat u %	Jubilarne nagrade	Efekat u EUR	Efekat u %
Diskontna stopa						
2,00%	7,262,680			1,291,471		8.5%
1,00%	8,049,798	787,118	9.8%	1,411,597	120,125	4.3%
1,50%	7,639,040	376,360	4.9%	1,349,210	57,739	-4.3%
2,50%	6,912,026	(350,654)	-5.1%	1,237,935	(53,536)	-8.7%
3,00%	6,594,241	(668,439)	-10.1%	1,188,207	(103,264)	8.5%
Povećanje plata						
1,90%	7,257,367			1,291,471		-8.8%
0,90%	6,587,597	(669,769)	-10.1%	1,187,162	(104,309)	-4.4%
1,40%	6,910,067	(347,299)	-5.0%	1,237,630	(53,842)	4.3%
2,40%	7,631,920	374,553	4.9%	1,348,976	57,504	8.4%
2,90%	8,036,419	779,052	9.7%	1,410,463	118,992	-8.8%
Fluktuacija zaposlenih						
0,20%	7,257,367			1,291,471		
0,00%	7,388,136	130,770	1.8%	1,311,329	19,857	1.5%
0,00%	7,388,136	130,770	1.8%	1,311,329	19,857	1.5%
0,70%	6,903,119	(354,248)	-5.1%	1,236,549	(54,922)	-4.4%
1,20%	6,574,694	(682,673)	-10.4%	1,185,136	(106,336)	-9.0%

c) Rezervisanja za stambene kredite

Kreditna obaveza zaposlenih (po osnovu sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se tako što se za svaku godinu radnog staža kreditna obaveza umanjuje za 3.4%. s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25% ukupnog iznosa sredstava dobijenih po osnovu kredita.

Rezervisanja za oprošteni dio stambenog kredita zarađen tokom prethodnih godina službe napravljena su na osnovu sljedećih osnovnih aktuarskih pretpostavki:

	2018.	2017.
Diskontna stopa	3,375%	2.00%
Smrtnost zaposlenih	Tablice smrtnosti MNE 2010-2012	Tablice smrtnosti MNE 2010-2012
Fluktuacija zaposlenih	0,22%	0.22%
Prosječan iznos kredita (za zadnjih 5 godina)	41,764	42,058
Vjerovatnoća uzimanja kredita	Na osnovu istorijskih podataka o kreditima odobrenim u prethodnim periodima.	Na osnovu istorijskih podataka o kreditima odobrenim u prethodnim periodima.
Izmjene starosne granice za penzionisanje	67 godina i za muškarce i za žene	67 godina i za muškarce i za žene

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

c) Rezervisanja za stambene kredite (Nastavak)

Iznos dugoročnog rezervisanja za oprošteni dio stambenog kredita osjetljiv je na promjenu varijabli koje su izvan kontrole Društva. Analiza osjetljivosti za 2018. godinu izvršena je pod pretpostavkom promjene diskontne stope i procenta fluktuacije zaposlenih koji je korišćen u obračunu kao što je prikazano u prilogu:

2018.	Diskontna korist u EUR	Efekat u EUR	Efekat u %
Diskontna stopa			
3.38%	2,366,157		
2.38%	2,487,044	120,887	5.11%
2.88%	2,425,043	58,886	2.49%
3.88%	2,310,181	(55,976)	-2.37%
4.38%	2,256,927	(109,230)	-4.62%
Fluktuacija zaposlenih			
0.22%	2,366,157		
0.00%	2,392,292	26,135	1.10%
0.50%	2,332,985	(33,172)	-1.40%
1.00%	2,276,130	(90,027)	-3.80%
1.50%	2,221,601	(144,556)	-6.11%

Analiza osjetljivosti za 2017. godinu izvršena je pod pretpostavkom promjene diskontne stope i stope fluktuacije zaposlenih kao što je prikazano u prilogu.

2017.	Diskontna korist u EUR	Efekat u EUR	Efekat u %
Diskontna stopa			
2.00%	6,644,703		
1.00%	7,004,026	359,323	5.13%
1.50%	6,823,542	178,839	2.62%
2.50%	6,488,423	(156,280)	-2.41%
3.00%	6,332,709	(311,995)	-4.93%
Fluktuacija zaposlenih			
0.20%	6,644,703		
0.00%	6,712,496	67,793	1.01%
0.50%	6,542,417	(102,286)	-1.56%
1.00%	6,379,011	(265,692)	-4.17%
1.50%	6,221,956	(422,747)	-6.79%

Neto aktuarski dobici/(gubici) priznati u toku godine u okviru pozicija kapitala (kroz izvještaj o ostalom rezultatu) nastali su po osnovu promjena u aktuarskim pretpostavkama prilikom računanja obaveza za otpremnine.

d) Sudski sporovi

Prikazani iznosi obuhvataju rezervisanja za određene sudske sporove koje su pokrenuti protiv Društva. Ishod tih sudskih sporova neće dovesti do značajnijih gubitaka preko iznosa za koje je izvršeno rezervisanje na dan 31. decembra 2018. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

31. DUGOROČNI KREDITI I KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Dugoročni krediti na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazani su u sljedećem pregledu:

	31.12.2018.	31.12.2017.
Ukupno dugoročni krediti	77,473,066	76,036,886
<i>Minus:</i> Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(13,379,269)	(12,283,068)
Stanje na dan	64,093,797	63,753,818
Pregled dugoročnih kredita prema povjeriocima je prikazan u sljedećem pregledu:		
	31.12.2018.	31.12.2017.
IDA - World Bank		
Ukupno dugoročni krediti	2,323,376	2,804,875
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(544,732)	(532,722)
Dio dugoročnih kredita	1,778,644	2,272,153
EIB - European Investment Bank		
Ukupno dugoročni krediti	3,299,969	3,834,841
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(534,873)	(534,873)
Dio dugoročnih kredita	2,765,096	3,299,968
EBRD - European Bank for Reconstruction and Development		
Ukupno dugoročni krediti	54,792,145	52,553,549
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(7,095,556)	(6,805,556)
Dio dugoročnih kredita	47,696,589	45,747,993
KfW		
Ukupno dugoročni krediti	8,960,986	9,542,090
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(3,437,500)	(2,643,310)
Dio dugoročnih kredita	5,523,487	6,898,780
KESH - Korporata elektroenergjitike Shqiptare SH.A		
Ukupno dugoročni krediti	1,665,968	2,585,474
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(919,505)	(919,505)
Dio dugoročnih kredita	746,463	1,665,969
Natexis Banques Populaires		
Ukupno dugoročni krediti	3,868,955	4,716,059
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(847,104)	(847,104)
Dio dugoročnih kredita	3,021,851	3,868,955
Prva banka Crne Gore a.d. Podgorica		
Ukupno dugoročni krediti	2,851,668	-
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(290,000)	-
Dio dugoročnih kredita	2,561,668	-
Ukupno	64,093,797	63,753,818

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

31. DUGOROČNI KREDITI I KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (Nastavak)***International Development Association - World Bank (IDA - World Bank)***

Dugoročne obaveze prema *International Development Association - World Bank* (IDA - World Bank). u iznosu od EUR 2,323,376 (2017: 2,804,875), sastoje se od sljedeća dva zajma:

- 1) Kredit koji je na dan 31. decembar 2018. godine iznosio EUR 1,614,802 (2017: EUR 2,030,399) korišćen je za hitnu stabilizaciju snabdijevanja električnom energijom i raspoređen je na Direkciju društva i CEDIS. Odobren je 20. decembra 2002. godine. Ugovorom je inicijalno odobren kredit u iznosu od SDR 3,800,000. Rok dospijeca je 1. maj 2022. godine. Kredit je beskamatan, a kao sredstvo obezbjeđenja redovnog izmirenja obaveza data je garancija Vlade Crne Gore.
- 2) Kredit koji je na dan 31. decembar 2018. godine iznosio EUR 708,574 (2017: EUR 774,476), korišćen je za realizaciju Projekta „Poboljšanje efikasnosti i pouzdanosti energetskog sistema CG kroz veću sigurnost isporuke i veću integraciju u regionalna tržišta“. Kredit se odnosi na HE Perućica. Ugovorom je odobren kredit u iznosu od SDR 760,000 sa rokom dospijeca - 15. maj 2027. godine. Kredit je beskamatan, a kao sredstvo obezbjeđenja redovnog izmirenja obaveza data je garancija Vlade Crne Gore.

Evropska investiciona banka (EIB)

Kredit od Evropske investicione banke (EIB) koji je na dan 31. decembra 2018. godine iznosio EUR 3,299,969 (2017: EUR 3,834,841), korišćen je za rekonstrukciju energetskog sektora i raspoređen je na: FC Proizvodnju (HE „Piva“ i HE „Perućica“) i FC Prenos (CGES). Kredit je odobren u avgustu 2002. godine u ukupnom iznosu od EUR 8,023,090 i isplaćen je u 3 tranše. Prva tranša je odobrena po fiksnoj kamatnoj stopi 4,62% i dospijeva 30. aprila 2024. godine. Druga tranša je odobrena po fiksnoj kamatnoj stopi 3,949% i dospijeva 30. aprila 2025. Treća tranša odobrena je po fiksnoj kamatoj stopi 4.603% i dospijeva za plaćanje 31. oktobra 2025. godine. Kao sredstvo obezbijedenja redovnog izmirenja obaveza data je garancija Vlade Crne Gore.

Kada se aprila 2009. godine FC Prenos izdvojio iz Društva kao društvo Crnogorski elektroprenosni sistem a.d. Podgorica (CGES) kredit je na osnovu Podkreditnog sporazuma podijeljen i iskazan u finansijskim izvještajima Društva i CGES prema namjeni. Međutim, Društvo ostaje i dalje jedini dužnik prema kreditoru u cjelokupnom iznosu kredita. Nakon što Društvo uplati kreditoru iznos dospjele obaveze, CGES refundira Društvu procentualan iznos navedene obaveze definisan Podkreditnim sporazumom. Neotplaćeni iznos kredita koji se odnosi na Društvo na dan 31. decembar 2018. godine iznosio je EUR 831,876 (2017: EUR 964,636), dok je neotplaćeni iznos CGES dijela kredita na dan 31. decembar 2018. iznosio EUR 2,468,093 (2017: EUR 2,870,205).

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) je na dan 31. decembar 2018. iznosio EUR 54,502,146 (31. decembar 2017 - EUR 52,553,549) i sastoji se iz tri tranše:

- 1) Ugovor o kreditu koji je na dan 31. decembar 2018. godine iznosio EUR 15,414,660 je potpisan sa EBRD dana 25. novembra 2010. godine (Tranša I). Namjena kredita je finansiranje nabavke i instalacije uređaja za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije. Kredit je inicijalno odobren u iznosu od EUR 35,000,000 i Ugovorom je definisana varijabilna kamatna stopa, 6mj Euribor +3,5%.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

31. DUGOROČNI KREDITI I KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (Nastavak)***Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) (Nastavak)***

Kredit ima sljedeće kovenante:

- odnos konsolidovanog duga prema EBITDA manji od 4:1;
- odnos Obrtne imovine i Kratkoročnih obaveza veći od 1.2:1;
- odnos EBITDA i Rashoda po osnovu kamata veći od 4:1.

U 2018. godini su ispoštovane navedene kovenante iz Ugovora.

- 2) Ugovor o kreditu koji je na dan 31. decembar 2018. iznosio EUR 23,087,486 potpisan je sa EBRD 1. aprila 2014. godine (Tranša II). Kredit je inicijalno odobren u iznosu od EUR 30,000,000, pod istim ugovorenim uslovima koji su definisani osnovnim Ugovorom za Tranšu I. EBRD kredit se u cjelokupnom iznosu (Tranša I i Tranša II) odnosi na FC Distribuciju (CEDIS).

Dana 30. decembra 2016. zaključen je Podkreditni sporazum, za iznos neiskorišćenih sredstava Tranše II kredita. Međutim, EPCG ostaje i dalje jedini dužnik prema kreditoru u cjelokupnom iznosu kredita. Nakon što Društvo iznos dospjelih obaveza uplati kreditoru, CEDIS refundira Društvu procentualni iznos navedene obaveze, definisan Podkreditnim sporazumom. Iznos duga koji se odnosi na CEDIS na dan 31. decembar 2018. je EUR 5,241,614.

Kredit ima sljedeće kovenante:

- odnos konsolidovanog duga prema EBITDA manji od 4:1;
- odnos Obrtne imovine i Kratkoročnih obaveza veći od 1.2:1;
- odnos EBITDA i Rashoda po osnovu kamata veći od 4:1.

- 3) Ugovor o kreditu od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) na dan 31. decembar 2018. je povčen u iznosu od EUR 16,000,000. Ugovor o kreditu je potpisan između zavisnog Društva CEDIS d.o.o i EBRD dana 17. maja 2017. godine. Namjena kredita je finansiranje nabavke i instalacije uređaja za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije (faza III AMM projekta) i ukupan iznos investicije je procijenjen na EUR 39,000,000 od čega se EUR 32,000,000 finansira iz kredita EBRD. Ugovorom je definisana varijabilna kamata 6m Euribor +3,75%. Takođe, tokom trajanja kredita, CEDIS je u obavezi da plaća kamatu na nepovučeni dio kredita u iznosu od 0.5%.

U 2017. godini nije bilo povreda kovenanti. Tokom 2018. godine bilo je povlačenja sredstava po osnovu ugovora sa EBRD u iznosu EUR 9,000,000.

Kredit ima sljedeće kovenante:

- odnos konsolidovanog duga prema EBITDA manji od 3,5;
- odnos Obrtne imovine i Kratkoročnih obaveza veći od 1.2;
- odnos EBITDA i Rashoda po osnovu kamata veći od 3,5. Fpo

Korporata elektroenergjitike Shqiptare SH.A (KESH)

Kredit od Korporata Elektroenergjitike Shqiptare SH.A. (KESH) koji je na dan 31. decembar 2018. godine iznosio EUR 1,665,968 (2017: EUR 2,585,474) povučen je u dvije tranše. Prva tranša je povučena u iznosu od EUR 893,740, sa fiksnom kamatnom stopom od 0,75% i dospijeva 31. decembra 2044. godine. Druga tranša iznosi EUR 8,900,500, sa varijabilnom kamatnom stopom: 6mj Euribor +0,65% i dospijeva 30. septembra 2019. godine. Kredit je iskorišćen za finansiranje faza 3 i 4 projekta izgradnje 400 kV prenosne mreže izmedju Podgorice i Tirane.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

31. DUGOROČNI KREDITI I KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (Nastavak)

Korporata elektroenergjitike Shquiptare SH.A (KESH) (Nastavak)

Kada se aprila 2009. godine FC Prenos izdvojio iz Grupe kao društvo Crnogorski elektroprenosni sistem a.d. Podgorica (CGES), zaključen je Podkreditni sporazum Grupe sa CGES-om. Međutim, iako se cjelokupan iznos kredita odnosi na CGES, Grupa ostaje i dalje jedini dužnik prema kreditoru u cjelokupnom iznosu kredita. Nakon što Grupa iznos dospjelih obaveza uplati kreditoru, CGES refundira Grupi procentualan iznos navedene obaveze.

Natexis Banques Populaires

Kredit od banke Natexis Banques Populaires iz Francuske koji je na dan 31. decembra 2018. godine iznosio EUR 3,868,955 (2017: EUR 4,716,059) ima rok dospeljeća 31. decembar 2024. godine, a plaća se u kvartalnim anuitetima. Odobren je za potrebe obnove i proširenja elektrodistributivne mreže u ukupnom iznosu od EUR 8,471,132. Kredit ima fiksnu kamatnu stopu od 0,9%. Odnosi se u cjelosti na FC Distribuciju (CEDIS). Kao sredstvo obezbjeđenja redovnog izmirenja obaveza data je garancija Vlade Crne Gore, kao i 20 mjenica i 20 mjeničnih ovlaštenja.

KfW

Ukupne dugoročne obaveze prema KfW-u na dan 31. decembar 2018. iznosile su EUR 8,960,986 (2017: EUR 9,542,090), od čega je dio obaveza koji se odnosi na kredite date Društvu na dan 31. decembar 2018. godine iznosio EUR 7,098,715 (2017: EUR 6,984,758), a dio obaveza koji se odnosi na kredite koji su prenijeti na CGES iznosio je na dan 31. decembar 2018. godine EUR 1,862,272 (2017: EUR 2,557,332). Navedene obaveze se sastoje iz obaveza po sledećim kreditima KfW-a:

- 1) Kredit od KfW-a koji je na dan 31. decembar 2018. godine iznosio EUR 6,561,281 (2017. - EUR 8,061,280) odnosi se na Ugovor o finansiranju zaključen između KfW-a i Društva u iznosu od EUR 15,000,000, sa varijabilnom kamatnom stopom 6mj Euribor - 1%. Kredit je odobren na osnovu Protokla potpisanog između Vlade Crne Gore i Vlade Savezne Republike Njemačke 25. septembra 2008. godine. Namijenjen je za realizaciju Projekta „Zamjene filtera u TE Pljevlja i proširenje TS Ribarevina i TS Podgorica 5“. Kredit je iskoristila TE Pljevlja u iznosu od EUR 9,5 miliona, dok je iznos od EUR 5,3 miliona iskorišćen od strane FC Prenos (CGES) i FC Distribucija (CEDIS). Kao sredstvo obezbjeđenja redovnog izmirenja obaveza data je garancija Vlade Crne Gore.

Kada se aprila 2009. godine FC Prenos izdvojio iz Društva kao društvo CGES, kredit je na osnovu Podkreditnog sporazuma podijeljen i iskazan u finansijskim izvještajima Društva i CGES prema namjeni. Međutim, Društvo ostaje i dalje jedini dužnik prema kreditoru u cjelokupnom iznosu kredita. Nakon što Društvo iznos dospjelih obaveza uplati kreditoru, CGES refundira Društvu procentualan iznos navedene obaveze, definisan Podkreditnim sporazumom. Iznos duga koji se odnosi na CGES na dan 31. decembar 2018. je EUR 1,717,010 (2017: EUR 2,098,567).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

31. DUGOROČNI KREDITI I KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (Nastavak)***KfW (Nastavak)***

- 2) Kredit od KfW-a koji je na dan 31. decembra 2018. godine iznosio EUR 2,062,206 (2017. - EUR 568,073) odnosi se na Ugovor o finansiranju zaključen između KfW-a i Društva u iznosu od EUR 16,000,000, sa varijabilnom kamatnom stopom 6mj Euribor - 0,8%. Namijenjen je za realizaciju Projekta „Rekonstrukcija/modernizacija HE Piva“. Kredit se odnosi na HE Piva i kreditna sredstva još uvijek nisu u potpunosti povučena i iskorišćena. Rok za povlačenje sredstava je 31. decembar 2022. Tokom 2018. godine povučeno je EUR 2,084,654, dok je stanje ukupno povučenih sredstava na dan 31. decembar 2018. godine EUR 9,052,727 (nepovučeno EUR 6,947,273). Kao sredstvo obezbjeđenja redovnog izmirenja obaveze data je garancija Vlade Crne Gore, kao i 20 mjenica i 20 mjeničnih ovlaštenja.
- 3) Kredit od KfW-a koji je na dan 31. decembra 2018. godine iznosio EUR 337,500 (2017: EUR 912,737) odnosi se na Ugovor o finansiranju zaključen između KfW-a i Društva u iznosu od EUR 5,400,000 sa varijabilnom kamatnom stopom 6mj Euribor +1,1%. Kredit je odobren 20. jula 2007. godine i namijenjen je za realizaciju remonta distributivne mreže. Sredstva su korišćena od strane CGES-a i FC Distribucije (CEDIS) u odnosu koji je precizno definisan. Kao sredstvo obezbjeđenja redovnog izmirenja obaveze data je garancija Vlade Crne Gore, kao i 16 mjenica i 16 mjeničnih ovlaštenja.

Kada se aprila 2009. godine FC Prenos izdvojio iz Društva kao društvo CGES, kredit je na osnovu Podkreditnog sporazuma podijeljen i iskazan u finansijskim izvještajima Društva i CGES prema namjeni. Međutim, Društvo ostaje i dalje jedini dužnik prema kreditoru u cjelokupnom iznosu kredita. Nakon što Društvo iznos dospjelih obaveza uplati kreditoru, CGES refundira Društvu procentualan iznos navedene obaveze, definisan Podkreditnim sporazumom. Neotplaćeni iznos kredita koji se odnosi na CGES na dan 31. decembar 2018. iznosio je EUR 145,262 (2017. - EUR 458,765).

Prva banka Crne Gore a.d. Podgorica

Kredit Prve banke Crne Gore zavisnom društvu Rudnik uglja a.d. Pljevlja sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu EUR 2,851,668 po kamatnoj stopi 3,75%.

Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)

Kredit kod Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) na dan 31. decembar 2018. iznosi EUR 0 (nije bilo povlačenja kreditnih sredstava). Sredstva u iznosu od EUR 4,000,000 će se koristiti za finansiranje poslova redmedijacije lokacije Pljevlja. Ugovor je zaključen između Ministarstva finansija, Ministarstva održivog razvoja i turizma i Društva i odnosi se na korišćenje IBRD kreditnih sredstava iz Ugovora koji je Vlada CG zaključila sa IBRD. Kao sredstvo obezbjeđenja redovnog izmirenja obaveze dato je 20 mjenica i 20 mjeničnih ovlaštenja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

31. DUGOROČNI KREDITI I KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (Nastavak)

Društvo ima sljedeće neiskorišćene kreditne linije prema vrsti kamatnih stopa:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Varijabilna kamatna stopa	26,947,273	35,031,927
Fiksna kamatna stopa	-	-
Stanje na dan	<u>26,947,273</u>	<u>35,031,927</u>

Pregled dugoročnih kredita prema vrsti kamatnih stopa je prikazan u sljedećem pregledu:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Varijabilna kamatna stopa	64,093,797	63,875,737
Fiksna kamatna stopa	13,379,269	12,161,150
Stanje na dan	<u>77,473,066</u>	<u>76,036,887</u>

32. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

Obaveze iz poslovanja na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazane su u sljedećem pregledu:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	20,592,197	25,927,370
Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	8,877,923	4,021,978
Obaveze po osnovu primljenih avansa	2,090,601	212,004
Ostale obaveze iz poslovanja	2,362,436	272,171
Stanje na dan	<u>33,923,157</u>	<u>30,433,523</u>

33. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PVR

Ostale kratkoročne obaveze i PVR na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazane su u sljedećem pregledu:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
Odloženi prihodi po osnovu donacija	8,060,942	8,409,384
Obaveze prema zaposlenim	8,092,026	6,139,657
Kratkoročni dio rezervisanja za stambene kredite	687,766	635,300
Ostale obračunate obaveze	6,268,936	2,302,054
Razgraničeni prihodi	17,338,511	13,422,288
Obaveze po osnovu kamata	520,337	79,013
Ostale obaveze za poreze i doprinose	1,185,454	152,140
Obaveze prema akcionarima	3,890	-
Stanje na dan	<u>42,157,862</u>	<u>31,139,836</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

33. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PVR (Nastavak)

Iznos od EUR 8,060,942 na dan 31. decembar 2018 godine (EUR 8,409,384 na dan 31. decembar 2017. godine) odnosi se na odloženi prihod po osnovu primljenih donacija).

Ugovor o poravnanju između A2A S.p.A. i Grupe je potpisan dana 23. oktobra 2017. godine. Predmet Ugovora je bilo rješavanje Spora koji je nastao po osnovu fakturisanih konsultantskih usluga od strane A2A Grupa u periodu od 2010. do kraja 2012. godine, ukupne vrijednosti EUR 7,750,280, kao i iznos koji je Grupa, na osnovu dostavljenih faktura za usluge platila kompaniji A2A u ukupnoj vrijednosti od EUR 4,340,000. Ugovorne strane, pri tom ne priznajući bilo kakav zahtjev druge ugovorne strane odnosno ne prihvatajući bilo kakvu odgovornost izjavile su da će riješiti nastali spor.

Potpisanim Ugovorom, a sve u cilju punog i konačnog poravnanja bilo kojeg mogućeg zahtjeva, bilo koje od ugovornih strana a u vezi sa gore navedenim konsultantskim uslugama A2A se obavezala da povuče sve fakture koje je dostavila Matičnom društvu u punom iznosu od EUR 7,750,280 odnosno da plati iznos od EUR 4,340,000 u roku od 30 dana od potpisivanja ovog Ugovora. A2A je platila ovaj iznos 6. novembra 2017. godine. U skladu sa ovim, Matično Društvo je prestalo da priznaje ukalkulisane obaveze u iznosu od EUR 4,100,000 i priznalo ostale prihode u iznosu od EUR 11,850,280 (Napomena 16).

34. POTENCIJALNE OBAVEZE

Protiv Grupe se vodi više sudskih i upravnih sporova za koje je Grupa izvršila rezervisanje i ukalkulisanje u svojim finansijskim iskazima u iznosu od EUR 19,766,824 (2017: EUR 11,236,229). Ne predviđa se da će bilo kakve materijalno značajne obaveze proizaći iz potencijalnih obaveza osim onih za koje je izvršeno rezervisanje.

Grupa ima potencijalne obaveze za bankarske i druge garancije i ostala pitanja proizašla iz redovnog poslovanja. U redovnom toku poslovanja Matično Društvo je izdalo garancije trećim licima u iznosu od EUR 4,382,976 (2017: EUR 3,207,153). Pored navedenog, Matično Društvo je kao obezbjeđenje kreditne obaveze Rudnika uglja a.d. Pljevlja prema Prvoj banci CG, koja na dan 31. decembra 2018. godine iznosi EUR 2,851,667, izdalo Prvoj banci CG 20 mjenica i mjeničnih ovlaštenja shodno zaključenom Ugovoru o jemstvu između Elektroprivrede CG i Prve banke CG.

Po osnovu postojeće regulative u vezi sa zaštitom životne sredine, Grupa je iskazala rezervisanje za troškove koji će nastati u vezi sa rekultivacijom deponije termoelektrane Pljevlja. Međutim regulativa o zaštiti životne sredine u Crnoj Gori se konstantno unapređuje i u narednom periodu mogu nastati obaveze kao rezultat promjene zakonske regulative.

35. PORESKI RIZICI

U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima pravilno iskazane.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

36. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

Pri sastavljanju ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Grupa ušla u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2018. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Grupe na dan i za godinu završenu 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine su kao što slijedi:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
<i>Potraživanja, finansijski plasmani i učešća u kapitalu</i>		
Prodaja električne energije		
- Prva Banka Crne Gore a.d., Podgorica	22,354	24,015
- CGES a.d., Podgorica	1,148,557	8,392,417
	<u>1,170,911</u>	<u>8,568,211</u>
Kratkoročna ulaganja, dati krediti i gotovina		
- CGES a.d., Podgorica	3,067,375	2,031,406
- Prva Banka Crne Gore a.d., Podgorica	19,104,124	46,010,871
	<u>22,171,499</u>	<u>48,042,277</u>
Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica		
- Berza električne energije d.o.o., Podgorica	49,995	49,995
- Prva Banka Crne Gore a.d., Podgorica	4,302,525	4,302,525
	<u>4,352,520</u>	<u>4,352,520</u>
Ostali dugoročni finansijski plasmani		
- CGES a.d., Podgorica	2,953,033	4,288,098
- Prva Banka Crne Gore a.d., Podgorica	11,512,000	10,000
	<u>14,465,033</u>	<u>4,298,098</u>
Ukupno stanje na dan	<u><u>42,159,963</u></u>	<u><u>65,193,131</u></u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

36. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (Nastavak)

	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Obaveze i obračunate obaveze</i>		
Nabavka robe i usluga		
- Montel	33	33
- CGES a.d., Podgorica	283,822	1,013,701
Ukupno stanje na dan	283,855	1,013,734
	2018.	2017.
<i>Prihodi</i>		
Prodaja električne energije		
- Prva Banka Crne Gore a.d., Podgorica	185,361	187,332
- CGES a.d., Podgorica	10,096,284	3,049,647
Prihod od kamata na depozite i ostale dugoročne plasmane		
- CGES a.d., Podgorica	134,047	266,528
- Prva Banka Crne Gore a.d., Podgorica	751,362	941,189
Ukupno	11,167,054	5,844,825
<i>Rashodi</i>		
Nabavka robe i usluga		
- CGES a.d., Podgorica	11,122,446	20,080,584
Ukupno	11,122,446	20,080,584

Potraživanja od povezanih pravnih lica uglavnom potiču iz transakcija prodaje i dospijevaju na naplatu u roku od 30 dana od datuma prodaje. Potraživanja po svojoj prirodi nijesu obezbijeđena i nemaju kamatu. Nije vršena ispravka vrijednosti potraživanja od povezanih pravnih lica.

Na dan 31. decembra 2018. godine, Grupa je oročila depozite kod Prve Banke u iznosu od EUR 25,132,976 na period kraći od godinu dana i depozit u iznosu od EUR 11,512,000 na period duži od godinu dana. Kamatna stopa varira od 0,95%-7,25% u zavisnosti od roka dospijeca depozita. Pored toga, Društvo je kod Prve Banke imalo položenu gotovinu i gotovinske ekvivalente u iznosu od EUR 4,471,147 i dati subordinirani kredit u iznosu od EUR 6,000,000 na dan 31. decembra 2018. godine.

Obaveze prema povezanim pravnim licima uglavnom potiču iz transakcija nabavke koje dospijevaju na naplatu u roku od 30 dana od datuma kupovine, i finansijskih transakcija.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE ISKAZE

Za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

Iznosi su iskazani u EUR, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

36. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA (Nastavak)**Naknade ključnom rukovodstvu**

Ključno rukovodstvo čine izvršni direktor, glavni finansijski direktor, direktor direkcije za ljudske resurse, direktori funkcionalnih i organizacionih cjelina i članovi Odbora direktora. Naknade plaćene ili plative ključnom rukovodstvu po osnovu usluga zaposlenog lica prikazane su u tabeli koja slijedi:

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Zarade i ostala kratkoročna primanja zaposlenih	892,688	744,085
Ukupno	<u>892,688</u>	<u>744,085</u>

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAJNOG PERIODA

Na XIII sjednici Odbora direktora Društva, održanoj 15. februara 2019. godine donijeta je Odluka o povećanju uloga u CEDIS d.o.o., Podgorica. Ulog Društva u CEDIS, koji je utvrđen Odlukom o osnivanju CEDIS-a i Odlukom o povećanju uloga u CEDIS-u, povećava se unosom sledećih sredstava:

- 1) Nepokretnosti u vrijednosti od EUR 2,238,278 koje su već prenijete kao državina CEDIS, prilikom osnivanje tog društva,
- 2) Nepokretnosti u vrijednosti od EUR 18,798, koja nije bila predmet prenosa u državinu - zemljište ispod TS u Budvi.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima izvršena je procjena vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i utvrđena vrijednost nepokretnosti u iznosu od EUR 2,257,076.

**KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ
MENADŽMENTA ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE AD NIKŠIĆ
ZA 2018. GODINU**

Nikšić, maj 2019. godine

SADRŽAJ

1.	O KOMPANIJI	4
1.1.	Organizaciona struktura	5
1.2.	Misija, vizija i opšti ciljevi.....	5
1.3.	Korporativno upravljanje.....	6
1.3.1.	Skupština akcionara.....	6
1.3.2.	Odbor direktora.....	7
1.3.3.	Revizorski odbor i Tim za internu reviziju.....	10
1.4.	Kapital i vlasnička struktura Matičnog društva	10
1.5.	Bitni događaji u Matičnom društvu	11
1.6.	Udio EPCG u zavisnim pravnim licima	12
2.	PROIZVODNI KAPACITETI I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	13
2.1.	Proizvodni kapaciteti	13
2.2.	Snabdijevanje električnom energijom.....	13
2.2.1.	Projekat „Zlatni tim”	14
3.	OSTVARENJE BILANSA ELEKTRIČNE ENERGIJE.....	14
3.1.	Proizvodnja električne energije	14
3.1.1.	Akumulacije i dotoci	15
3.1.2.	Pogonska spremnost elektrana	15
3.2.	Potrošnja električne energije od strane kupaca EPCG	15
3.3.	Nabavka i isporuka električne energije	16
3.3.1.	DPTS sa Elektroprivredom Republike Srpske	16
3.3.2.	Kupovina.....	16
3.3.3.	Prodaja.....	16
3.3.4.	Ostalo	16
3.4.	Tabelarni pregled ostvarenja bilansa električne energije EPCG.....	16
4.	NAPLATA POTRAŽIVANJA ZA ISPORUČENU ELEKTRIČNU ENERGIJU	18
5.	KADROVSKA POLITIKA EPCG GRUPE.....	18
6.	ZAŠTITA I ZDRAVLJE NA RADU I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	19
6.1.	Zaštita i zdravlje na radu	19
6.2.	Zaštita životne sredine u EPCG	20
6.3.	Zaštita životne sredine u CEDIS-u	20
6.4.	Zaštita životne sredine u RUP-u	22
7.	UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	23

7.1.	Ciljevi i metode upravljanja finansijskim rizikom	23
7.2.	Informacije o izloženosti rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka	24
7.3.	Ciljevi i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja..	24
7.4.	Sistem unutrašnje kontrole i upravljanja rizikom u EPCG grupi.....	25
8.	KORPORATIVNA FILANTROPIJA I SPONZORSTVA	25
8.1.	Korporativna filantropija	25
8.2.	Sponzorstva	26
9.	KAPITALNA ULAGANJA U EPCG GRUPI	27
10.	KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA	28
10.1.	Bilans uspjeha	28
10.2.	Bilans stanja.....	29
10.3.	Racio pokazatelji.....	31
11.	DALJI RAZVOJ.....	33

1. O KOMPANIJI

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić (u daljem tekstu „EPCG” ili „Matično društvo”) je vertikalno integrisano društvo čija je osnovna djelatnost proizvodnja električne energije i snabdijevanje električnom energijom u Crnoj Gori. Osim pomenutog, društvo se bavi izgradnjom i održavanjem elektroenergetskih objekata, kupoprodajom električne energije, projektovanjem i nadzorom, kao i drugim djelatnostima propisanim Statutom EPCG.

EPCG je registrovana kao:

- privredno društvo kod Poreske uprave – centralnog registra privrednih subjekata pod br. 4-0000330/059,
- emitent hartija od vrijednosti kod Komisije za tržište kapitala,
- nosilac dvije licence za obavljanje elektroenergetske djelatnosti kod Regulatorne agencije za energiku:
 - E-001 – za proizvodnju električne energije i
 - E-021 – za snabdijevanje električnom energijom.

Organi Matičnog društva su:

- Skupština akcionara,
- Odbor direktora,
- Izvršni direktor i
- Sekretar Društva.

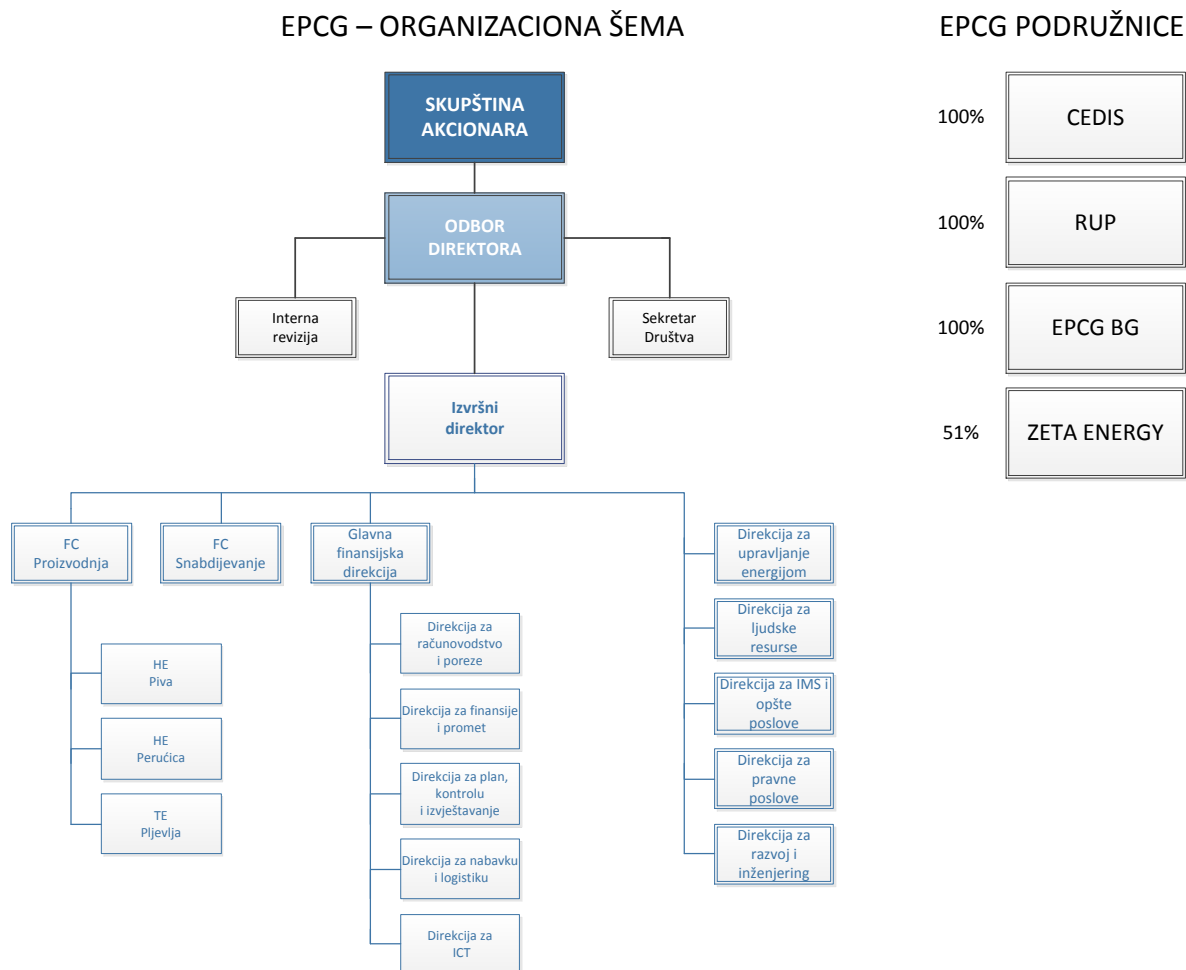
Matično društvo raspolaže kapacitetima za proizvodnju električne energije ukupne bruto instalisane snage 877,38 MW, od čega:

- 342 MW – HE Piva
- 307 MW – HE Perućica
- 225 MW – TE Pljevlja
- 3,38 MW – mHE (Rijeka Mušovića, Šavnik, Lijeva Rijeka, Podgor i Rijeka Crnojevića)

Djelatnosti EPCG se obavljaju na način koji obezbjeđuje uredno i kvalitetno snabdijevanje električnom energijom i zadovoljavanje potreba crnogorskog konzuma, profitabilnost poslovanja, efikasnost upravljanja i ostvarivanja dobrih poslovnih odnosa sa svim partnerima.

1.1. Organizaciona struktura

Organizacionu strukturu Matičnog društva čine organi Matičnog društva i organizacione cjeline (operativne i funkcionalne cjeline). U nastavku je data organizaciona šema EPCG, izuzimajući kompanije koje su u većinskom vlasništvu EPCG (Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica – 100%, Rudnik Uglja AD Pljevlja – 100%, EPCG d.o.o. Beograd – 100% i Zeta energy d.o.o. Danilovgrad – 51%).

1.2. Misija, vizija i opšti ciljevi

Vizija EPCG je leaderska uloga u privrednom razvoju Crne Gore, konkurentnost na evropskom tržištu i aktivno učešće u novim tržišnim izazovima kroz ulaganje u ljude, zelenu energiju, nove tehnologije i kapacitete, održavanje i optimalno korišćenje resursa.

Misija EPCG je pouzdana i kvalitetna proizvodnja, snabdijevanje i trgovina električnom energijom uz potpuno zadovoljavanje zahtjeva i potreba naših korisnika i drugih

zainteresovanih strana, unaprijeđenje brige o životnoj sredini i visok stepen društvene odgovornosti. Unaprijeđenje poslovanja uz poštovanje i primjenu najvećih stručnih i etičkih standarda, odgovorno ponašanje u obavljanju djelatnosti u skladu sa važećim propisima, poštovanje i obezbjeđenje povjerenja kako unutar EPCG, tako i u širem poslovnom okruženju.

Opšti ciljevi EPCG su:

- Sigurno i pouzdano snabdijevanje potrošača električnom energijom,
- Pouzdana i efikasna proizvodnja,
- Povećanje poslovne efikasnosti i efektivnosti,
- Zadovoljan kupac
- Povećanje energetske efikasnosti u svim segmentima proizvodnje,
- Efikasan energetske menadžment – trgovima električnom energijom i upravljanje resursima,
- Atraktivan poslodavac za akumulaciju ljudskih potencijala,
- Zadovoljenje standarda ekologije,
- Zadovoljenje standarda bezbjednosti i zdravlja na radu,
- Izlazak na strana tržišta.

1.3. Korporativno upravljanje

Međunarodna finansijska grupacija u okviru Grupacije Svjetske banke definiše Korporativno upravljanje kao odnos između različitih nosilaca interesa u odnosu na kontrolu kompanija. Prije svega, korporativno upravljanje bavi se odnosima između vlasnika kompanije – akcionara i onih koji upravljaju poslovanjem kompanije – administracijom koju su akcionari unajmili da vodi kompaniju.

Pravila korporativnog upravljanja u Matičnom društvu baziraju se na relevantnim zakonskim okvirima, Statutu kompanije i internim procedurama.

1.3.1. Skupština akcionara

Skupština akcionara je najviši organ Matičnog društva. Neka od isključivih prava Skupštine akcionara, shodno Statutu EPCG su da: donosi statut i izmjene i dopune statuta Matičnog društva, bira i razrješava članove Odbora direktora, bira i razrješava Revizora, bira i razrješava likvidatora, donosi odluku o raspolaganju imovinom Matičnog društva čija je vrijednost veća od 10% osnovnog kapitala Matičnog društva, usvaja godišnje finansijske iskaze i izvještaje o poslovanju Matičnog društva kao i sva ostala prava shodno Statutu EPCG.

Statutom EPCG su takođe definisane obaveze Skupštine akcionara kao i sve relevantne radnje koje se nalaze pod njenom nadležnošću.

U 2018. godini su održane tri sjednice Skupštine akcionara, prva 31.01.2018., druga 28.03.2018. i treća 20.08.2018.

Na XVIII vanrednoj Skupštini akcionara Matičnog društva, održanoj 31.01.2018., donijeta je odluka o odobravanju ugovora o prodaji uglja između EPCG i Rudnika uglja Pljevlja.

Na XIX vanrednoj Skupštini akcionara Matičnog društva, održanoj 28.03.2018., donijeta je odluka o usvajanju Izvještaja o procjeni fer i i investicione vrijednosti akcija Rudnika uglja A.D. Pljevlja i izvještaja sa analizom mogućih modela preuzimanja Rudnika uglja A.D. Pljevlja kao i odluka o pokretanju postupka dobrovoljne javne ponude za preuzimanje akcionarskog društva Rudnik uglja A.D. Pljevlja.

Na XVI redovnoj Skupštini akcionara Matičnog društva, održanoj 20.08.2018., donijete su sledeće odluke:

- o usvajanju finansijskih iskaza i konsolidovanih finansijskih iskaza Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić za 2017. godinu,
- o usvajanju Izvještaja o poslovanju Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić za 2017. godinu,
- o pokriću gubitaka Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić,
- o raspodjeli dobiti Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić,
- o isplati dividende Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić,
- o odobravanju kupovine sopstvenih akcija,
- o izboru revizora Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić,
- o razrješavanju članova Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić i
- o izboru članova Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić.

1.3.2. Odbor direktora

Odbor direktora je organ upravljanja i rukovođenja Matičnim društvom čije odluke izvršavaju Izvršni direktor, Sekretar Matičnog društva i Izvršni rukovodioci. Odbor direktora je kolektivno tijelo od sedam članova i njime rukovodi predsjednik. Članove bira Skupština akcionara, a poslovi i zadaci ovog organa su definisani Statutom EPCG.

U 2018. godini Odbor direktora je održao devet sjednica od kojih je jedna bila konstitutivna, dvije vanredne i šest redovnih.

Sadašnji Odbor direktora radi u sljedećem sastavu:

Đoko Krivokapić, predsjednik – Rođen je 1962. godine u Nikšiću, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Studirao je Ekonomski fakultet u Podgorici, na kojem je diplomirao 1987. godine. Radni angažman započeo je u Ekonomsko – finansijskom sektoru Rudnika boksita AD

Nikšić, u Službi ekonomike, nakon čega je raspoređen na poslove finansijskog direktora Rudnika boksita. Od 2010. do 2013. obavljao je poslove direktora filijale Prve banke u Nikšiću. Funkcije potpredsjednika Opštine Nikšić i sekretara Sekretarijata za finansije, razvoj i preduzetništvo vrši od 5. jula 2013. godine. Oženjen je i ima dvoje djece.

Dr Ranko Milović, član - Rođen je 1949. godine u Nikšiću. Diplomirao je na Mašinskom fakultetu u Sarajevu 1972. godine. Završio je magistarske studije u Beogradu 1979. godine, a doktorske studije na Univerzitetu u Birmingemu (Engleska), 1983. godine. Publikovao je veći broj naučnih radova u međunarodnim časopisima i na konferencijama. U junu 1984. godine je izabran na Univerzitetu Crne Gore u akademsko zvanje docenta, a od 1984. do 1989. godine angažovan honorarno na Nastavničkom fakultetu u Nikšiću i Metalurškom fakultetu u Podgorici. Radio je u Željezari Nikšić od avgusta 1972. godine, a od 1989. do kraja 1992. godine bio je direktor Željezare AD Nikšić. Nakon toga, između 1993. i 2004. godine radio je u inostranstvu (Evropa, Azija, Južna Amerika) sa Siemens Metals Technology u svojstvu eksperta na razvojnim projektima u industriji čelika. Od 2004. do 2006. godine bio je ambasador DZ Srbija i Crna Gora, a od 2008 do 2012. godine ambasador Crne Gore u Sloveniji. Od decembra 2012. godine je savjetnik predsjednika Vlade za energetski i industrijski razvoj. Dobitnik je nagrada „18. septembar“ (1987.) za postignute rezultate u oblasti crne metalurgije, i „13. jul“ (1988.) za ostvarene rezultati u privredi.

Ljubo Knežević, član – Rođen je 1981. godine u Podgorici gdje je završio osnovnu i srednju školu, kao i Elektrotehnički fakultet na Univerzitetu Crne Gore, 2004. godine. Prvi radni odnos zasnovao je 2005. godine u Elektroprivredi Crne Gore AD kao operativni dispečer u Nacionalnom dispečerskom centru. Do 2016. godine, kroz radni angažman u Elektroprivredi Crne Gore i Crnogorskom elektroprenosnom sistemu, obavljao je različite poslove iz oblasti planiranja, upravljanja i razvoja elektroenergetskih sistema, realizacije infrastrukturnih investicija, usaglašavanja nacionalne regulative u oblasti energetike sa pravnom tekovinom Evropske Unije, regionalizacije saradnje u energetici i otvaranja tržišta električne energije. Sa radnog mjesta direktora Sektora za regulatorne poslove i poslove međunarodne saradnje u CGES – u, u decembru 2016. godine, imenovan je za savjetnika predsjednika Vlade Crne Gore za energetiku. Autor je više stručnih radova iz oblasti razvoja i eksploatacije elektroenergetskih sistema.

Samir Hodžić, član – Rođen je 1991. godine u Pljevljima, gdje je stekao osnovno i srednje obrazovanje. Studirao je na Fakultetu za energetiku u Velenju, Republika Slovenija. Diplomirao je 2012. godine. Trenutno je apsolvent magistarskih studija na istom smjeru. Radni angažman je započeo u Republici Sloveniji, u sektoru proizvodnje, firme d.o.o. 'Gorenje - Velenje'. Po povratku u Crnu Goru bio je član centralnog održavanja u firmi 'Vektra Jakić', u periodu od 2014. do 2015. godine. Od 9. marta 2016. godine obavlja poslove u Opštini Pljevlja, u Sekretarijatu za stambeno - komunalne poslove, saobraćaj i vode, u vidu izrade studija, kao i na prikupljanju svih neophodnih informacija potrebnih za izradu planova za energetske efikasnost i obnovljive izvore energije.

Prof. dr Vladan Radulović, član – Rođen je 27. avgusta 1979. godine u Podgorici. Osnovnu školu i srednju Elektrotehničku školu završio je u Podgorici. Za pokazan uspjeh tokom osnovne i srednje škole dobitnik je diplome Luča. Tokom školovanja u srednjoj Elektrotehničkoj školi "Vaso Aligrudić" u Podgorici tri puta je proglašavan za učenika generacije. Dobitnik je nagrade Skupštine Opštine Podgorica najboljim učenicima srednjih škola Podgorice 1998. godine. Na

Elektrotehnički fakultet u Podgorici, Univerzitet Crne Gore, odsjek energetika, upisao se 1998 godine. Diplomirao je 01.11.2002. godine odbranom diplomskog rada "Sklopni prenaponi" sa ocjenom 10 i prosječnom ocjenom tokom studija 9,79. Za vrijeme redovnih studija bio je korisnik stipendije Vlade Republike Crne Gore za talentovane studente i učenike. Za pokazan uspjeh u toku studija dobitnik je nagrade Univerziteta Crne Gore za najboljeg studenta Univerziteta u oblasti tehničkih, prirodno matematičkih i medicinskih nauka 2003. godine. Na poslijediplomske studije na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici, smjer elektroenergetski sistemi, upisao se 2002. godine i iste završio sa prosječnom ocjenom 10. Magistarsku tezu pod nazivom „Izbor odvodnika prenapona sa aspekta uticaja privremenih prenapona u elektroenergetskom sistemu" je odbranio 06.06.2005. godine na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici. Doktorsku disertaciju pod nazivom: „Optimizacija sistema zaštite od atmosferskog pražnjenja u električnim instalacijama niskog napona" odbranio je 08.03.2011. godine na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici. Od 2003. godine zaposlen je na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici, kao asistent i docent. Od januara 2017. godine je vanredni profesor iz oblasti Elektroenergetika na predmetima: Elektrane, Visokonaponska razvodna postrojenja, Tehnika visokog napona, Osnovi elektroenergetike. Autor i koautor je više od 60 naučnih i stručnih radova u renomiranim međunarodnim i domaćim časopisima i konferencijama. Učestvovao je u izradi većeg broja glavnih i idejnih projekata iz oblasti visokonaponskih mreža i razvodnih postrojenja, kao i priključenja alternativnih izvora električne energije na mrežu. Član je više međunarodnih i domaćih organizacija i udruženja: IEEE - Institute of Electrical & Electronics Engineers (Udruženje inženjera energetike i elektronike), CIGRE - Conseil International des Grands Reseaux Electriques (Međunarodno vijeće za velike električne mreže), Centar za mlade naučnike Crnogorske Akademije nauka i umjetnosti, Tehnički komitet stručnog tijela ISME/TK E 006 Instituta za standardizaciju Crne Gore. Recenzent je u renomiranim međunarodnim časopisima: IEEE Transactions on Power Delivery i IET Generation, Transmission and Distribution. Oblasti stručnog interesovanja: Elektrane, Visokonaponska razvodna postrojenja, Tehnika visokog napona, Projektovanje i modelovanje elemenata elektroenergetskih sistema pomoću računara.

Massimo Tibergera, član – Massimo Tibergera je odgovoran za termoelektrane Grupacije A2A, izvršni je direktor A2A gencogas SpA (sa svim kombinovanim postrojenjima termoelektrana Grupacije A2A – 4.500 MWe), a i član je Odbora Assocarboni, Nacionalne asocijacije proizvođača energije (predstavnik A2A SpA), kao i Odbora Ergosud SpA (50% A2A - termoelektrane u Skandaleu u Italiji - 800 MWe). Nekoliko godina bio je član Odbora direktora Rudnika uglja AD Pljevlja. G-din Tibergera je pokrивao više menadžerskih pozicija u Grupaciji A2A, a radio je i u kompaniji Ansaldo Componenti SpA. Završio je Fakultet za nuklearnu tehniku (Politehnički Univerzitet Torino) 25. oktobra 1983. godine.

Oreste Bramanti, član – Oreste Bramanti je rukovodilac Sektora za međunarodno poslovanje i razvoj u A2A. Prije zaposlenja u A2A, Oreste je pokrивao nekoliko menadžerskih pozicija u kompanijama kao što su: Nis GAZPROM Neft - ENERGY Block, LUKOIL & ERG Renew "JointVenture" GmbH, ERG Group, ENEL Group, Henkel Surface Technologies, BETZ Water Management SpA, PUMEX Mining SpA. Obavljao je aktivnosti istraživanja i razvoja u institucijama kao što su: C.N.R. – Nacionalni institut za pretvaranje i skladištenje energije, ENEA – TRISAIA: Sektor za energetiku i inovacije, Institut za industrijsku higijenu na Univerzitetu Mesina. Završio je Tehnički fakultet (5 godina) iz oblasti industrijske hemije na Univerzitetu Mesina (Italija) i specijalizirao u oblasti elektronske mikroskopije za industrijske katalizatore -

Lyngby Haldor Topsoe's laboratorija (Danska). Takođe, posjeduje i diplomu master studija iz oblasti korporativnih finansija i poslovne strategije - Milan Business School of Sole240re.

1.3.3. Revizorski odbor i Tim za internu reviziju

Za obavljanje kontrolnih poslova u Matičnom društvu su formirani Revizorski odbor i Tim za internu reviziju.

Revizorski odbor, shodno ovlašćenjima utvrđenim Zakonom o računovodstvu i reviziji, nadzire proces finansijskog izvještavanja, interne kontrole i zakonskog i etičkog vođenja Matičnog društva. Revizorski odbor ima tri člana od kojih je najmanje jedan stručnjak iz oblasti računovodstva i revizije i njih bira Odbor direktora zajedno sa sekretarom ovog organa.

Tim za internu reviziju, shodno zakonu, vrši nezavisne i objektivne aktivnosti u cilju poboljšanja poslovanja Matičnog društva kroz sistematičan pristup procjenjivanju i unapređivanju efikasnosti procesa upravljanja rizicima i kontrolom korporativnog upravljanja. Strukturu i sastav Tima za internu reviziju utvrđuje Odbor direktora.

1.4. Kapital i vlasnička struktura Matičnog društva

Registrovani osnovni akcijski kapital EPCG iznosi **855.285.365,96€** i podijeljen je na **131.229.055 akcija**. Nominalna vrijednost akcije iznosi **6,5175€**.

U sledećem pregledu data je je registrovana vlasnička struktura kapitala sa nominalnim i procentualnim podacima učešća u kapitalu EPCG:

Tabela br. 1: Struktura kapitala EPCG na dan 31.12.2018.

STRUKTURA KAPITALA EPCG NA DAN 31.12.2018.				
AKCIONARI	BROJ AKCIJA	NOMINALNA VRIJEDNOST AKCIJE	UKUPNA AKCIJSKA VRIJEDNOST (€)	UČEŠĆE U KAPITALU
Država Crna Gora	92.073.126	6,5175	600.086.599	70,16%
A2A S.P.A.	24.479.314	6,5175	159.543.929	18,65%
Elektroprivreda Crne Gore A.D. Nikšić	13.096.653	6,5175	85.357.436	9,98%
Druga pravna lica	37.483	6,5175	244.295	0,03%
Fizička lica	1.427.602	6,5175	9.304.396	1,09%
Zbirni kastodi računi	114.877	6,5175	748.711	0,09%
UKUPNO	131.229.055		855.285.366	100,00%

Matično društvo na dan 31.12.2018. godine posjeduje ukupno 13.096.653 sopstvenih akcija. Naime, na XVI redovnoj Skupštini akcionara Matičnog društva održanoj 20.08.2018., ista je odlukom odobrila da Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić kupi 13.052.876 sopstvenih akcija od akcionara A2A S.p.A Breša po cijeni od 3,95754012€ po akciji.

1.5. Bitni događaji u Matičnom društvu

U izvještajnom periodu je došlo do promjene vlasničkog udjela u Matičnom društvu. Naime, država Crna Gora je kupovinom 17.252.885 akcija od italijanske kompanije A2A za 68.939.596€ povećala vlasnički udio u EPCG sa 57,01% na 70,16%. Kupovina dijela akcija je sprovedena na osnovu „put opcije” koju je pokrenula italijanska kompanija, a koja ima za cilj prodaju kompletnog paketa akcija državi Crnoj Gori, u skladu sa potpisanim ugovorima između ovih dveju strana.

Redovna XVI Skupština akcionara Matičnog društva, održana 20.08.2018., donijela je odluku da EPCG odobri kupovinu 13.052.876 sopstvenih akcija od akcionara A2A S.p.A Breša po cijeni od 3,95754012€ po akciji.

Na istom zasjedanju, Skupština akcionara je donijela i Odluku o isplati dividende akcionarima Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić. Neraspoređena dobit EPCG, na dan 31.12.2017. u iznosu od 55.282.227,64€, usmjerena je za isplatu dividende akcionarima Matičnog društva, proporcionalno učešću u vlasničkoj strukturi. Shodno tačkama 2 i 6 ove odluke, dividenda je isplaćena u novcu i realizovana je u roku od 30 dana od dana donošenja ove Odluke uplatom odgovarajućih novčanih iznosa na posebno otvorene račune akcionara kod poslovne banke.

Na XIX vanrednoj Skupštini akcionara 28.03.2018. godine donijeta je Odluka o pokretanju postupka dobrovoljne javne ponude za preuzimanje Rudnika uglja AD Pljevlja (br. 10-00-13052 od 29.03.2018. godine) shodno kojoj je EPCG zaključno sa danom 18.07.2018. godine stekla vlasništvo nad svim akcijama tog privrednog društva. U tu svrhu je izdvojeno 32.412.435,20€. Preuzimanje Rudnika uglja AD Pljevlja je podstaknuto dobrim primjerima iz zemalja okruženja kao i potrebom za zaokruživanjem proizvodnje električne energije u termoelektrani „Pljevlja”. Na ovaj način se stiče mogućnost upravljanja i racionalizacije troškova uglja u okviru EPCG grupe, koje bi trebalo da dovede do smanjenja cijene koštanja proizvodnje električne energije u TE „Pljevlja”.

Predstavnici EPCG i grupe ponuđača – Instituta za vodoprivredu „Jaroslav Černi” a.d. i Energoprojekt Hidroinženjering a.d. potpisali su 01.02.2018. godine Ugovor o izradi Idejnog projekta sa Studijom opravdanosti i Elaboratom o procjeni uticaja na životnu sredinu buduće HE „Komarnica”.

EPCG i STEAG Energy Services potpisali su 28.03.2018. u termoelektrani „Pljevlja” ugovor vrijedan 664.260€ o izradi Idejnog projekta ekološke rekonstrukcije Bloka I termoelektrane „Pljevlja”.

Predstavnici EPCG i kompanije Ivicom holding GmbH iz Beča potpisali su 18.05.2018. godine Memorandum o razumijevanju u vezi sa realizacijom projekta izgradnje vjetroparka „Gvozd” u nikšićkoj opštini.

EPCG i konzorcijum slovenačke i italijanske kompanije Litostroj i ABB JV potpisali su 30.08.2018. Ugovor o rekonstrukciji i modernizaciji HE „Piva”, vrijedan 10,3 miliona eura.

Ministarstvo ekonomije je u maju 2018. godine objavilo Javni poziv za davanje u zakup zemljišta u svojini države, ukupne površine 6.621.121 m², radi projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanje solarne elektrane instalisane snage veće od 200 MW na lokalitetu Briska Gora, Opština Ulcinj. Ponuda Konzorcijuma EPCG i Fortum, kojeg čine Elektroprivreda Crne Gore, Fortum Corporation – Finska i Sterling & Wilson International Solar je 18.10.2018. odabrana kao prvorangirana od strane Tenderske komisije za otvaranje i rangiranje ponuda pristiglih po osnovu Javnog oglasa. Ukupan iznos investicije predviđen ponudom iznosi više od 170 miliona eura a predviđeno je da se izgradnja solarne elektrane realizuje po fazama: u roku od 18 mjeseci realizovaće se faza I instalisane snage 50 MW i očekivane godišnje proizvodnje 90 GWh, dok će se faza II instalisane snage 200 MW i očekivane godišnje proizvodnje veće od 360 GWh realizovati u roku od 36 mjeseci. Uzimajući u obzir veličinu i značaj investicije, ukoliko se realizuje ona će zajedno sa izgradnjom podmorskog kabla biti najznačajnija investicija u energetici u poslednjih trideset godina.

1.6. Udio EPCG u zavisnim pravnim licima

Matično društvo je 13.01.2009. osnovalo zavisno društvo EPCG d.o.o., Beograd – Republika Srbija (u daljem tekstu EPCG Beograd), čija je osnovna djelatnost trgovina električnom energijom. Učešće EPCG u kapitalu EPCG Beograd iznosi 100%.

Matično društvo je 25.06.2010. osnovalo zavisno društvo zajedno sa Nort-Trondelag Elektristetverk Holding AS pod nazivom Zeta Energy d.o.o., Danilovgrad (u daljem tekstu „Zeta Energy”) čija je osnovna djelatnost proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora. Učešće EPCG u kapitalu Zeta Energy iznosi 51%.

Na XIV vanrednoj Skupštini akcionara Matičnog društva, održanoj 23.06.2016., donijeta je Odluka o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Crnogorski elektrodistributivni sistem”, Podgorica (u daljem tekstu „CEDIS) radi obavljanja djelatnosti distribucije električne energije. Učešće EPCG u kapitalu CEDIS-a iznosi 100%.

Na XIX vanrednoj Skupštini akcionara Matičnog društva 28.03.2018. godine donijeta je Odluka o pokretanju postupka dobrovoljne javne ponude za preuzimanje Rudnika uglja AD Pljevlja (br. 10-00-13052 od 29.03.2018. godine) shodno kojoj je EPCG zaključno sa danom 18.07.2018. godine stekla vlasništvo nad svim akcijama tog privrednog društva. Učešće EPCG u kapitalu Rudnika uglja AD Pljevlja iznosi 100%.

2. PROIZVODNI KAPACITETI I SNABDIJEVANJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Snaga svakog elektroenergetskog sistema se bazira na izgrađenosti i kapacitetima proizvodnih postrojenja, od kojih se prije svega očekuje da daju dovoljne količine električne energije, što postaje sve teži zadatak. Danas, kada je potreba za energentima sve veća, nije potrebno dokazivati da je proizvodnja električne energije od suštinskog značaja ne samo za stabilnost elektroenergetskog sistema, već predstavlja neophodan preduslov privrednog i ekonomskog razvoja.

2.1. Proizvodni kapaciteti

Snaga našeg elektroenergetskog sistema se bazira na kapacitetima proizvodnih postrojenja HE Perućica, HE Piva i TE Pljevlja.

HE „Perućica” je najstarija velika hidroelektrana u Crnoj Gori, puštena u pogon 1960. godine. Nazvana je po vrelu Perućica, koje izvire u blizini hidroelektrane. Nalazi se na teritoriji opštine Nikšić, u sjevernom dijelu Bjelopavličke ravnice, dok su male hidroelektrane smještene na teritorijama opština Kolašin, Podgorica, Cetinje i Šavnik. Njena bruto instalisana snaga iznosi **307 MW**. U 2018. godini proizvodnja HE Perućica je iznosila 1.042 GWh dok su male hidroelektrane u vlasništvu EPCG u istom periodu proizvele 4 GWh.

HE „Piva”, akumulaciono pribransko postrojenje sa jednom od najvećih betonskih lučnih brana u svijetu, je u pogonu od 1976. godine. Njena osnovna djelatnost je proizvodnja električne energije u vršnom režimu rada, jer ima mogućnost brzog startovanja i sinhronizacije na dalekovodnu mrežu 220 kV. Smještena je u planinskom masivu na sjeverozapadu Crne Gore. Zbog specifičnih topografskih karakteristika terena kompletno postrojenje urađeno je ispod površine zemlje. Njena bruto instalisana snaga iznosi **342 MW**. U 2018. godini proizvodnja HE Piva je iznosila 994 GWh.

TE „Pljevlja” je prva crnogorska kondenzaciona termoelektrana, koja je počela sa radom 1982. godine. Lokacija termoelektrane je na četvrtom kilometru puta Pljevlja – Đurđevića Tara – Žabljak. Snabdijevanje termoelektrane vodom za hlađenje i druge potrebe vrši se iz akumulacije „Otilovići”. Nalazi se na rijeci Čehotini i udaljena je oko 8 km od termoelektrane sa kojom je povezana asfaltnim putem. Bruto instalisana snaga TE Pljevlja iznosi **225 MW**. U 2018. godini proizvodnja TE Pljevlja je iznosila 1.444 GWh.

Zeta Energy raspolaže sa dvije male hidroelektrane – „Glava Zete” i „Slap Zete” čija je ukupna proizvodnja električne energije u 2018. godini iznosila 13 GWh.

2.2. Snabdijevanje električnom energijom

Broj kupaca u Crnoj Gori na dan 31.12.2018. godine iznosi **386.964** od čega 349.923 kupaca u kategoriji "domaćinstva" i 37.041 u kategoriji ostala potrošnja (na 110 kV – 5; na 35 kV- 30; na 10 kV – 553 i na 0,4 kV – 36.453).

2.2.1. Projekat „Zlatni tim”

Projekat „Zlatni tim” je započet u avgustu 2012. godine sa ciljem povećanja broja kupaca koji redovno izmiruju svoje obaveze za utrošenu električnu energiju. Kao rezultat projekta, broj redovnih kupaca iz kategorija domaćinstva je u konstantnom porastu i na dan 31.12.2018. je iznosio **195.002**.

Od 1.01.2018. godine EPCG je povećala procenat popusta za članove Zlatnog tima na 13% na cijenu aktivne električne energije, umjesto dotadašnjih 10%. Takođe, u istom periodu je počeo obračun popusta od 3% na cijenu aktivne električne energije kod redovnih kupaca iz kategorije ostali distributivni kupci, izuzev malih kupaca u skladu sa članom 196. Zakona o energetici.

U okviru projekta „Zlatni tim” tokom 2018. godine je realizovana nagradna igra „Zlatni tim, nagrade i popusti” sa ukupnim nagradnim fondom u iznosu od oko 20.000€ i glavnom nagradom putničkim automobilom. Pravo učešća u nagradnoj igri imali su svi kupci iz kategorije domaćinstva koji na 31.12.2018. godine nisu imali dugovanja prema EPCG.

3. OSTVARENJE BILANSA ELEKTRIČNE ENERGIJE

3.1. Proizvodnja električne energije

Ukupna ostvarena proizvodnja električne energije elektrana koje pripadaju Elektroprivredi Crne Gore u 2018. godini je iznosila **3.497,25 GWh**, od čega je TE Pljevlja proizvela 41,3%, velike hidroelektrane ukupno 58,2%, a male HE, uključujući i „Zeta Energy”, 0,5%. Od novih izvora EPCG je preuzela **180,3 GWh**. Ukupno, EPCG je u 2018. godini raspolagala sa 3.667,54 GWh svoje proizvodnje i pripadajućeg dijela proizvodnje povlašćenih proizvođača.

HE „Perućica” je ostvarila proizvodnju od **1.042,3 GWh**, što je za 22,3 GWh ili 13,3% više od plana, odnosno za 85,7% više od proizvodnje u 2017. godini.

HE „Piva” je ostvarila proizvodnju od **993,9 GWh**, odnosno 243,9 GWh ili 32,5% više od plana, a 176% više od proizvodnje u 2017. godini, kada je zabilježen apsolutni minimum godišnje proizvodnje od početka rada elektrane.

Male hidroelektrane EPCG su ukupno proizvele **17,3 GWh**, od čega male hidroelektrane EPCG 4,3 GWh, 8,4% manje od plana. Od „Zeta Energy” je preuzeto 13 GWh, 6% manje od planirane količine.

TE „Pljevlja” je ostvarila proizvodnju od **1.443,8 GWh**, što je u odnosu na plan više za 126,8 GWh ili za oko 9,6% a u odnosu na prošlu godinu više za oko 14%.

Ukupno, najveća mjesečna proizvodnja je ostvarenu u martu – 501,8 GWh a najmanja u maju – 194,5 GWh.

3.1.1. Akumulacije i dotoci

U akumulacijama HE „Perućica”, na početku godine je bilo **162,3 GWh** tj. 20% više od planirane količine. Stanje akumulacija na kraju godine je bilo **125,0 GWh**, odnosno 83,3% od planirane količine.

Na HE „Piva” je stanje akumulacije na početku godine bilo **250 GWh**, tj. 92,3% više od plana, a na kraju godine je bilo **159,4 GWh**, odnosno za 22,3% više od planirane količine. HE „Piva” je radila sa srednjim mjesečnim kotama od 651,7 mnm u septembru, kada je bila najniža, do 673,8 mnm u maju, kada je bila najviša u 2018. godini. Srednja godišnja kota je iznosila 663,95 mnm. Srednji godišnji dotok je bio 68,8 m³/s, što je za oko 10% više od plana.

3.1.2. Pogonska spremnost elektrana

HE „Perućica” je u 2018. godini zbog remonta i totalne obustave rada elektrane bila van pogona od 30. jula do 29. avgusta. Zbog prorade zaštita agregati su bili u zastoju oko 16,5 sati, a zbog kvarova ukupno 137,5 sati, što je neznatno uticalo na pouzdanost rada elektrane.

HE „Piva” je imala, takođe zbog planiranog godišnjeg remonta, totalnu obustavu u trajanju od 20 dana u septembru (10.09.-29.09.), trećinu kraće od planiranog vremena.

TE „Pljevlja” je bila van pogona zbog godišnjeg remonta 1.472 sata.

Pojedinačno, elektrane su ostvarile sledeće koeficijente raspoloživosti i pouzdanosti:

Tabela br 2: Koeficijenti raspoloživosti i pouzdanosti elektrana u 2018. godini

Elektrana	Koeficijent raspoloživosti	Koeficijent pouzdanosti
HE Perućica	85,6%	99,5%
HE Piva	91,1%	99,9%
TE Pljevlja	80,8%	97,2%

3.2. Potrošnja električne energije od strane kupaca EPCG

Ukupna isporuka električne energije kupcima EPCG u 2018. godini je iznosila **3.482,4 GWh**. Od toga, kupci na naponu 110 kV preuzeli su oko 685,3 GWh. Kupcima Snabdijevanja na 35, 10 i 0.4 kV ukupno je predato 2.294,1 GWh, CEDIS-u za pokrivanje distributivnih gubitaka 368,1 GWh dok je CGES-u za pokrivanje prenosnih gubitaka isporučeno 134,9 GWh.

Najveća mjesečna isporuka EPCG potrošačima ostvarena je u avgustu – 331,9 GWh, a najmanja u maju – 251,7 GWh.

Struktura ostvarene isporuke električne energije kupcima u 2018. godini:

- za Kombinat aluminijuma Podgorica isporučeno je **604,4 GWh** ili 98,6% od planiranih količina.
- za Željezaru – Toš Čelik isporučeno je **38,6 GWh** ili 82,6% od plana,

- za Željezničku infrastrukturu Crne Gore isporučeno je **19,2 GWh**, ili 88% od plana,
- za sopstvene potrebe TE „Pljevlja” i za ostale kupce koji se snabdijevaju na mreži 110 kV isporučeno je **23,1 GWh**, odnosno 20,7% više od plana,
- za kupce Snabdijevanja na distributivnoj mreži je isporučeno **2.294,1 GWh**, odnosno 3,5% više od plana,
- za CEDIS za pokrivanje gubitaka na distributivnoj mreži isporučeno je **368,1 GWh**,
- za CGES za pokrivanje gubitaka na prenosnoj mreži isporučeno je **134,9 GWh**.

3.3. Nabavka i isporuka električne energije

3.3.1. DPTS sa Elektroprivredom Republike Srpske

Po osnovu ugovora o DPTS sa Elektroprivredom Republike Srpske, u svrhu napajanja pograničnih područja, u 2018. godini je preuzeto ukupno **8,2 GWh**. U ovaj iznos je uračunato i preuzimanje po osnovu poravnjenja za 2017. godinu, koje se realizuje u februaru tekuće za prošlu godinu, a u iznosu od 0,27 GWh.

Isporuka Elektroprivredi Republike Srpske po osnovu ugovora o DPTS o napajanju pograničnih područja, iznosila je **7,3 GWh**.

3.3.2. Kupovina

Putem tzv. dugoročne trgovine kupljeno je **98,66 GWh**, a kratkoročnom i operativnom trgovinom kupljeno je **645,64 GWh**.

3.3.3. Prodaja

U 2018. godini ostvarena je prodaja u ukupnom iznosu od **946,21 GWh**. Od toga, dugoročnom trgovinom 597,38 GWh a kratkoročnom 348,83 GWh.

3.3.4. Ostalo

Od CGES-a je po osnovu programa za kompenzacije preuzeto 14 GWh. Po osnovu odstupanja od voznog reda preuzeto je iz EES oko 14 GWh.

CGES-u je po osnovu Ugovora o pomoćnim uslugama isporučeno 5,17 GWh za tercijernu rezervu i 17,11 GWh po osnovu programa za kompenzacije.

3.4. Tabelarni pregled ostvarenja bilansa električne energije EPCG

U nastavku je dat tabelarni pregled ostvarenja bilansa električne energije EPCG za 2018. godinu.

Tabela br. 3: Pregled ostvarenje bilansa električne energije EPCG za 2018. Godinu

OSTVARENJE BILANSA ELEKTRIČNE ENERGIJE (GWh)	Ostvarenje 2018	Plan 2018	Ostvarenje/ plan	Ostvarenje 2017	2018/ 2017
1. PROIZVODNJA	3.677	3.219	114%	2.327	158%
1.1. Proizvodnja elektrana EPCG	3.484	2.992	116%	2.190	159%
1.1.1. Proizvodnja hidroelektrana	2.040	1.675	122%	925	221%
- HE "Perućica"	1.042	920	113%	561	186%
- HE "Piva"	994	750	133%	361	276%
- Male HE EPCG	4	5	92%	3	127%
1.1.2. Proizvodnja TE "Pljevlja"	1.444	1.317	110%	1.265	114%
1.2. Otkup proizvodnje	193	228	85%	137	141%
1.2.1. Od MHE "Zeta Energy"	13	14	95%	14	96%
1.2.2. Pripadajući dio od povlašćenih izvora	180	214	84%	65	276%
1.2.3. Od novih izvora u probnom radu	0,5	-	-	58	1%
2. NABAVKA	780	179	436%	1.203	65%
2.1. Kupovina na tržištu električne energije	744	170	438%	1.173	63%
2.2. ERS po Ugovoru o DPTS	8	9	88%	9	86%
2.3. CGES - kompenzacioni programi	14	0	0%	15	95%
2.4. Odstupanje - preuzimanje iz EES	14	0	0%	6	233%
3. RASPOLOŽIVO ZA PRODAJU (1+2)	4.458	3.398	131%	3.530	126%
4. PRODAJA	4.458	3.399	131%	3.530	126%
4.1. Prodaja na tržištu električne energije	946	473	200%	379	250%
4.2. ERS po Ugovoru o DPTS	8	9	82%	9	80%
4.3. CGES - tercijerna regulacija	5	0	0%	9	57%
4.4. CGES - kompenzacioni programi	17	0	0%	20	87%
4.5. Za KAP	604	613	99%	378	160%
4.6. CEDIS - za gubitke	368	0	0%	382	96%
4.7. CGES - za gubitke	135	0	0%	0	0%
4.8 Prodaja kupcima FC Snabdijevanje	2.375	2.304	103%	2.353	101%
4.8.1. Kupci na 110 kV	81	88	92%	82	98%
- Željezara	39	47	83%	40	96%
- Željeznička infrastruktura	19	22	87%	20	93%
- TE Pljevlja za sopstvene potrebe	8	8	100%	8	110%
- Ostali klijenti na 110	15	11	136%	14	103%
4.8.2. Kupci na 35, 10 i 0,4 kV	2.294	2.216	104%	2.271	101%

4. NAPLATA POTRAŽIVANJA ZA ISPORUČENU ELEKTRIČNU ENERGIJU

Ukupni prihodi od prodaje u 2018. godini iznose **302.672.463€**.

Ukupna bruto fakturisana realizacija od strane snabdjevača (sa PDV-om) za direktne i distributivne kupce u 2018. godini, faktura januar-decembar 2018. godine, iznosila je **242.388.759,31€**, od čega je za direktne kupce 4.668.613,60€ a za distributivne 237.720.145,71€. Ostatak prihoda od prodaje fakturisan je od strane direkcije za upravljanje energijom.

Od ukupno fakturisane realizacije od strane snabdjevača u 2018. godini, i neizmirenih potraživanja iz prethodnih godina, naplaćeno je ukupno **247.958.706,08€** sa ostvarenim stepenom naplate od 102,30% u odnosu na ukupno fakturisanu realizaciju u 2018. godini. Od direktnih kupaca je naplaćeno 5.707.409,61€ i ostvaren stepen naplate od 122,25%, a od distributivnih kupaca je naplaćeno 242.251.296,47 € sa ostvarenim stepenom naplate od 101,91%.

5. KADROVSKA POLITIKA EPCG GRUPE

U 2018. godini u EPCG grupi, koju čine EPCG, CEDIS, Rudnik uglja A.D. „Pljevlja“, Zeta Energy i EPCG Beograd, ukupan broj angažovanih radnika na dan 31.12.2018. godine iznosi **3.231**. U nastavku je dat tabelarni pregled strukture angažovanih radnika

Tabela br. 4: Struktura angažovanih radnika EPCG grupe na dan 31.12.2018.

EPCG GRUPA	Broj angažovanih radnika
EPCG	996
CEDIS	1,313
Rudnik uglja A.D. "Pljevlja"	899
Zeta Energy	21
EPCG Beograd	2
UKUPNO EPCG GRUPA	3,231

Kontinuiranim ulaganjem u razvoj ljudskih resursa EPCG nastoji da obezbjedi spremnost zaposlenih da odgovore izazovima u svakodnevnom poslovanju, istovremeno dajući svoj doprinos njegovom unapređenju.

Matično društvo je u 2018. godini posebno obraćalo pažnju na usavršavanje i obrazovanje zaposlenih kao i na kupovinu stručne literature i uplatu članarina zaposlenih u okviru profesionalnih organizacija.

6. ZAŠTITA I ZDRAVLJE NA RADU I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Sve aktivnosti u oblasti zaštite i zdravlja na radu, zaštite i spašavanja i zaštite životne sredine se realizuju prema zahtjevima proisteklih iz Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, Zakona o zaštiti i spašavanju, Zakona o životnoj sredini, podzakonskih akata iz ovih oblasti i drugih relevantnih propisa u Crnoj Gori i internih kompanijskih akata koji regulišu ove oblasti.

6.1. Zaštita i zdravlje na radu

U toku 2018. godine na polju izrade normnih i sistemskih akata Matičnog društva urađeno je sljedeće:

- U obimu od oko 70% izvršena je izrada Akta o procjeni rizika za radna mjesta u Direkciji EPCG i FC Snabdijevanju. Sagledavajući preostali obim posla procjenjuje se da će izrada Akta o procjeni rizika za Direkciju EPCG i FC Snabdijevanje biti završena do kraja prvog kvartala 2019. godine.
- Izvršena je izrada Normativa sredstava i opreme lične i kolektivne zaštite na radu.
- U sklopu realizacije Projekta implementacije integrisanog sistema menadžmenta (IMS) u EPCG u skladu sa standardima ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001, stručna lica za ZZNR i stručna lica i referenti za zaštitu i spasavanje iz svih organizacionih djelova bila su aktivno uključena u izradi dokumentovanih informacija (procedura) kroz koje su opisani osnovni procesi koji se odvijaju u oblasti ZZNR i oblasti zaštite i spasavanja u slučajevima kada je zaštita i spašavanje u funkciji ZZNR. U navedenim aktivnostima predmet izrade bilo je osam procedura čija je izrada tekla prema projektovanoj dinamici i na kraju 2018. godine stepen izrađenosti iznosio je oko 80% i očekuje se da one budu završene u rokovima koji su predviđeni dinamičkim planom realizacije projekta.

U toku 2018. godine, u skladu sa odredbama normativnih akata (eksternih i internih) vršeno je osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad. Osposobljavanje i provjeru osposobljenosti su vršila stručna lica za oblast ZZNR iz sastava zaposlenih EPCG, po Programu osposobljavanja iz 2012. godine, a na osnovu Ovlašćenja koje je EPCG AD dobila od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja Crne Gore izdatog 16.03.2017. godine. Ukupan broj zaposlenih u EPCG koji su osposobljeni za bezbjedan rad u toku 2018. godine iznosi **73**.

Zdravstveni pregledi organizovani su u skladu sa Aktom o procjeni rizika (za djelove za koje postoji Akt, odnosno za elektrane), dok su za ostale organizacione djelove zdravstveni pregledi organizovani i sprovedeni za zaposlene koji su raspoređeni na radna mjesta sa posebnim uslovima rada u skladu sa Sistematizacijom radnih mjesta. Periodični zdravstveni pregledi organizuju se jednom godišnje. Prema potrebi, obavljaju se i prethodni zdravstveni pregledi, kao i vanredni specijalistički pregledi. Ukupan broj zaposlenih u EPCG koji su izvršili zdravstveni pregled u toku 2018. godine iznosi **466**.

U toku 2018. godine, a u skladu sa Zakonom o zaštiti i zdravlju na radu, standardima, tehničkim propisima, uputstvima proizvođača, odredbama Pravilnika o periodičnim pregledima i ispitivanjima sredstava za rad i internim aktima Matičnog društva vršeno je ispitivanje

sredstava za rad radi utvrđivanja da li su na njima primijenjene neophodne mjere za siguran i bezbjedan rad.

6.2. Zaštita životne sredine u EPCG

U cilju zaštite životne sredine, EPCG kontinuirano ulaže u razvoj i modernizaciju opreme kako bi doprinijeli smanjenju emisije štetnih materija, adekvatnom tretmanu otpada i otpadnih voda kao i sanaciji zemljišta.

Tokom 2018. godine na polju izrade normativnih i sistemskih akata Matičnog društva urađeno je sljedeće:

- Izrađeno je šest procedura iz oblasti zaštite životne sredine koje će biti usvojene tokom 2019. godine:
- Izrađeni su planovi prevencije za sve tri elektrane,
- Izrađen je godišnji plan monitoringa životne sredine,
- Izrađen je godišnji plan redovnih provjera elektrana,
- Izrađen je akcioni plan programa zaštite životne sredine,
- Izrađen je izvještaj o aktivnostima u okviru ZŽS i ZZNR,
- Urađena je analiza monitoringa životne sredine – informacija o emisijama zagađujućih materija u životnu sredinu na osnovu pristiglih rezultata prvih mjerenja.
- Sprovedena su sva mjerenja planirana Godišnjim planom monitoringa za 2018. godinu,
- Sprovedene su sve provjere planirane Godišnjim planom redovnih provjera elektrana.

U toku 2018. godine nastavljena je saradnja sa državnim institucijama kroz dostavljanje traženih podataka. Takođe, od ostalih aktivnosti koje su sprovedene treba izdvojiti učešće u izradi plana za period 2019-2023, obilasku elektrana u skladu sa Procedurom interne kontrole i nadzora iz oblasti zaštite životne sredine, vršena je predaja otpada iz svih djelova Matičnog društva i sl.

6.3. Zaštita životne sredine u CEDIS-u

Osnovna djelatnost CEDIS-a je distribucija električne energije koja spada u jednu od najčistijih djelatnosti, pri čijim redovnim aktivnostima nema emisija u vazduh i vode.

U skladu sa Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu u CEDIS-u su sprovedene sledeće aktivnosti:

- CEDIS, kao izvorni proizvođač otpada, sa otpadom postupa u skladu sa Planom upravljanja otpadom CEDIS-a za period 2017 – 2020.g, na koji je dobijena saglasnost Agencije za zaštitu prirode i životne sredine. Za potrebe privremenog odlaganja otpada zakupljen je skladišni prostor u Baru.
- U 2018.godini CEDIS je ovlašćenim sakupljačima predao 210,089t opasnog otpada, 37,66t neopasnog otpada i 66,53t otpadnih vozila.

- U skladu sa zakonskim propisima, CEDIS je Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, organima lokalne uprave i Zavodu za statistiku dostavio godišnji izvještaj o otpadu.

Pri izgradnji novih objekata, u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine je dostavljena Dokumentacija za potrebu odlučivanja o procjeni uticaja na životnu sredinu na osnovu koje je Agencija donijela odluku da je za predmetni projekat izgradnje Skladišta za opasan otpad potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, na osnovu kog je urađen Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, a koji je sastavni dio tehničke dokumentacije za Projekat Skladišta.

CEDIS, kao partner učestvuje u projektu koji, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, razvija UNDP – „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži PCB u Crnoj Gori“, a koji se odnosi na bezbjedno upravljanje opremom i otpadom koji sadrži PCB. Cilj projekta je da se do kraja 2021. Godine otpad i oprema koja sadrži PCB ukloni iz upotrebe, dekontaminira ili kao otpad izveze do postrojenja za uništavanje. UNDP je sa kompanijom „Rade Končar Servis“ sklopio Ugovor za uzorkovanje izolacionog ulja iz 510 transformatora sa STS-a. CEDIS je sa istom kompanijom sklopio Ugovor za ispitivanje sadržaja piralena u sistemu koji se odnosi na uzorkovanje i ispitivanje, screening metodom, izolacionog ulja iz 1664 transformatora sa STS-a. U 2018.godini ukupno je uzorkovano i screening metodom ispitano ulje iz 482 transformatora sa STS-a. Realizacija ovih aktivnosti biće nastavljena tokom 2019.godine.

U skladu sa Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Sl. list CG“ br. 35/13) i Pravilnikom o vrstama zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja za koje se izrađuje studija ("Službeni list Crne Gore", br. 42/15) CEDIS je prepoznat kao vlasnik zatečenih izvora nejonizujućeg zračenja. Zakonom je definisana obaveza izrade Studije korišćenja izvora nejonizujućeg zračenja. Nosioc aktivnosti na izradi Studije je Agencija, za koju još uvijek nije raspisan tender, a vlasnici izvora nejonizujućeg zračenja su u obavezi da finansiraju izradu Studije. Krajem 2018.godine CEDIS je pokrenuo aktivnosti za ugovaranje usluge mjerenja jačine elektromagnetnog polja niskih frekvencija na 11 lokacija u Podgorici, koje se nalaze u blizini škola i dječijih vrtića. Za realizaciju usluge izabran je Univerzitet Crne Gore – Elektrotehnički fakultet u Podgorici sa kojim će biti sklopljen Ugovor.

U skladu sa obavezama koje proističu iz Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, kao i sa ciljem poboljšanja zaštite i bezbjednosti tokom 2018.godine CEDIS je dobio sertifikat za primjenu sistema menadžmenta bezbjednošću i zdravljem na radu u skladu sa zahtjevima standarda OHSAS 18001:2007 (MEST OHSAS 18001:2010) za obim sertifikacije Distribucija električne energije.

U cilju zaštite od požara, vrši se redovna, polugodišnja, kontrola hidranata i protivpožarnih aparata. U 2018.godini realizovana je obuka 425 zaposlena u CEDIS-u za pružanje prve pomoći i 61 zaposlenog za rukovanje protivpožarnim aparatima.

Od Ministarstva rada i socijalnog staranja dobijeno Rješenje broj: 170-86/18-3 od 18.12.2018.godine kojim se CEDIS ovlašćuje da može obavljati sledeće poslove zaštite i zdravlja na radu iz čl. 40 i 43 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu:

- Ispitivanje uslova radne sredine (buka, osvetljenost i mikroklima);

- Izradu akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje;
- Periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija i sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- Reviziju (ocjenu) tehničke dokumentacije sa aspekta primjenjenosti mjera zaštite, tehničkih propisa i standarda, radi utvrđivanja obezbjeđenosti zaštite zaposlenih u objektima za koje je urađena tehnička dokumentacija, za procese rada koji će se obavljati u njima;
- Osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih;
- I ostale poslove iz člana 40 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu.

6.4. Zaštita životne sredine u RUP-u

Zaštita životne sredine se sprovodi u skladu sa važećim aktima Društva i zakonskim obavezama.

U fazi eksploatacije Društvo primjenjuje sledeće modele zaštite životne sredine:

- Mjere za zaštitu voda
 - Kontrolisano odvodnjavanje, rad taložnika i njegovo održavanje za vode od odvodnjavanja P.K., „Potrlica” i P.K., „Cementara”,
 - Održavanje i redovan rad separatora ulja i masti u radionicama, servisima i postrojenjima za preradu,
 - Prikupljanje rabljenih ulja i slanje na regeneraciju u Hemosan – Bar.
 - Mjere za zaštitu vazduha
 - Vlaženje materijala i polivanje transportnih puteva,
 - Sprovođenje mjera za sprečavanje samozapaljenja uglja,
 - Kontrola utovara i kretanja mehanizacije, uređenje deponija i skladišta, održavanje pogonskih krugova,
 - Održavanje postojećih objekata postrojenja i uređaja čija je namjena zaštita životne sredine,
 - Održavanje mehanizacije.
 - Mjere za zaštitu zemljišta
 - Oblikovanje terena sukcesivno u toku odlaganja otkrivke,
 - Uklanjanje i odvajanje humusa i njegovog korišćenja za rekultivaciju pri napredovanju kopova.
 - Djelimična i parcijalna rekultivacija oslobođenih površina,
 - Održavanje i redovno čišćenje pogonskih krugova, platoa i deponija uglja,
 - Uklanjanje čvrstog otpada,
 - Radovi koji su urađeni po objektima na rekultivaciji odlagališta za 2018. god.
- Unutrašnje odlagalište „Cementara” etaža K-755,

površina 1 ha, tehnička rekultivacija. Troškovi 12.090 € ili 12.090 €/ha

- Spoljašnje odlagalište „Jagnjilo” etaža K-1083, površina 19 ha, tehnička rekultivacija. Troškovi 114.920 € ili 6.048 €/ha

Ukupno troškovi rekultivacije 127.010 € ili 6.351 €/ha.

- Mjere za zaštitu od buke:
 - Tehničke mjere, formiranje zaštitnih pojaseva, izrada nasipa
- Monitoring i kontrola kvaliteta pojedinih segmenata životne sredine:
 - Praćenje uticaja rada na kvalitet životne sredine
 - Praćenje stanja zagađenja životne sredine preko ovlašćenih ustanova ili sopstvenim aktivnostima:
 - Kontrola kvaliteta vazduha mjerenjem emisija štetnih materija (prašina, gasovi) – tačkasti i difuzioni izvori.
 - Ispitivanje mikroklimatskih uslova, fizičkih i hemijskih štetnosti u radnoj sredini,
 - praćenje količina i kvaliteta voda koje se upuštaju u recipijent,
 - Kontrola kvaliteta voda u akumulacijama koje su nastale aktivnostima ovog Preduzeća, uticaj pojedinih zahvata na režim i kvalitet voda,
 - Pedološka ispitivanja zagađenosti zemljišta u cilju sprovođenja kvalitetne rekultivacije,
 - Mjerenje nivoa buke, i dr.

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Matično društvo kontinuirano radi na poboljšanju iz oblasti upravljanja rizicima u cilju obezbjeđenja dodatnih garancija za dostizanje strateških i operativnih ciljeva putem blagovremenog identifikovanja i sprečavanja rizika, definisanja efektivnih mjera i obezbjeđenja maksimalne efikasnosti mjera za upravljanje rizicima. U toku je, od marta 2018. godine, projekat Implementacije Integrisanog upravljanja standardima kvaliteta (IMS) kojim će se obuhvatiti svi strateški i operativni rizici u okviru kompanije.

7.1. Ciljevi i metode upravljanja finansijskim rizikom

Poslovanje Matičnog društva je izloženo različitim finansijskim rizicima kao što su: tržišni rizik (koji obuhvata valutni rizik, rizik kamatne stope, rizik tokova gotovine i rizik cijena), rizik likvidnosti, rizik tokova gotovine i rizik cijena. Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Matičnog društva svedu na minimum.

7.2. Informacije o izloženosti rizicima cijena, kreditnim rizicima, rizicima likvidnosti i rizicima novčanog toka

Matično društvo je izloženo riziku promjena cijena električne energije kako na domaćem tako i na inostranom tržištu tj. berzi. S obzirom da je EPCG aktivni učesnik na regionalnom tržištu električne energije i kao kupac i kao prodavac, promjene u cijenama mogu itekako da utiču na trenutno poslovanje. Dio ovih rizika se eliminiše kroz zaključivanje dugoročnih ugovora o trgovini električnom energijom. Nova zakonska regulativa podrazumjeva da se od 1.01.2017. cijena električne energije za distributivne potrošače formira na osnovu tržišne cijene sa referentne berze, uz određena ograničenja. Uzimajući u obzir cijenu električne energije na referentnoj berzi koja je veća u odnosu na propisanu za prošlu godinu, trenutno ne postoji rizik od umanjavanja cijene električne energije za distributivne potrošače u 2019-oj godini.

S obzirom da su pojedini kreditni aranžmani EPCG vezani za varijabilnu kamatnu stopu i EURIBOR, postoji određeni kamatni rizik sa aspekta zaduživanja kod banaka i ostalih finansijskih institucija. Matično društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, prije svega za dugoročne obaveze i preduzima odgovarajuće mjere radi obezbjeđenja kredita od banaka pod povoljnijim uslovima. EPCG nije izloženo kamatnom riziku sa aspekta plasiranja novčanih sredstava imajući u vidu da su ugovorima definisane fiksne kamatne stope.

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica, uključujući neizmirena potraživanja i preuzete obaveze. U cilji obezbjeđivanja naplate potraživanja, EPCG u kontinuitetu primjenjuje prinudne mjere naplate. Takođe, organizovanjem nagradnih igara i podsticanjem redovnih platiša putem politike popusta, Matično društvo nastoji da pozitivnim mjerama utiče na poboljšanje naplate potraživanja.

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumjeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine i hartija od vrijednosti kojima se trguje, kao i obezbjeđenje adekvatnih izvora finansiranja preko odgovarajućih iznosa kreditnih obaveza. Projekcija ukupnih tokova gotovine vrši se na nivou Matičnog društva koje kontinuirano prati likvidnost kako bi obezbjedilo dovoljno gotovine za potrebe poslovanja.

7.3. Ciljevi i politike u upravljanju finansijskim rizicima, rizicima i neizvjesnostima poslovanja

Upravljanje rizicima je u nadležnosti Glavne finansijske direkcije Matičnog društva u sklopu politika odobrenih od strane Odbora direktora. Glavna finansijska direkcija identifikuje, procjenjuje i definiše načine zaštite od rizika, sarađujući sa svim organizacionim cjelinama. Kontinuirano se radi na kreiranju i unapređenju registra rizika koji će u velikoj mjeri pomoći u smanjenju neizvjesnosti poslovanja.

7.4. Sistem unutrašnje kontrole i upravljanja rizikom u EPCG grupi

U nadležnosti Borda direktora EPCG, između ostalog, je i obavljanje poslova osnivača u zavisnim privrednim društvima u skladu sa Statutom EPCG. Kao većinski vlasnik CEDIS-a, Rudnika uglja A.D. Pljevlja, Zete Energy i EPCG Beograd, EPCG je uspostavila sistem unutrašnje kontrole rada navedenih kompanija u cilju efikasnosti.

Sistem upravljanja rizikom u okviru EPCG je već opisan u tačkama 7.1., 7.2. i 7.3. CEDIS je u okviru sopstvenog Izvještaja menadžmenta za 2018-u godinu obradio teme vezane za upravljanje rizikom sa posebnim naglaskom na finansijske i operativne rizike. Menadžment CEDIS-a je trenutno u procesu finalnih radnji na završetku aktivnosti prepoznavanja i upravljanja rizicima.

8. KORPORATIVNA FILANTROPIJA I SPONZORSTVA

EPCG u okviru svojih aktivnosti odnosa s javnošću realizuje sponzorstva i donacije (korporativna filantropija) u cilju doprinosa unapređenju kvaliteta života građana, kako na nacionalnom tako i lokalnom nivou. Za aktivnosti iz te oblasti EPCG je dobila i dvije prestižne nagrade: specijalno priznanje u okviru nagrade za filantropiju „Iskra“, čiji je cilj da se prepoznaju i javno istaknu privredna Matičnog društva i pojedinci koji svojom materijalnom i finansijskom podrškom daju primjer drugima i postavljaju standarde kojima valja težiti kada je u pitanju ulaganje u opšte dobro kao i nagradu za društvenu odgovornost Privredne komore Crne Gore. NVO „Ozon“ je EPCG dodijelila i nagradu „Zelena zvijezda“.

8.1. Korporativna filantropija

Tokom 2018. godine, EPCG je realizovala značajne donacije, od kojih ćemo izdvojiti samo najvažnije:

- Povodom 18. septembra, Dana opštine Nikšić, donirali smo tkivni procesor u vrijednosti od 18.000 eura JZU Specijalnoj bolnici za plućne bolesti „Dr Jovan Bulajić“ Brezovik;
- Doniran je citoskop vrijedan 15.000 eura Opštoj bolnici Pljevlja;
- Kliničkom centru Crne Gore donirani su intubacioni bronhoskopi vrijednosti 20.000 eura;
- EPCG je omogućila po drugi put u posljednje tri godine da dvanaestoro djece iz JU Dječji dom „Mladost“ u Bijeloj učestvuje u košarkaškom kampu u Kolašinu, koji organizuju naši proslavljeni košarkaši Savo Đikanović i Vlado Šćepanović;
- Opredijeljena je donacija Gimnaziji „Slobodan Škerović“ u Podgorici za potpuno opremanje jedne učionice školskim inventarom;
- Tradicionalno, EPCG je sponzor Kluba dobrovoljnih davalaca krvi EPCG, jednog od najboljih i najaktivnijih klubova te vrste u Crnoj Gori.

8.2. Sponzorstva

Tokom 2018. godine, EPCG bila je sponzor mnogobrojnih sportskih i kulturnih dešavanja. U skladu sa opredjeljenjem da se u oblasti sporta fokusiramo na nacionalne saveze, realizovana su dva strateška sportska sponzorstva, Plivačkog i vaterpolo saveza Crne Gore i Košarkaškog saveza Crne Gore. Takođe, u cilju doprinosa razvoja sporta na lokalnom nivou, EPCG je bila sponzor košarkaškog i fudbalskog kluba „Sutjeska” iz Nikšića kao i šahovskog kluba „Elektroprivreda”. EPCG je sponzor Studentskog sportskog saveza Crne Gore kao krovne institucije studentskog sporta u državi.

U oblasti kulture, podržali smo dva velika muzička festivala u Nikšiću, „Lake fest” i „Bedem fest”, kao i muzičke festivale „Southern Soul” u Ulcinju i „City Groove” u Podgorici. Pružili smo podršku i jedinstvenom Međunarodnom festivalu lutkarstva u Podgorici. EPCG je generalni sponzor serijala na Prvoj TV „Istjerivač mitova” čime naša kompanija, kao društveno odgovorno preduzeće, podržava izradu dokumentarno-igranih TV emisija koje se bave očuvanjem nacionalnog identiteta.

Takođe, kroz manja sredstva i projekte u 2018. godini, naša kompanija učestvovala je u mnogim aktivnostima tako da kroz efikasan PR i marketinški alat, sponzorstvima u oblasti sporta, kulture i filma doprinosimo značajno jačanju brenda naše kompanije.

9. KAPITALNA ULAGANJA U EPCG GRUPI

U 2018. godini ukupna kapitalna ulaganja u EPCG grupi su iznosila **49.586.124€**. Većina ulaganja se odnosila na projekte CEDIS-a 21.339.911€ i EPCG u iznosu od 14.321.186€.

U nastavku je dat tabelarni pregled kapitalnih ulaganja EPCG grupe.

Tabela br. 5: Pregled kapitalnih ulaganja u EPCG Grupi (€)

PREGLED KAPITALNIH ULAGANJA U EPCG GRUPI (€)			
DIO EPCG GRUPE	2018	2017	ODSTUPANJE
DIREKCIJA ZA RAZVOJ I INŽENJERING	11.767.572	1.164.362	10.603.210
HE Perućica	415.567	870.044	(454.477)
HE Piva	786.302	1.831.125	(1.044.823)
TE Pljevlja	668.193	1.251.666	(583.473)
Direkcija FC Proizvodnje	2.925	2.883	42
FC PROIZVODNJA	1.872.987	3.955.718	(2.082.731)
FC SNABDIJEVANJE	313.608	118.371	195.237
DIREKCIJA DRUŠTVA	367.019	598.371	(231.352)
UKUPNO EPCG	14.321.186	5.836.822	8.484.364
CEDIS	21.339.911	21.635.662	(295.751)
ZETA ENERGY	1.184.188	195.794	988.393
EPCG BEOGRAD	-	-	-
RUDNIK UGLJA "PLJEVLJA"	12.740.839	2.951.129	9.789.710
UKUPNO EPCG GRUPA	49.586.124	30.619.407	18.966.717

10. KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

10.1. Bilans uspjeha

Tabela br. 6: Konsolidovani iskaz o ukupnom rezultatu za 2018. godinu

KONSOLIDOVANI ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU ZA 2018. GODINU		
	2018.	2017.
I POSLOVNI PRIHODI	290.167.634	234.352.855
1. Prihodi od prodaje	288.890.792	233.796.241
2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	91.254	-
3. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	-	-
4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	-	-
5. Ostali poslovni prihodi	1.185.588	556.614
II POSLOVNI RASHODI	243.649.569	250.106.401
1. Nabavna vrijednost prodate robe	57.604.636	72.971.665
2. Troškovi materijala	24.810.905	42.777.321
3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	57.676.283	45.785.571
4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	50.108.552	38.750.136
5. Ostali poslovni rashodi	53.449.193	49.821.708
A. POSLOVNI REZULTAT	46.518.065	(15.753.546)
I FINANSIJSKI PRIHODI	6.185.454	7.222.970
II FINANSIJSKI RASHODI	2.599.938	2.895.411
B. FINANSIJSKI REZULTAT	3.585.516	4.327.559
I OSTALI PRIHODI	21.772.348	19.875.375
II OSTALI RASHODI	12.829.340	3.436.525
C. REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	8.943.008	16.438.850
D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	59.046.589	5.012.863
E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	-	-
F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA	59.046.589	5.012.863
H. PORESKI RASHOD PERIODA	1.642.581	3.503.693
1. Tekući porez na dobit	4.508.325	724.332
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	(2.865.744)	2.779.361
I. NETO REZULTAT	57.404.008	1.509.170
K. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	57.590.083	1.649.604
L. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	(186.075)	(140.434)

Ukupni poslovni prihodi u 2018. godini su iznosili **290.167.634€** i veći su za 55.814.779€ u odnosu na 2017. godinu. Ukupni poslovni rashodi u 2018. godini su iznosili **243.649.569€** i manji su za 6.456.832€ u odnosu na 2017. godinu. Ostvareni neto rezultat Grupe u 2018. godini iznosi **57.404.008€** dok je u 2017. godini iznosio 1.509.170€.

10.2. Bilans stanja

U nastavku je dat pregled Konsolidovanog iskaza o finansijskoj poziciji na dan 31.12.2018. godine

Tabele br. 7: Konsolidovani iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31.12.2018. – pregled aktive

KONSOLIDOVANI ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI NA DAN 31.12.2018. - PREGLED AKTIVE		
	31.12.2018.	31.12.2017.
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	3,287	3,287
B. STALNA IMOVINA	1,039,085,507	866,749,990
<i>I GOODWILL</i>	-	-
<i>II NEMATERIJALNA ULAGANJA</i>	4,538,231	1,964,912
<i>III NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA</i>	972,030,550	829,251,910
1. Nekretnine, postrojenja, oprema	972,030,550	828,116,131
2. Investicione nekretnine	-	1,135,779
3. Biološka sredstva	-	-
<i>IV DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI</i>	62,516,726	35,533,168
1. Učešća u kapitalu	4,450,475	4,450,727
2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	-	-
3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	58,066,251	31,082,441
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	478,474	365,621
D. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	2,617,625	710,850
E. OBRтна SREDSTVA	239,994,055	337,248,878
<i>I ZALIHE</i>	24,425,955	16,737,888
<i>II KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA</i>	215,568,100	320,510,990
1. Potraživanja	84,187,350	74,821,669
2. Potraživanja za više plaćeni porez	13,124	2,669,196
3. Kratkoročni finansijski plasmani	91,928,656	201,203,037
4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	37,224,157	37,327,046
5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	2,214,813	4,490,042
F. UKUPNA AKTIVA	1,282,178,948	1,205,078,626

Tabele br. 8: Konsolidovani iskaz o finansijskoj poziciji na dan 31.12.2018. – pregled pasive

KONSOLIDOVANI ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI NA DAN 31.12.2018. - PREGLED PASIVE		
	31.12.2018.	31.12.2017.
A. KAPITAL	1,025,654,310	990,002,031
<i>I OSNOVNI KAPITAL</i>	855,285,366	855,285,366
<i>II NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL</i>	-	-
<i>III REZERVE</i>	33,124,564	(643,298)
<i>IV POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU</i>	216,580,838	143,615,802
<i>V NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOŽIVIH ZA PRODAJU</i>	(8,826)	(8,826)
<i>VI NERASPOREĐENA DOBIT</i>	61,099,939	48,135,231
<i>VII GUBITAK</i>	(61,052,835)	(62,569,530)
<i>VIII OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I UDJELI</i>	(85,357,436)	-
<i>IX UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU</i>	5,982,700	6,187,286
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	117,775,371	96,057,002
<i>I DUGOROČNA REZERVISANJA</i>	45,894,977	32,303,184
<i>II DUGOROČNE OBAVEZE</i>	71,880,394	63,753,818
1. Dugoročni krediti	64,093,797	63,753,818
2. Ostale dugoročne obaveze	7,786,597	-
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	46,320,823	43,432,321
D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE	92,428,444	75,587,272
<i>I KRATKOROČNE OBAVEZE</i>	92,428,444	75,587,272
1. Kratkoročne finansijske obaveze	13,379,267	12,283,068
2. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	-	-
3. Obaveze iz poslovanja	33,923,157	30,433,523
4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	42,157,862	31,139,836
5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	1,104,765	1,730,360
6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	1,863,393	485
<i>II KRATKOROČNA REZERVISANJA</i>	-	-
E. UKUPNA PASIVA	1,282,178,948	1,205,078,626

10.3. Racio pokazatelji

Racio analiza predstavlja osnovni instrument za procjenu finansijske pozicije i potencijala Društva. U nastavku su tabelarno predstavljeni pojedini pokazatelji za EPCG grupu u 2018. godini i uporedni podaci za 2017. godinu.

Tabela br. 9: Koeficijent trenutne likvidnosti

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Gotovinski ekvivalenti i gotovina (€)	37,224,157	37,327,046
2	Kratkoročne obaveze (€)	92,428,444	75,587,272
Koeficijent trenutne likvidnosti (1/2)		0.40	0.49

Tabela br. 10: Koeficijent tekuće likvidnosti

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Obrtna sredstva (€)	239,994,055	337,248,878
2	Kratkoročne obaveze (€)	92,428,444	75,587,272
Koeficijent tekuće likvidnosti (1/2)		2.60	4.46

Tabela br. 11: Koeficijent ubrzane likvidnosti

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina (€)	215,568,100	320,510,990
2	Kratkoročne obaveze (€)	92,428,444	75,587,272
Koeficijent ubrzane likvidnosti (1/2)		2.33	4.24

Tabela br. 12: Koeficijent zaduženosti

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Ukupne obaveze (€)	210,629,661	182,773,411
2	Ukupna imovina (€)	1,282,178,948	1,205,078,626
Koeficijent zaduženosti (1/2)		0.16	0.15

Tabela br. 13: Koeficijent finansijskog leveridža

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Ukupne obaveze (€)	210,629,661	182,773,411
2	Ukupan kapital (€)	1,025,654,310	990,002,031
Koeficijent finansijskog leveridža (1/2)		0.21	0.18

Tabela br. 14: Ekonomičnost ukupnog poslovanja

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Ukupni prihodi (€)	318,125,436	261,451,200
2	Ukupni rashodi (€)	259,078,847	256,438,337
Ekonomičnost ukupnog poslovanja (1/2)		1.23	1.02

Tabela br. 15: Ekonomičnost redovnog poslovanja

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Poslovni prihodi (€)	290,167,634	234,352,855
2	Poslovni rashodi (€)	243,649,569	250,106,401
Ekonomičnost redovnog poslovanja (1/2)		1.19	0.94

Tabela br. 16: Organski sastav sredstava

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Osnovna sredstva (€)	972,030,550	829,251,910
2	Obrtna sredstva (€)	239,994,055	337,248,878
Organski sastav sredstava (1/2)		4.05	2.46

Tabela br. 17: Koeficijent finansijske stabilnosti

RACIO POKAZATELJI EPCG			
br.	OPIS	31.12.2018.	31.12.2017.
1	Dugoročno vezana sredstva (€)	1,058,973,231	881,522,966
2	Kapital (€)	1,025,654,310	990,002,031
3	Dugoročne obaveze (€)	71,880,394	63,753,818
Koeficijent finansijske stabilnosti 1/(2+3)		0.96	0.84

11. DALJI RAZVOJ

Investicioni plan **EPCG** za 2019. godinu iznosi **oko 31,21 miliona eura** i njega prvenstveno čine projekti Direkcije za razvoj i inženjering.

Primarni ciljevi na koje će se Matično društvo bazirati u narednom periodu su nastavak rekonstrukcije i modernizacije postojećih elektrana (HE „Piva” i HE „Perućica”) čime će se produžiti njihov radni vijek i sagledavanje mogućnosti investiranja u nove izvore energije a sve u cilju obezbjeđivanja energetske stabilnosti Crne Gore.

Ekološka sanacija prvog bloka TE „Pljevlja”, koja je planirana u narednom periodu, će omogućiti rad prvog bloka u budućem periodu uz puno poštovanje ekoloških standarda.

Takođe, planirana je i fazna rekultivacija deponije „Maljevac” za potrebe TE „Pljevlja” koja bi doprinijela nastavku korišćenja iste u skladu sa zakonskim regulativama i standardima industrije.

U okviru HE „Piva”, planiran je kapitalni remont agregata A2 i A3, nakon uspješno izvedenog kapitalnog remonta agregata A1. Oni će omogućiti pouzdanu proizvodnju električnu energije u godinama koje dolaze.

CEDIS ima jasan plan i viziju razvoja za naredni petogodišnji period. U cilju ostvarenja tog plana poseban akcenat će biti na smanjenju gubitaka električne energije u distributivnom sistemu, odnosno na dostizanju nivoa gubitaka odobrenih od strane Regulatorne agencije za energetiku.

Kroz projekat revitalizacije srednjenaponske (SN) i niskonaponske (NN) elektroenergetske mreže je planirano da se u period 2019-2021 adaptira oko 480 km SN mreže i 990 km i oko 28 hiljada stubova u okviru NN mreže. Realizacija ovog projekta je predviđena u iznosu od **81,6 miliona eura**.

U sistemu daljinskog očitavanja trenutno je 76% korisnika. Zakonom o energetici najmanje 85% potrošača treba da bude opremljeno savremenim sistemom mjerenja i ostvarenje ovog cilja se očekuje tokom 2019-e godine tj. kompletiranjem III faze AMM projekta.

Rudnik uglja AD Pljevlja u narednom periodu planira sprovođenje aktivnosti u sledećim pravcima:

- Optimizacija poslovanja i smanjenja troškova proizvodnje,
- Proširenje asortimana prodaje uglja i podizanja ukupnog kvaliteta proizvoda,
- Optimizacija zajedničkih troškova u okviru EPCG Grupe,
- Proširenje ukupnog asortimana proizvoda i usluga koje je društvo u prilici da ponudi.

U narednom periodu se planira proširenje asortimana na briket i „orah”, čime će se doprinijeti diversifikaciji ponude kompanije.

U **Zeta Energy** se aktivno radi na modernizaciji opreme i sistema čime će kompanija dobiti status povlašćenog proizvođača iz obnovljivih izvora energije. U narednom periodu je planirano ulaganje u iznosu **oko 6 miliona eura** u svrhu modernizacije.

BDO d.o.o. Podgorica

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120
81000 Podgorica

Montenegro

Tel: +382 20 228 449

Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

